

**Jilid I
Bil. 33**

**Hari Selasa
29hb Januari, 1991**

MALAYSIA

PENYATA RASMI PARLIMEN

PARLIAMENTARY DEBATES

DEWAN RAKYAT

House of Representatives

PARLIMEN KELAPAN

Eighth Parliament

PENGGAL PERTAMA

First Session

KANDUNGAN

**JAWAPAN-JAWAPAN MULUT BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN
[Ruangan 4773]**

RANG UNDANG-UNDANG:

Rang Undang-undang Perbekalan 1991

Jawatankuasa:

Jadual—

Maksud B. 46 [Ruangan 4811]

Maksud B. 47 dan B. 48 [Ruangan 4820]

Maksud B. 49 dan B. 50 [Ruangan 4879]

USUL-USUL:

Anggaran Pembangunan 1991

Jawatankuasa:

Maksud P. 46 [Ruangan 4811]

Maksud P. 47 dan P. 48 [Ruangan 4820]

Maksud P. 49 dan P. 50 [Ruangan 4879]

**Waktu Mesyuarat dan Urusan yang dibebaskan daripada Peraturan Mesyuarat
[Ruangan 4878]**

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT YANG KELAPAN

Penyata Rasmi Parlimen

PENGGAL YANG PERTAMA

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, TAN SRI DATO' MOHAMED ZAHIR BIN HAJI ISMAIL,
P.M.N., S.P.M.K., D.S.D.K., J.M.N.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Menteri Dalam Negeri, DATO' SERI DR
MAHATHIR BIN MOHAMAD, D.K.I., D.U.K., S.S.D.K., S.S.A.P., S.P.M.S.,
S.P.M.J., D.P., D.U.P.N., S.P.N.S., S.P.D.K., S.P.C.M., S.S.M.T., D.U.N.M., P.I.S.
(Kubang Pasu).

„ Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Pembangunan Luar Bandar,
TUAN ABDUL GHAFAR BIN BABA (Jasin).

Yang Berhormat Menteri Pengangkutan, DATO' SERI DR LING LIONG SIK, S.P.M.P.,
D.P.M.P. (Labis).

„ Menteri Tenaga, Telekom dan Pos, DATO' SERI S. SAMY VELLU,
S.P.M.P., S.P.M.J., D.P.M.S., P.C.M., A.M.N. (Sungai Siput).

„ Menteri Perusahaan Utama, DATO' SERI DR LIM KENG YAIK, S.P.M.P.,
D.P.C.M. (Beruas).

„ Menteri Kerja Raya, DATUK LEO MOGGIE ANAK IROK, P.N.B.S. (Kanowit).

„ Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, DATO' SERI RAFIDAH
AZIZ, S.P.M.P., D.P.M.S., A.M.N. (Kuala Kangsar).

„ Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, DATO'
DR HAJI SULAIMAN BIN HAJI DAUD, S.I.M.P., P.N.B.S., J.B.S. (Petra Jaya).

„ Menteri Pertanian, DATUK SERI SANUSI BIN JUNID, S.S.S.A., D.S.D.K.,
D.G.S.M., S.M.K. (Jerlun Langkawi).

„ Menteri Pendidikan, DATO' SERI ANWAR BIN IBRAHIM, S.S.A.P.
(Permatang Pauh).

„ Menteri Luar Negeri, DATO' HAJI ABU HASSAN BIN HAJI OMAR, S.P.M.S.,
D.P.M.S., S.M.T., P.I.S. (Kuala Selangor).

„ Menteri Kewangan, DATO' PADUKA DAIM ZAINUDDIN, D.H.M.S., S.S.A.P.
(Merbok).

„ Menteri Kesihatan, DATO' LEE KIM SAI, D.S.S.A., P.P.N. (Hulu Langat).

„ Menteri Pertahanan, DATO' SERI HAJI MOHD. NAJIB BIN TUN HAJI ABDUL
RAZAK (Orang Kaya Indera Shahbandar), S.S.A.P., S.I.M.P., D.S.A.P.,
P.N.B.S. (Pekan).

„ Menteri Penerangan, DATO' MOHAMED BIN RAHMAT, S.P.M.J., S.I.M.P.,
S.S.S.A., S.S.I.J., D.P.M.J., D.P.M.S., P.N.B.S., K.M.N. (Pulai).

Yang Berhormat Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, DATO' SABBARUDDIN CHIK, S.I.M.P., D.S.A.P., S.M.S. (Temerluh).

- „ Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, DATO' NAPSIAH BINTI OMAR, D.S.N.S. (Kuala Pilah).
- „ Menteri Perusahaan Awam, DATO' DR MOHAMAD YUSOF BIN HAJI MOHAMED NOR, S.P.M.T., D.P.M.T., J.M.N., S.M.T., P.P.T. (Besut).
- „ Menteri Sumber Manusia, DATO' LIM AH LEK, S.I.M.P., D.S.A.P., S.M.T., J.P. (Bentung).
- „ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO' ABANG ABU BAKAR BIN DATU BANDAR ABANG HAJI MUSTAPHA, D.S.A.P., P.N.B.S., D.P.T.J., J.M.N. (Kuala Rajang).
- „ Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, TUAN LAW HIENG DING, K.M.N., P.B.S. (Sarikei).
- „ Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, DR TING CHEW PEH (Gopeng).
- „ Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, TAN SRI DATUK HAJI SAKARAN BIN DANDAI, P.S.M., P.G.D.K., S.P.D.K., J.P., A.D.K. (Semporna).
- „ Menteri di Jabatan Perdana Menteri dan Menteri Kehakiman, TUAN SYED HAMID BIN SYED JAAFAR ALBAR, A.M.N. (Kota Tinggi).
- „ Timbalan Yang di-Pertua, TUAN ONG TEE KEAT (Ampang Jaya).
- „ Timbalan Yang di-Pertua, TUAN HAJI JUHAR BIN HAJI MAHIRUDDIN (Kinabatangan).
- „ Timbalan Menteri Dalam Negeri, DATO' MEGAT JUNID BIN MEGAT AYOB, D.P.C.M., D.S.A.P., A.M.P., A.M.K. (Pasir Salak).
- „ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, TUAN HAJI DAUD BIN DATO' HAJI TAHA, S.M.J. (Batu Pahat).
- „ Timbalan Menteri Tenaga, Telekom dan Pos, DATO' MOHD. TAJOL ROSLI BIN MOHD. GHAZALI, D.P.M.P., A.M.P. (Gerik).
- „ Timbalan Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, DATO' ALEXANDER YU LUNG LEE, D.P.M.P. (Batu).
- „ Timbalan Menteri Pertahanan, DATO' WAN ABU BAKAR BIN WAN MOHAMED, D.I.M.P. (Jerantut).
- „ Timbalan Menteri Perusahaan Awam, DATO' DR SITI ZAHARAH BINTI HAJI SULAIMAN, D.I.M.P. (Mentakab).
- „ Timbalan Menteri Kewangan, DATO' LOKE YUEN YOW, D.P.M.P., A.M.P. (Tanjong Malim).
- „ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, TUAN OSU BIN HAJI SUKAM (Papar).
- „ Timbalan Menteri Penerangan, TUAN RAILEY BIN HAJI JAFFREY (Silam).
- „ Timbalan Menteri Pengangkutan, DATIN PADUKA HAJAH ZALEHA BINTI ISMAIL, D.P.M.S., S.M.S., K.M.N. (Selayang).

Yang Berhormat Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, RAJA DATO' ARIFFIN BIN RAJA SULAIMAN, D.S.D.K., S.M.S. (Baling).

- „ Timbalan Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, DATO' HAJI MOHD. KHALID BIN MOHD. YUNUS, D.S.N.S. (Jempol).
- „ Timbalan Menteri Pendidikan, DR LEO MICHAEL TOYAD, J.B.S. (Mukah).
- „ Timbalan Menteri Luar Negeri, DATO' DR ABDULLAH FADZIL BIN CHE WAN, D.P.C.M., P.C.M. (Bukit Gantang).
- „ Timbalan Menteri Kewangan, TUAN ABDUL GHANI BIN OTHMAN, S.M.J. (Ledang).
- „ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO' DR SULEIMAN BIN MOHAMED, D.P.M.S. (Titiwangsa).
- „ Timbalan Menteri Kesihatan, TUAN MOHAMED FARID BIN ARIFFIN (Balik Pulau).
- „ Timbalan Menteri Belia dan Sukan, CIK TENG GAIK KWAN, A.M.N., P.P.N. (Raub).
- „ Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, TUAN PETER CHIN FAH KUI, P.B.S., A.B.S. (Miri).
- „ Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, TUAN CHUA JUI MENG, P.I.S. (Bakri).
- „ Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, DATO' ABDUL KADIR BIN HAJI SHEIKH FADZIR, D.S.D.K. (Kulim Bandar Baharu).
- „ Timbalan Menteri Kerja Raya, TUAN KERK CHOO TING (Taiping).
- „ Timbalan Menteri Perusahaan Utama, DATO' HAJI TENGGU MAHMUD BIN TENGGU MANSOR, D.P.M.T., K.M.N., P.J.C., J.P., P.J.K. (Setiu).
- „ Timbalan Menteri Pembangunan Luar Bandar, TUAN MOHD. YASIN BIN KAMARI, A.M.N., P.D.N., P.I.S., B.S.I. (Sri Gading).
- „ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO WONG SEE WAH, D.S.N.S. (Rasah).
- „ Timbalan Menteri Kerja Raya, DATUK PETER TINGGOM ANAK KAMARAU, P.N.B.S., K.M.N., A.M.N., P.P.C. (Saratok).
- „ Timbalan Menteri Pendidikan, DR FONG CHAN ONN (Selandar).
- „ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO DR HAJI ABDUL HAMID BIN HAJI OTHMAN, D.S.D.K., S.M.J., K.M.N., P.P.T. (Sik).
- „ Timbalan Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, DATO' CHAN KONG CHOY (Lipis).
- „ Timbalan Menteri Sumber Manusia, DATO' M. MAHALINGAM (Kapar).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, DATO' ABDUL RAMAN BIN SULIMAN, D.P.M.P., P.M.P., A.M.P., J.P. (Parit Buntar).

Yang Berhormat Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, TUAN OTHMAN BIN ABDUL, A.M.P., P.P.T. (Pendang).

- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Luar Bandar, DATO MOHAMED BIN JAMRAH, D.P.M.P., A.M.P., P.P.T., J.P. (Bagan Datok).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Belia dan Sukan, DATO' ISMAIL BIN SAID, D.P.M.T., S.M.T., A.M.N. (Kemaman).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Tanah dan Pembangunan Koperasi, TUAN MOHD. NOH BIN RAJAB (Tampin).
- „ Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, TUAN DOUGLAS UGGAH EMBAS, A.B.S., P.B.S. (Betong).
- „ Setiausaha Parlimen, Kementerian Pertanian, TUAN MOHD. SHARIFF BIN HAJI OMAR, P.P.T. (Tasek Gelugor).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, TUAN YONG KHOON SENG (Padawan).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan, TUAN ONG KA TING (Pontian).
- „ Setiausaha Parlimen, Kementerian Penerangan, DATO' HAJI FAUZI BIN HAJI ABDUL RAHMAN, D.I.M.P., A.M.P., P.P.N. (Kuantan).
- „ TUAN ABDOL MULOK BIN AWANG DAMIT (Labuan).
- „ DATO' ABDUL AJIB BIN AHMAD, D.G.S.M., D.P.M.J., B.S.I. (Mersing).
- „ TUAN HAJI ABDUL HADI BIN HAJI AWANG (Marang).
- „ TUAN HAJI ABDUL HAMID BIN ABDUL RAHMAN (Sungai Benut).
- „ DATUK HAJI ABDUL MANAN BIN OTHMAN, D.P.M.T., P.P.T. (Kuala Terengganu).
- „ TUAN ABDUL MALEK MUNIP (Muar).
- „ DATUK HAJI ABDUL RASHID BIN MUHAMMAD (Kuala Nerus).
- „ DATUK PATINGGI TAN SRI HAJI ABDUL TAIB MAHMUD, D.P., D.A., S.P.M.J., P.G.D.K. (Kota Samarahan).
- „ DATUK ABDULLAH BIN HAJI AHMAD BADAWI, D.M.P.N., D.J.N., K.M.N. (Kepala Batas).
- „ TUAN HAJI NIK ABDULLAH BIN HAJI ARSHAD, S.M.K. (Pengkalan Chepa).
- „ DATO' DR AFFIFUDIN BIN HAJI OMAR, D.S.D.K., J.S.M., K.M.N., B.C.K. (Padang Terap).
- „ TUAN AHMAD BIN NOR (Bayan Baru).
- „ TUAN AHMAD BIN OMAR, P.P.N. (Pagoh).
- „ TUAN AHMAD SHUKRI BIN HAJI HASSAN (Machang).
- „ DATO' ALIAS BIN MD. ALI, D.P.M.T., S.M.T., K.M.N., P.J.K. (Hulu Terengganu).

Yang Berhormat DATU AMIR KAHAR BIN TUN DATU MUSTAPHA (Marudu).

- „ TUAN HAJI AWANG BIN JABAR, S.M.T., A.M.N., P.J.K. (Dungun).
- „ DATUK HAJI BASRI BIN BAJURI, D.S.S.A., K.M.N., S.M.S., P.J.K. (Kuala Langat).
- „ DATUK BERNARD GILUK DOMPOK, P.G.D.K. (Penampang).
- „ TUAN BILLY ABIT JOO (Hulu Rajang).
- „ TUAN HAJI BUNIYAMIN BIN YAAKOB (Bachok).
- „ TUAN CHIAN HENG KAI (Bukit Mertajam).
- „ TUAN CHOR CHEE HEUNG (Alor Setar).
- „ DR V. DAVID (Puchung).
- „ TUAN FONG KUI LUN (Klang).
- „ TUAN FOO PIEW KOK (Batu Gajah).
- „ TUAN GEORGE SANGKIN (Bandau).
- „ TUAN HAJI GHAZALI BIN AHMAD, A.M.N., P.C.K. (Jerai).
- „ TUAN GOOI HOCK SENG (Bukit Bendera).
- „ TUAN HAJI HAMZAH BIN HAJI MOHAMED ZAIN (Tasek Chenderoh).
- „ TUAN HARRISON NGAU LAING (Baram).
- „ TUAN HAJI IBRAHIM BIN ALI (Pasir Mas).
- „ TUAN HAJI IBRAHIM BIN JENDOL, P.J.K. (Alor Gajah).
- „ TUAN HAJI IBRAHIM BIN MAHMOOD (Kuala Krai).
- „ TUAN HAJI IBRAHIM BIN PATEH MOHAMAD (Tanah Merah).
- „ CHE IBRAHIM BIN MUSTAFA (Sungai Petani).
- „ LT. KOL. (B) IBRAHIM BIN SAREH (Jelebu).
- „ PUAN HAJAH ILANI BINTI DATO HAJI ISAHAK (Kota Bharu).
- „ TUAN HAJI ISHAK BIN ARSHAD (Kangar).
- „ DR HAJI JAMALUDDIN BIN HAJI JARJIS (Rompin).
- „ TUAN JAWAH ANAK GERANG (Lubok Antu).
- „ TUAN JAMES JIMBUN ANAK PUNGGU, P.B.S. (Kapit).
- „ TUAN JOSEPH MAUH AK IKEH (Selangau).
- „ TUAN KANG CHOW OH (Kluang).
- „ TUAN R. KARPAL SINGH (Jelutong).
- „ TUAN KERK KIM HOCK (Pasir Pinji).
- „ DR KUA KIA SOONG (Petaling Jaya).

Yang Berhormat DATO' K. KUMARAN (Tapah).

- „ TUAN LAI LUN TZEE (Sandakan).
- „ TUAN LAU DAK KEE (Ipoh).
- „ TUAN ROBERT LAU HOI CHEW (Sibu).
- „ TUAN LIEW AH KIM (Seputeh).
- „ TUAN LIM GUAN ENG (Kota Melaka).
- „ TUAN LIM HOCK SENG (Bagan).
- „ TUAN LIM KIT SIANG (Tanjong).
- „ PUAN LIM LAY HOON (Padang Serai).
- „ DATIN LING CHOOI SIENG (Lumut).
- „ TUAN HAJI MAHBUD BIN HAJI HASHIM (Sabak Bernam).
- „ TUAN MAIDOM P. PANSAI (Kota Belud).
- „ DR T. MARIMUTHU (Telok Kemang).
- „ TUAN MICHAEL ASANG, B.S.K. (Jambongan).
- „ TUAN MICHAEL LISA KAYA @ GOR KAYA (Bukit Mas).
- „ TUAN HAJI MOHAMAD BIN ABDULLAH, P.J.K. (Maran).
- „ TUAN HAJI MOHAMAD BIN SABU (Nilam Puri).
- „ TUAN MOHAMED KAMAL BIN HUSSAIN (Lembah Pantai).
- „ TUAN MOHAMED KHALED BIN NORDIN (Johor Bahru).
- „ DATO' HAJI MOHAMMAD ABU BAKAR BIN RAUTIN IBRAHIM, D.S.D.K., K.M.N. (Kuala Kedah).
- „ TUAN HAJI MOHD. SHARIF BIN JAJANG, A.M.N., P.J.K. (Sepang).
- „ TUAN MOHD. TAMRIN BIN ABDUL GHAFAR (Batu Berendam).
- „ TUAN HAJI MOHD. ZIHIN BIN HAJI MOHD. HASSAN (Larut).
- „ DATUK MONGGOH OROW, P.G.D.K., K.M.N., A.D.K. (Tuaran).
- „ TUN DATU HAJI MUSTAPHA BIN DATU HARUN, S.M.N., S.P.D.K., S.I.M.P., P.N.B.S., S.P.M.J., S.P.M.P., S.P.C.M., K.C.R.L., K.St.J. (Limbawang).
- „ TUAN NASRUDDIN BIN HAJI ALANG SAIDIN, A.M.P. (Parit).
- „ DR NAWAWI BIN MAT AWIN (Tambun).
- „ TUAN NURNIKMAN BIN ABDULLAH (Kimanis).
- „ TUAN ONG TIN KIM (Teluk Intan).
- „ DR OSMAN MINUDIN (Kinabalu).
- „ DATUK JOSEPH PAIRIN KITINGAN (Keningau).
- „ TUAN G. PALANIVEL (Hulu Selangor).

Yang Berhormat DR PATAU RUBIS, P.B.S. (Mas Gading).

- „ DATUK DOMINIC JOSEPH PUTHUCHEARY (Nibong Tebal).
- „ DATO' QAMARUZZAMAN BIN HAJI ISMAIL (BAGAN SERAI).
- „ TUAN RADIN MALLEH (Padas).
- „ PUAN HAJAH RAKIBAH BINTI HAJI ABDUL MANAP (Shah Alam).
- „ TUAN RICHARD RIOT ANAK JAEM (Serian).
- „ PUAN ROHANI BINTI ABD. KARIM (Santubong).
- „ TUAN RUHANIE BIN AHMAD (Parit Sulong).
- „ Y.B.M. TENGKU TAN SRI RAZALEIGH HAMZAH, D.K., P.S.M., S.P.M.K., S.S.A.P., S.P.M.S. (Gua Musang).
- „ TUAN SAIDIN @ YUSOF BIN ADAM (Tanjong Karang).
- „ DR SANUSI BIN DAENG MARIOK (Rantau Panjang).
- „ TUAN SHAHIDAN BIN KASSIM, A.M.P. (Arau).
- „ TUAN SIM KWANG YANG (Bandar Kuching).
- „ PUAN SITI ZAINABON BINTI ABU BAKAR (Tebrau).
- „ TUAN S. S. SUBRAMANIAM, P.J.K., A.M.S. (Segamat).
- „ TUAN HAJI SUKRI BIN HAJI MOHAMED (Kok Lanang).
- „ TUAN TAIMIN BIN LUMAING (Pensiangan).
- „ DATUK DANIEL TAJEM ANAK MIRI, P.N.B.S., J.M.N. (Sri Aman).
- „ TUAN TAN KOK WAI (Sungai Besi).
- „ DR TAN SENG GIAW (Kepong).
- „ TUAN THOMAS SALANG SIDEN (Julau).
- „ TUAN WAHAB BIN SUHAILI (Batang Sadong).
- „ WAN HANAFIAH BIN WAN MAT SAMAN (Kota Setar).
- „ WAN JUNAIDI BIN TUANKU JAAFAR (Batang Lupar).
- „ TUAN HAJI WAN MOHD. JAMIL BIN WAN MAHMOOD (Tumpat).
- „ WAN OMAR BIN WAN NAJIB (Pasir Puteh).
- „ TUAN WEE CHOO KEONG (Bukit Bintang).
- „ TUAN WONG WING ON (Kampar).
- „ TUAN VUN SHIN CHOI @ JOSEPH VOON (Tanjong Aru).
- „ DATUK AMAR JAMES WONG KIM MIN (Bintulu).
- „ TUAN JASON WONG SING NANG (Lanang).
- „ TUAN WOON SEE CHIN, S.M.J., A.M.N., P.I.S. (Senai).
- „ TUAN GEOFFREY YEE LING FOOK (Tawau).
- „ TUAN YIM CHEE CHONG (Seremban).
- „ TUAN PHILIP YONG CHIEW LIP (Gaya).

DEWAN RAKYAT

PEGAWAI-PEGAWAI KANAN

Setiausaha Dewan Rakyat: Dato' Haji Wan Zahir bin Sheikh Abdul Rahman, D.P.M.P.,
J.S.M.

Ketua Penolong Setiausaha: Haji Abdul Rahim bin Abdul.

Penolong Setiausaha: Abdullah bin Abdul Wahab.

Penolong Setiausaha: Haji Ghazali bin Haji Abdul Hamid, A.M.N.

BAHAGIAN PENYATA RASMI PARLIMEN

Ketua Penyunting: Hj. Yahya bin Manap.

Penyunting Kanan: Haji Osman bin Sidik.

Penyunting: P.B. Menon.

Penolong Penyunting: Ramaswamy.

Penolong Penyunting: Shamsiah binti Md. Yusop.

Pelapor Perbahasan Parlimen:

Haji Suhor bin Husin.

Mohd. Saleh bin Mohd. Yusof.

Supiah binti Dewak.

Ismail bin Haji Hassan.

Hajah Kalsom binti Ghazali.

Mohamed bin Osman.

Norishah binti Mohd. Thani.

Zaharah binti Naim.

Su Soon Chuan.

Norwahidah binti Azizi.

Rozita binti Abd. Samad.

Jainah binti Sakimin.

BENTARA MESYUARAT

Mejar (B) Mohd. Kassim bin Hashim

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT

Selasa, 29hb Januari, 1991

Mesyuarat dimulakan pada pukul 2.30 petang

D O A

(Timbalan Yang di-Pertua *mem-*
pengerusikan Mesyuarat)

JAWAPAN-JAWAPAN
MULUT BAGI
PERTANYAAN-
PERTANYAAN

TENAGA BURUH MAHIR

1. Tuan Haji Ibrahim bin Jendol
minta Menteri Pendidikan menyatakan:

- (a) sama ada Kementerian berpuas-hati dengan sambutan yang diterima dari pihak swasta untuk melatih tenaga buruh mahir bagi memenuhi keperluan pembangunan industri di negara ini; dan
- (b) sama ada terdapat pihak swasta yang telah memberi peruntukan atau bantuan kepada institusi-institusi pengajian tinggi khususnya dalam bidang penggunaan teknologi tinggi dan terbaru.

Timbalan Menteri Pendidikan (Dr Fong Chan Onn): Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat,

- (a) Sambutan yang diterima dari pihak swasta untuk melatih tenaga buruh mahir setakat ini adalah menggalakkan dan Kementerian Pendidikan sedang berusaha untuk memperingkatkan lagi kerjasama ini supaya ianya lebih berkesan dan bermanfaat kepada kedua-dua belah pihak.

Dalam sistem pendidikan teknik dan vokasional, perhubungan di antara institusi dan pihak industri wujud dari peringkat sekolah menengah atas iaitu Sekolah Menengah Vokasional dan Sekolah Menengah Teknik hingga ke peringkat pengajian tinggi iaitu Politeknik. Pelajar-pelajar di peringkat sekolah menengah vokasional atau teknik diberi peluang berinteraksi dengan pihak swasta dan industri melalui lawatan ke industri di mana pelajar-pelajar didedahkan kepada situasi kerja di industri, tugas kerja, peralatan, proses pembuatan dan hasil keluaran industri tersebut.

Bagi pelajar-pelajar di peringkat Politeknik pula, mereka diperlukan menjalani latihan industri selama tiga hingga 6 bulan dalam bidang pengkhususan masing-masing. Ini adalah bertujuan untuk melatih dan memberi pengalaman kerja yang sebenar di industri dalam bidang yang diikuti oleh pelajar. Pihak industri selain daripada bekerjasama memberi tempat latihan diminta juga merancang jadual tugas pelatih, menyelia dan mengawasi aktiviti-aktiviti latihan mereka.

- (b) Setakat ini terdapat projek usahasama sedang dijalankan di antara Kementerian Pendidikan dengan Sarawak Shell Berhad dan Sabah Shell Petroleum Company Ltd. dalam projek

latihan Perindustrian Juru Kimpalan. Pihak syarikat tersebut telah menyumbangkan kepada semua sekolah vokasional di Sabah dan Sarawak dari segi alat bantuan mengajar, peralatan kimpalan, bahan-bahan kursus dan melatih tenaga pengajar kursus.

Di samping itu, satu projek usahasama sedang diuruskan dengan pihak PETRONAS untuk melatih bakal-bakal perantis PETRONAS dalam bidang Kejuruteraan Elektrik dan Mekanikal di Politeknik Kuching, Sarawak. Kursus latihan ini dijangka akan bermula pada bulan Jun 1991. Dalam projek usahasama ini, pihak PETRONAS akan membiayai segala kos kemudahan asrama, penyediaan bahan bekalan mentah, menyediakan tenaga pengajar yang diperlukan, mempertingkatkan kelengkapan bengkel, memberi kemudahan alat sukan dan melatih pegawai-pegawai Kementerian Pendidikan dan tenaga pengajar politeknik di Institusi Latihan Perindustrian Petroleum.

Tuan Haji Sukri bin Haji Mohamed: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Di dalam kes di mana ada kerjasama antara Kerajaan dengan pihak swasta, Kerajaan boleh mengawal secara terus penglibatan dan melatih buruh-buruh asing di dalam syarikat-syarikat di mana kedua-dua pihak ini ada kepentingan. Soalan saya, dalam kes di mana Kerajaan tidak ada kepentingan iaitu pihak swasta mengendalikan usahasama ini, apakah peraturan-peraturan tegas yang telah dibuat oleh pihak Kerajaan untuk memastikan bahawa setiap pengusaha swasta dapat memberi peluang untuk melatih tenaga buruh mahir tempatan di dalam industri yang disertai oleh pihak-pihak berkenaan?

Dr Fong Chan Onn: Izinkan saya, Tuan Yang di-Pertua, menjelaskan di sini bahawa segala usaha pendidikan dari segi memberi latihan di Vokasional Politeknik dan di Vokasional Teknik, sama ada institusi itu dijalankan oleh Kerajaan atau pihak swasta, haruslah memberi keutamaan dari segi latihan kepada rakyat Malaysia. Ini adalah prinsip dan dasar Kerajaan. Tidak ada institusi-institusi swasta yang tidak memberi keutamaan kepada rakyat Malaysia dari segi latihan.

Tuan Chor Chee Heung: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Memandangkan kemajuan semasa dalam bidang pendidikan iaitu tekanan berat telah diberi kepada pendidikan vokasional dan teknik, saya ingin bertanya Yang Berhormat Timbalan Menteri apakah sambutan daripada penuntut-penuntut atau masyarakat kita untuk melanjutkan pelajaran di institut-institusi vokasional dan politeknik yang sedia ada memuaskan.

Kedua, diminta jumlah bilangan penuntut-penuntut yang sedang menerima pengajian di semua politeknik-politeknik dan institut vokasional di dalam negara kita.

Dr Fong Chan Onn: Tuan Yang di-Pertua, sejak tahun 1980, kita telah lihat satu fenomena di mana terdapat lebih ramai ibubapa yang berhasrat atau ingin menghantar anak-anak mereka mengikuti pendidikan di bidang vokasional dan politeknik. Ini mewujudkan satu trend yang amat menggalakkan, khasnya untuk Kerajaan memperkembangkan sektor perindustrian kita kerana tenaga kemahiran itu ialah amat diperlukan.

Dari segi bilangannya, kita dapati sejak tahun 1980 jumlah pelajar-pelajar yang mengikuti Sekolah Menengah Vokasional dan politeknik telah meningkat, iaitu dari lebih kurang 18,000 pada tahun 1980 sehingga 25,000 pada tahun 1989. Ini menunjukkan satu trend yang amat menggalakkan.

ANGGOTA TENTERA MENINGGALKAN PERKHIDMATAN

2. Wan Omar bin Wan Majid minta Menteri Pertahanan menyatakan apakah langkah-langkah keselamatan yang lebih berkesan telah diatur bagi mengelakkan anggota tentera dari meninggalkan perkhidmatan tanpa cuti dan mengelakkan dari kehilangan senjata. Semenjak lima tahun kebelakangan ini, berapa ramai anggota tentera yang meninggalkan perkhidmatan tanpa cuti dan berapa banyak pula senjata yang hilang mengikut jenis.

Menteri Pertahanan (Dato' Seri Haji Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak): Tuan Yang di-Pertua, masalah anggota tentera Tidak Hadir Tanpa Cuti atau THTC sememangnya berlaku dari masa ke semasa. Pada asasnya perkara ini berpunca daripada masalah individu yang lemah dari segi ketahanan mental dan fizikal bagi menghadapi cabaran sebagai seorang perajurit. Pihak Kementerian sentiasa sedar tentang keadaan ini dan telah mengambil langkah-langkah seperti berikut:

- (a) mengenalpasti masalah peribadi dan mengadakan khidmat kaunseling di setiap lapisan anggota tentera;
- (b) memberi cuti yang mencukupi kepada anggota untuk membolehkan mereka menyelesaikan sebarang masalah peribadi;
- (c) memberi penerangan mengenai seriusnya perbuatan THTC, terutamanya dari segi implikasi perundangan serta hukumannya;
- (d) mengenalpasti punca-punca dan mengambil langkah-langkah positif untuk mencegah THTC; dan
- (e) mengingatkan masyarakat umum bahawa adalah menjadi satu kesalahan jenayah di bawah

Kanun Keseksaan bagi sesiapa yang melindungi anggota tentera yang tinggalkan tugas dan terlibat dalam THTC.

Mengenai kehilangan senjata, setiap kecuai yang mengakibatkan kehilangan senjata adalah menjadi satu kesalahan di bawah Seksyen 63 dan 87 Akta Angkatan Tentera Malaysia (ATM) 1972 dan hukuman yang dikenakan adalah berat, manakala itu kehilangan senjata, akibat kecuai semasa latihan-latihan ketenteraan adalah sukar untuk dielakkan. Di dalam aspek ini, peraturan-peraturan tetap telah diwujudkan untuk membendung berlakunya kecuai.

Untuk mengelakkan insiden jenayah yang mengakibatkan kecurian senjata, pihak ATM telahpun mengadakan peraturan-peraturan dan prosedur-prosedur yang ketat.

Statistik anggota tentera THTC sejak 5 tahun kebelakangan, iaitu daripada 1986 hingga 1990 ialah seramai 3,810 dan statistik kehilangan senjata ialah sebanyak 19 pucuk.

Tuan Haji Hamzah bin Haji Mohamed Zain: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya Yang Berhormat Menteri selain daripada sebab-sebab peribadi kerana tidak tahan dengan kehidupan ketenteraan, adakah juga yang terlibat dengan THTC ini kerana fahaman politik. Walaupun tentera kita bersifat sukarela, maknanya tidak ada kerahan, tetapi setelah di dalam tentera dia mempunyai, dengan izin, conscientious objection kepada keganasan dan sebagainya, satu.

Dan keduanya, sebab-sebab fahaman politik yang bertentangan dengan pendirian Kerajaan. Daripada jumlah yang terlibat dengan THTC ini, berapa peratuskah yang lari terus dan yang datang kembali berkhidmat. Dan setelah mereka kembali berkhidmat bagaimanakah layanan ke atas mereka ini?

Dato' Seri Haji Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Tuan Yang di-Pertua, belum ada bukti yang nyata bahawa mereka yang terlibat dalam THTC ialah kerana penentangan dari segi pendirian politik terhadap Kerajaan ataupun conscience mereka terhadap tanggungjawab seseorang itu, sebagai seorang perajurit.

Berkenaan dengan bilangan pecahan yang diperlukan itu saya minta notis.

Tuan Haji Wan Mohd. Jamil bin Wan Mahmood: Soalan tambahan, Tuan Yang di-Pertua. Adakah Yang Berhormat Menteri berpuas hati tentang prestasi tentera kita sama ada dari segi mental dan fizikal sebab kita sekarang berada dalam keadaan genting.

Dato' Seri Haji Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Tuan Yang di-Pertua, Malaysia tidak berada dalam keadaan genting. (*Tepuk*)

PENGEDAR DIHUKUM MATI

3. Tuan Ahmad bin Omar minta Menteri Dalam Negeri menyatakan berapakah jumlah pesalah pengedar dadah yang telah dihukum mati di tali gantung setakat ini dan berapa pula jumlah sebenar pesalah pengedar dadah yang telah dijatuhkan hukuman mati selama ini di Malaysia. Daripada jumlah tersebut, berapakah jumlah pesalah dari dalam negeri dan berapa pula merupakan rakyat asing.

Timbalan Menteri Dalam Negeri (Dato' Megat Junid bin Megat Ayob): Tuan Yang di-Pertua, dari tahun 1975 hingga Disember 1990, seramai 354 orang rakyat Malaysia dan rakyat negara asing telah dijatuhkan hukum gantung sampai mati. Pecahannya adalah seperti berikut:

Warganegara Malaysia	300 orang
Warganegara Asing	54 orang

Dari jumlah tersebut, seramai 82 orang telah menjalani hukuman, iaitu:

Warganegara Malaysia	52 orang
Warganegara Asing	30 orang

Tuan R. Karpal Singh: Tuan Yang di-Pertua, hukuman mati bagi kesalahan di bawah Akta Penagih Dadah adalah dikuatkuasakan selepas 14hb April, 1983. Selepas undangan ini dikuatkuasakan, adakah berkurangan atau berlebihan dalam kes-kes penagih dadah? Dan keduanya, adakah hukuman mati bertentangan dengan ugama Islam?

Dato' Megat Junid bin Megat Ayob: Tuan Yang di-Pertua, kalau kita lihat sebelum, dengan izin, "mandatory death sentence" ini kita laksanakan pada tahun 1983 dan 1984, bilangan penagih-penagih dadah hampir 15,000 orang untuk satu tahun—"first-timers", dengan izin. Tetapi ia telah menurun pada tahun 1985 kepada 9,561 orang, tahun 1986—7,329 orang, tahun 1987—7,000 orang, tahun 1988—kerana kita adakan operasi yang begitu kuat di Kuala Lumpur kerana hendak membersihkan Kuala Lumpur untuk menghadapi CHOGM, bilangannya telah bertambah kepada 9,710 orang. Pada tahun 1989—6,960 orang dan pada tahun 1990 — hanya 5,780 orang.

Dan dari segi penangkapan pula, kalau kita lihat pada tahun 1985—500 orang, tahun 1986—cuma 400 orang daripada bulan September, hanya 474 orang sahaja yang ditangkap di bawah Seksyen 39 (B).

Tentang soalan yang kedua daripada Yang Berhormat dari Jelutong ini, saya kena rujuk kepada alim ulama sebelum saya memberi jawapan.

Datin Ling Chooi Sieng: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Setakat ini daripada jumlah itu, berapa banyak harta benda pesalah dirampas mengikut undang-undang yang Dewan yang mulia

ini meluluskan pada tahun lalu dan berapa jumlah yang sedang di bawah siasatan?

Dato' Megat Junid bin Megat Ayob: Tuan Yang di-Pertua, jumlah harta yang disita di bawah Akta Dadah Merbahaya Perlucutan Harta 1988 berharga \$4.23 juta. Dan yang sedang disiasat pada hari ini, harta-harta adalah bernilai lebih kurang \$10 juta.

LATIHAN DAN PENDIDIKAN TENTERA ANTARABANGSA— BANTUAN

4. Tuan Gooi Hock Seng minta Menteri Pertahanan sama ada benar Kerajaan tidak akan meminta kemasukan semula ke program Latihan dan Pendidikan Tentera Antarabangsa (IMET-International Military Education) selepas penarikan bantuan ketenteraan sebanyak US\$1 juta dari Kerajaan Amerika kepada Malaysia.

Dato' Seri Haji Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Tuan Yang di-Pertua, pemberhentian bantuan ketenteraan Amerika Syarikat kepada Malaysia di bawah Program Latihan dan Pendidikan Tentera Antarabangsa (IMET) adalah hanya bagi tahun kewangan 1991. Kemasukan semula Malaysia ke IMET pada tahun-tahun selanjutnya adalah tertakluk kepada keputusan Kerajaan Amerika Syarikat.

Lt. Kol. (B) Ibrahim bin Sareh: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya berpendapat ada beberapa kursus penting yang selama ini dibiayai oleh Amerika Syarikat di bawah Program IMET yang perlu terus dihadiri oleh anggota Angkatan Tentera kita. Di antaranya ialah kursus, dengan izin, Army Command and General Staff Officers Course di Fort Leavenworth untuk pegawai tentera darat, kursus Marine Command and General Staff Officers Course di Quantico, Virginia untuk pegawai gerak khas, Army War

College serta kursus-kursus yang serupa bagi pegawai-pegawai TUDM dan TLDM di kolej-kolej yang berkaitan. Kursus-kursus seperti ini menjadi lebih penting dihadiri oleh pegawai-pegawai kita lantaran tercetusnya Perang Teluk kerana di institusi latihan seperti inilah pengalaman angkatan tentera Amerika dalam perang tersebut dikaji serta dibincang dengan teliti dan kehadiran pegawai-pegawai Angkatan Tentera kita.

Timbalan Yang di-Pertua (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat, apa soalnya?

Lt. Kol. (B) Ibrahim bin Sareh: Soalnya ialah kalau Yang Berhormat Menteri bersetuju dengan pendapat saya adakah Kementerian Pertahanan bersedia untuk terus menghantar pegawai-pegawai kita di kursus yang saya sebutkan tadi tanpa bantuan IMET?

Dato' Seri Haji Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian sedang mengkaji alternative bagi menghantar pegawai-pegawai kita ke tempat-tempat yang lain untuk menampung kehilangan di bawah program IMET bagi tahun ini sahaja. Ada tanda-tanda bahawa pentadbiran Kerajaan Amerika Syarikat bercadang untuk memberi balik bantuan ini untuk tahun 1992 akan datang.

BAHASA MALAYSIA DI MAHKAMAH—PELAKSANAAN

5. Tuan Haji Mahbud bin Haji Hashim minta Menteri Kehakiman menyatakan:

- (a) semenjak penggunaan Bahasa Malaysia secara rasmi di mahkamah dilaksanakan, sejauh manakah kejayaan yang telah dicapai;
- (b) apakah langkah-langkah yang telah diambil oleh Kementerian kepada Hakim-hakim dan

Pengamal Undang-undang yang masih belum dapat menguasai sepenuhnya Bahasa Malaysia; dan

- (c) jika ada apakah tindakan yang diambil terhadap Hakim-hakim dan Pengamal Undang-undang yang masih belum dapat menguasai Bahasa Malaysia sepenuhnya.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri dan Menteri Kehakiman (Tuan Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar): Tuan Yang di-Pertua, buat masa kini pelaksanaan Bahasa Malaysia dalam perbicaraan di Mahkamah Sesyen dan di Mahkamah Majistret telah mencapai tahap 100%. Bagi Mahkamah Agung dan Mahkamah Tinggi, pelaksanaan Bahasa Malaysia telah mencapai tahap lebih daripada 70%. Sebagaimana Yang Berhormat sedia maklum, penggunaan Bahasa Malaysia di mahkamah-mahkamah di semua peringkat telah dilaksanakan mulai 1hb Jun 1990.

Walau bagaimanapun, kaedah-kaedah berkaitan dengan Mahkamah Agung, Mahkamah Tinggi dan Mahkamah Rendah juga telah dipinda bagi mewajibkan semua dokumen yang difailkan selepas 1hb Jun 1990 diperbuat dalam Bahasa Malaysia. Pindaan-pindaan tersebut telah dapat membantu mempercepatkan pelaksanaan Bahasa Malaysia dengan sepenuhnya di mahkamah.

Tuan Yang di-Pertua, jawapan bagi soalan (b) dan (c), sebagaimana yang telah saya maklumkan, penggunaan Bahasa Malaysia hanya baru dikuatkuasakan mulai 1hb Jun 1990. Jika diberi sedikit masa lagi saya percaya semua Hakim dan Pengamal Undang-undang akan dapat menguasai Bahasa Malaysia sepenuhnya di mahkamah. Walau bagaimanapun, bagi mengatasi perkara ini, beberapa langkah telah diambil seperti berikut:

- (i) mengadakan kelas Bahasa Malaysia bagi para Hakim untuk memperbaiki dan mem-

pertingkatkan penguasaan Bahasa Malaysia;

- (ii) mengeluarkan buku Daftar Istilah Undang-undang bagi membantu para Hakim dan Majistret;
- (iii) mengeluarkan nota amalan berhubung dengan ungkapan dan istilah serta penghakiman yang dialihbahasa untuk diedarkan kepada semua Hakim dan Majistret; dan
- (iv) mengeluarkan Pekeliling yang mengkehendaki setiap Hakim dan Majistret menghantar pada setiap bulan satu salinan alasan penghakiman dalam Bahasa Malaysia kepada Hakim Besar Malaya.

Dato' Haji Mohammad Abu Bakar bin Rautin Ibrahim: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Untuk membantu lagi pelaksanaan penggunaan Bahasa Malaysia di mahkamah dengan secepat mungkin, saya ingin tahu daripada Yang Berhormat Menteri adakah ataupun sejauhmanakah undang-undang yang dahulunya diluluskan di dalam bahasa Inggeris telahpun diterjemahkan kepada Bahasa Malaysia untuk digunakan di mahkamah?

Yang keduanya, bagi istilah undang-undang adakah pihak Kerajaan sekarang ini mengeluarkan satu buku istilah undang-undang yang rasmi yang boleh dipakai oleh semua pihak dan tidak ada lagi buku-buku undang-undang yang memberi terjemahan-terjemahan yang berlainan di antara satu sama lain dan adakah satu jawatankuasa tetap dipertugaskan untuk menyemak, mengkaji dan membuat terjemahan-terjemahan di masa-masa yang akan datang.

Tuan Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tuan Yang di-Pertua, proses menterjemahkan undang-undang lama ke dalam Bahasa Malaysia adalah satu

proses yang berterusan tetapi bagi undang-undang baru, bahan undang-undang ataupun Akta dalam Bahasa Malaysia adalah Akta yang digunakan sebagai Akta sah untuk tujuan mentafsirkan sesuatu undang-undang. Jadi, persoalannya ialah ia akan terus berjalan dan insya Allah akan dapat dicapai dari masa ke semasa.

Berkenaan dengan istilah undang-undang, ada badan yang membuat istilah, satu ialah Dewan Bahasa dan Pustaka. Dewan Bahasa dan Pustaka mengeluarkan buku istilah undang-undang yang boleh digunakan oleh para Hakim dan para Pengamal Undang-undang dan juga di peringkat mahkamah juga ada jawatankuasa yang mengeluarkan istilah undang-undang dan perkataan-perkataan ataupun ungkapan baru di dalam Bahasa Malaysia. Jadi ia adalah satu perkara yang hidup dan berterusan.

Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Dalam pendapat saya jawapan Menteri tadi adalah berhubung dengan penggunaan Bahasa Malaysia di Semenanjung Malaysia dan ini tidak termasuk di Sarawak. Jadi, dalam pendapat saya penggunaan Bahasa Malaysia di mahkamah di Sarawak itu masih terbelakang sekali. Adakah satu kajian telah dibuat oleh Kementerian untuk menyelaraskan penggunaan Bahasa Malaysia di mahkamah-mahkamah di Sarawak? Apakah tindakan yang positif yang diambil oleh pihak Kerajaan untuk meninggikan lagi penggunaan Bahasa Malaysia di mahkamah-mahkamah di Sarawak?

Tuan Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tuan Yang di-Pertua, persoalan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat itu adalah betul ia berkenaan dengan Semenanjung Malaysia. Walau bagaimanapun, berkenaan Sabah dan Sarawak sudah dibuat permulaan dan Hakim Besar Borneo telah mengeluarkan arahan untuk menggunakan

Bahasa Malaysia di mahkamah sebanyak mungkin dan Kementerian akan sentiasa mengikuti perkembangan penggunaan Bahasa Malaysia di situ untuk dilaksanakan sebagaimana di Semenanjung.

AKTA PELAJARAN 1961— PINDAAN

6. Tuan Nasruddin bin Haji Alang Saidin minta Menteri Pendidikan menyatakan perkembangan setakat ini mengenai penggubalan atau pindaan kepada Akta Pelajaran 1961. Berapa banyak pertubuhan yang telah memberikan pandangan atau sokongan terhadap pindaan ini.

Menteri Pendidikan (Dato' Seri Anwar bin Ibrahim): Tuan Yang di-Pertua, untuk menyambung penjelasan yang telah saya buat terlebih dahulu memadamkan pada peringkat ini saya jelaskan bahawa pertemuan Majlis Perundingan Akta Pendidikan akan diadakan pada minggu depan.

SEKOLAH MENENGAH KEBANGSAAN AGAMA— KEMASUKAN MURID

7. Tuan Haji Nik Abdullah bin Haji Arshad minta Menteri Pendidikan menyatakan:

- (a) adakah beliau sedar bahawa permohonan murid sekolah rendah masuk ke sekolah menengah kebangsaan Agama Kerajaan meningkat setiap tahun. Jika sedar, adakah Kerajaan bercadang untuk menambah bilangan sekolah sedemikian;
- (b) sila nyatakan bilangan yang memohon di seluruh negara bagi sesi persekolahan 1990-1991 dan berapa peratuskah pertambahannya dengan tahun sebelumnya. Berapakah bilangan mereka yang terpilih; dan

- (c) apakah tindakan Kementerian bagi memenuhi kehendak ibu bapa murid supaya murid yang tidak terpilih akan berpeluang meneruskan pelajaran yang mereka hajati itu.

Dato' Seri Anwar bin Ibrahim: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian sedar kian bertambah bilangan pelajar yang memohon memasuki Sekolah Menengah Agama dan bilangan mereka meningkat pada setiap tahun. Bagi menampung pertambahan ini, Kementerian telah menambah bilangan Sekolah Menengah Kebangsaan Agama.

Sehingga tahun 1990, sebanyak 38 buah Sekolah Menengah Kebangsaan Agama telah diwujudkan. Yang lebih penting juga ialah sekolah-sekolah menengah kebangsaan di negara kita telahpun menyediakan kelas-kelas aliran agama di sekolah menengah kebangsaan. Pada tahun 1990, sebanyak 42 buah sekolah menengah kebangsaan telah membuka kelas aliran agama. Langkah ini adalah untuk mengurangkan masalah yang dihadapi oleh Sekolah-sekolah Menengah Kebangsaan Agama.

- (b) Bilangan pemohon dan peratus pertambahan dan bilangan yang terpilih seperti yang dipohon adalah seperti berikut:

<i>Tahun</i>	<i>Permohonan</i>	<i>Terpilih</i>
1988	10,250	3,000
1989	12,600	3,600
1990	16,700	4,000

Peratus pertambahan: 32.6%

Ini tidak termasuk bilangan yang telah dipilih ke Kelas Aliran Agama di Sekolah Menengah Kebangsaan biasa.

Tuan Haji Mohamad bin Sabu: Tuan Yang di-Pertua, mengikut semangat Perlembagaan Malaysia, peruntukan Kerajaan kepada penuntut-

penuntut sekolah hendaklah mengikut jumlah rakyat, bukan di mana mereka bersekolah tetapi kenapa peruntukan daripada Kerajaan tidak ada kepada penuntut-penuntut yang tidak belajar di sekolah Kerajaan seperti mereka yang belajar di sekolah-sekolah pondok atau sekolah-sekolah private. Tidak ada peruntukan kepada rakyat tersebut sedangkan menurut Perlembagaan Malaysia, peruntukan hendaklah diberi kepada setiap rakyat.

Dato' Seri Anwar bin Ibrahim: Tuan Yang di-Pertua, saya cadangkan Ahli Yang Berhormat teliti semula Perlembagaan Malaysia dan Akta Pelajaran 1961 kerana ada peruntukan-peruntukan yang jelas, ada bentuk access kepada pendidikan yang disediakan kepada semua pelajar yang mengikuti saluran pelajaran pendidikan rasmi Kerajaan.

Tuan Haji Nik Abdullah bin Haji Arshad: Tuan Yang di-Pertua, mengikut jawapan yang diberi oleh Menteri Pendidikan tadi, jumlah pemohon yang ditolak ataupun tidak dapat memasuki kelas-kelas pengajian itu besar dan hampir dua kali ganda dengan jumlah yang diterima. Untuk mengatasi masalah ini atau mengambil jalan ringkas atau pendek, adakah Kerajaan bercadang untuk menyelaraskan sekolah-sekolah mulai dari peringkat rendah sampai ke peringkat menengah?

Yang kedua, untuk mencapai cita-cita Kementerian Pendidikan sendiri bagi menghasilkan seorang insan soleh, kamil, abid dan sebagainya, tidakkah lebih cepat dan lebih berkesan jika sekolah dapat diselaraskan? Jika ya, bila rancangan itu akan dilaksanakan?

Dato' Seri Anwar bin Ibrahim: Tuan Yang di-Pertua, mengikut Falsafah Pendidikan Kebangsaan yang telah kita perkenalkan, kita tekankan usaha untuk melahirkan insan soleh yang mencakup pemahaman tentang bidang agama selain daripada menguasai keterampilan dalam

bidang-bidang tertentu di Sekolah-sekolah Menengah Kebangsaan mengikut Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah, penekanan tentang pendidikan agama ditambah dan selebih daripada itu, asas pembentukan akhlak merentas kurikulum dan disiplin lainnya.

Ini adalah langkah-langkah yang telah dijalankan kebelakangan ini termasuklah apa yang saya tegaskan iaitu mewujudkan aliran agama di Sekolah-sekolah Menengah Kebangsaan. Pendekatan ini tidaklah diterima oleh semua pihak sepertimana yang telah saya sebut di Dewan yang mulia ini, pihak Persatuan Guru-guru Sekolah Cina telah membantah keras bersama dengan DAP. Saya pohon kerjasama wakil-wakil dari PAS untuk tolong mendidik mereka tentang perkara ini.

RTM—LIPUTAN DI LUAR NEGERI

8. Tuan Foo Piew Kok minta Menteri Penerangan menyatakan jumlah perbelanjaan bagi rombongan-rombongan RTM yang dihantar ke seberang laut untuk membuat rakaman di kalangan penuntut-penuntut di seberang laut dalam musim Hari Raya Puasa tahun ini. Sama ada rakaman dan penyiaran yang sebegini juga akan dilaksanakan pada musim Hari Raya Cina dan Hari Deepavali.

Setiausaha Parlimen Kementerian Penerangan (Dato' Haji Fauzi bin Haji Abdul Rahman): Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Penerangan melalui RTM hanya membuat liputan luar negeri di atas tanggungan atau perbelanjaannya sendiri bagi acara-acara berikut:

- (i) Lawatan-lawatan rasmi oleh Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong dan Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Timbalan Yang di-Pertuan Agong.

- (ii) Lawatan rasmi Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri.

- (iii) Persidangan antarabangsa di mana negara Malaysia mengambil bahagian atau mempunyai kepentingan.

RTM tidak pernah menghantar rombongan petugas ke luar negeri khusus untuk membuat liputan khas sambutan Hari Raya. Liputan-liputan sambutan Hari Raya Puasa tahun lalu dibuat atas inisiatif pemberita yang pergi ke luar negeri untuk membuat liputan rasmi yang lain.

Oleh itu, RTM tidak mengeluarkan perbelanjaan untuk membuat rakaman tersebut. Di masa-masa hadapan, pemberita-pemberita yang ditugaskan di luar negeri atas urusan rasmi yang lain akan terus digalakkan merakamkan sambutan Tahun Baru sedemikian termasuk perayaan-perayaan Tahun Baru Cina, Deepavali, Krismas dan lain-lain jika waktunya bersesuaian.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, penggambaran penuntut-penuntut berhari raya di Amerika Syarikat tahun lalu dibuat oleh pemberita yang bertugas untuk membuat liputan acara Kerajaan tajaan Kerajaan Negeri Pahang Darul Makmur dan keseluruhan perbelanjaannya ditanggung oleh Kerajaan Negeri Pahang Darul Makmur.

Penggambaran penuntut berhari raya di Iraq dibuat oleh pemberita yang ditugaskan untuk liputan UNIIMOG iaitu mereka yang bertugas di sempadan Iran/Iraq. UNIIMOG ialah United Nations Iran/Iraq Military Observers Group. Krew RTM mengambil kesempatan membuat penggambaran sambutan Hari Raya dan perbelanjaannya ditanggung oleh Kerajaan Iraq.

Dato' Dr Affifudin bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, mengikut jawapan Yang Berhormat Setiausaha Parlimen

tadi, liputan yang dibuat itu adalah secara tidak rasmi. Adakah RTM bercadang menjadikan liputan ini sebagai liputan rasmi yang mana penuntut-penuntut kita di seberang laut bukan sahaja diliputi dari segi perayaan-perayaan negara tetapi juga diedarkan filem-filem dokumentari seperti Sekapur Sireh, Majalah 3, Dimensi kerana penuntut-penuntut kita di luar negara adalah di dalam keadaan dahaga mengenai dengan berita-berita di negara ataupun apakah RTM tidak bercadang mengadakan rancangan-rancangan khas ataupun khusus untuk penuntut-penuntut kita di luar negara yang mana berita-berita semasa mengenai negara dihantar ke sana?

Dato' Haji Fauzi bin Haji Abdul Rahman: Berkenaan soalan pertama, Tuan Yang di-Pertua, pada pendapat RTM, siaran-siaran bagi pelajar-pelajar dan penuntut-penuntut kita di luar negara adalah satu siaran yang baik dan kiranya kita mempunyai tajaan ke atas sebarang siaran, maka RTM bersedia untuk mengadakan siaran-siaran seperti ini. Sepertimana saya nyatakan tadi, kita akan meneruskan usaha-usaha seperti ini.

Di atas pandangan kedua di mana Yang Berhormat dari Padang Terap mahu mengetahui sama ada ianya boleh dijadikan satu acara rasmi di mana siaran-siaran dokumentari dan sebagainya daripada Malaysia disampaikan kepada penuntut luar negara. Oleh kerana ianya merupakan cadangan yang baik, kita akan mengambil perhatian di atas cadangan itu.

PERKHIDMATAN TELEFON DI LUAR BANDAR—SARAWAK

9. Tuan Wong Sing Nang minta Menteri Tenaga, Telekom dan Pos menyatakan apakah rancangan Kementerian Telekomunikasi dan Pos tentang perkhidmatan telefon di kampung-kampung di Sarawak.

Menteri Tenaga, Telekom dan Pos (Dato' Seri S. Samy Vellu): Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, rancangan Telekom Malaysia bagi sektor luar bandar di negeri Sarawak bagi tempoh 1991 hingga 1995 melibatkan perbelanjaan modal sebanyak \$100 juta. Jumlah ini akan digunakan di antara lain bagi tujuan membangunkan rangkaian tempatan, switching dan transmission. Ia juga akan digunakan bagi memasang telefon iaitu telefon awam dan juga telefon persendirian.

Bagi tempoh tahun 1991 hingga 1995, pihak Telekom Malaysia merancang untuk memasang sejumlah 1,600 telefon awam luar bandar.

Dr Haji Jamaluddin bin Haji Jarjis: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Memandangkan kawasan kampung ini kadang-kadang agak jauh daripada kawasan-kawasan pembangunan bandar besar dan jaraknya jauh, mungkin kos untuk menambahkan talian telefon atau menghubungkan talian telefon ini mungkin tinggi dengan sistem biasa, adakah Kerajaan bercadang untuk menggunakan sistem telefon yang lain seperti sistem ATUR yang menggunakan tenaga-tenaga seperti tenaga suria untuk meningkatkan lagi khidmat telefon bagi kawasan-kawasan luar bandar terutama sekali kawasan-kawasan yang pinggir, yang jauh daripada bandar-bandar besar?

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, Kerajaan telah memasang lebih dari 17 telefon seperti yang dikatakan oleh Ahli Yang Berhormat tadi, iaitu menggunakan sistem ATUR. Saya dapat tahu daripada Syarikat Telekom Malaysia bahawa sebanyak 49 telefon lagi akan dipasang pada tahun ini.

Tuan Sim Kwang Yang: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Dari peruntukan sebanyak lebih \$100 juta yang diperuntukkan untuk tempoh

berkenaan itu, berapakah talian telefon persendirian akan diberi kepada kawasan luar bandar ataupun semi-rural? Adakah pihak pelanggan dari kawasan semi-rural itu diperlukan untuk membayar capital contribution seperti yang dikehendaki sekarang, sebab kadangkala capital contribution itu merupakan satu amaun yang besar dan pemohon tidak mampu membayar? Bolehkah pihak STM timbang untuk mengecualikan pembayaran capital contribution ini?

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, seperti apa yang saya jelaskan dalam Dewan yang mulia ini, Syarikat Telekom Malaysia (STM) akan membelanjakan lebih dari \$1.3 billion untuk mengadakan infrastruktur seperti apa yang dikatakan oleh Ahli Yang Berhormat. Selepas itu apabila kita melaksanakan projek-projek mengikut perbelanjaan, saya percaya kita tidak akan mengenakan bayaran-bayaran seperti apa yang dikatakan oleh Ahli Yang Berhormat dan juga sewa kepada telefon-telefon di luar bandar yang mana mereka dikehendaki sekarang membayar dengan kadar yang lebih, boleh juga diturunkan lagi seperti di bandar-bandar yang sedia ada sekarang.

FELDA—KELULUSAN TANAH DILULUSKAN DI SABAH

10. Tuan Michael Asang minta Menteri Pembangunan Luar Bandar menyatakan:

- (a) jumlah keluasan tanah FELDA di Negeri Sabah;
- (b) jumlah keluasan yang telah diusahakan sehingga 30 November 1990; dan
- (c) jumlah peneroka, kerani rendah dan pegawai mengikut bilangan orang tempatan, Semenanjung Malaysia dan Sarawak serta orang asing jika ada.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Luar Bandar (Dato Mohamed bin Jamrah): Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Yang Berhormat:

- (a) Seluas 155,209 hektar tanah telah diluluskan oleh Kerajaan Negeri Sabah kepada FELDA untuk dimajukan.
- (b) Sehingga 30 November 1990 seluas 97,055 hektar telah dimajukan oleh FELDA.
- (c) Jumlah peneroka adalah seramai 1,137 orang dan kesemuanya adalah orang tempatan.

Sementara itu, kakitangan FELDA di Sabah berjumlah 659 orang. Dari jumlah itu, 385 orang adalah dari Semenanjung dan 274 orang adalah dari Sabah dan tidak ada dari Sarawak. Pegawai-pegawai dalam Perbadanan FELDA pula berjumlah 520 orang yang terdiri dari 330 orang dari Semenanjung, 189 orang dari Sabah dan seorang dari Sarawak.

Tuan Lim Guan Eng: Tuan Yang di-Pertua, saya tertarik dengan jawapan Yang Berhormat Setiausaha Parlimen tadi yang menunjukkan nisbah satu kakitangan FELDA untuk dua orang peneroka di negeri Sabah. Saya hendak bertanya sama ada pihak Kementerian bercadang menambah jumlah peneroka dan keluasan tanah FELDA untuk memastikan bahawa FELDA adalah untuk peneroka dan wang bukanlah dibazirkan untuk menambah kakitangan FELDA supaya nisbah di Semenanjung Malaysia bolehlah diikuti iaitu nisbah kakitangan FELDA dengan jumlah peneroka. Sekian, terima kasih.

Dato Mohamed bin Jamrah: Tuan Yang di-Pertua, pandangan Yang Berhormat diambil ingatan.

PILIHANRAYA AHLI MAJLIS DAN PERBANDARAN

11. Tuan Kerk Kim Hock minta Menteri Perumahan dan Kerajaan

Tempatan sama ada Kerajaan bercadang untuk mengadakan proses pilihanraya bagi jawatan ahli-ahli Majlis Perbandaran untuk memulihkan demokrasi rakyat jelata (restore grassroot democracy; jika tidak, apakah sebabnya.

Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan (Tuan Haji Daud bin Dato' Haji Taha): Tuan Yang di-Pertua, soalan Yang Berhormat ini adalah lebih kurang sama dengan soalan mulut yang ditanya oleh Yang Berhormat Tuan Wong Wing On dan telahpun saya jawab di dalam Dewan yang mulia ini pada 8hb Januari, 1991 yang lalu. Oleh itu, saya tidak lagi bercadang untuk mengulangi jawapan saya itu.

SEKOLAH RENDAH/MENENGAH DI SUGUT

12. Tuan Taimin Lumaing minta Menteri Pendidikan menyatakan apakah tindakan Kerajaan untuk menyelesaikan masalah penduduk Sugut di mana hanya terdapat 23 buah Sekolah Rendah bagi 57 buah kampung. Kebanyakan kanak-kanak di kawasan itu membesar tanpa mengenali ABC.

Dato' Seri Anwar bin Ibrahim: Tuan Yang di-Pertua, di kawasan Sugut ini sebenarnya terdapat 2 buah sekolah menengah dan 24 buah sekolah rendah. Nisbah dengan peratusan penduduk di kawasan tersebut dan daerah-daerah yang lain adalah tinggi. Oleh yang demikian, saya fikir tidak munasabah untuk Yang Berhormat membangkitkan permasalahan ini.

Tentang mutu pendidikan, ini memang diawasi dan mengikut pelaksanaan Kurikulum Baru Sekolah Rendah saya kira tidak ramai palajar-pelajar yang tidak dapat menguasai pengetahuan asas menulis, membaca dan mengira. Jadi kalau kenyataan Ahli Yang Berhormat mengatakan ramai kanak-kanak di kawasan itu tidak kenal ABC, ini sukarlah saya terima.

Tuan Taimin bin Lumaing: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua dan saya ucapkan terima kasih juga kepada Menteri Pendidikan. Namun demikian saya rasa Yang Berhormat Menteri belum pernah datang ke kawasan in. . .

Timbalan Yang di-Pertua (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Apa soalnya, Yang Berhormat?

Tuan Taimin bin Lumaing: Soalan itu, kalau Yang Berhormat tidak terima, saya ingat saya pun tidak terima kalau. . .

.....

Timbalan Yang di-Pertua (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Soalnya.

Tuan Taimin bin Lumaing: Yang Berhormat tidak menerima soalan ini kerana ini adalah betul. Jadi soalan saya adakah Yang Berhormat ini ada rancangan untuk melawat di kawasan ini supaya Yang Berhormat lebih kenal dengan keadaan yang sebenarnya di tempat ini dan kemudian bila Yang Berhormat sudah melawat, apakah nanti rancangan untuk meningkatkan lagi mutu pendidikan di kawasan ini?

Dato' Seri Anwar bin Ibrahim: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, saya telah berkunjung ke kawasan itu sebelum Ahli Yang Berhormat jadi Ahli Yang Berhormat.

Yang kedua, peruntukan bagi sekolah menengah di Sabah itu sepertimana saya jelaskan di Dewan ini merupakan peruntukan yang tertinggi berbanding dengan negeri-negeri yang lain. Walau bagaimanapun, sekiranya ada beberapa kawasan itu yang difikirkan perlu mendapat peruntukan tambahan terutama bagi pelajar-pelajar desa seperti asrama desa dan kemudahan-kemudahan lain, Kementerian sedia menimbang untuk melaksanakan.

PARTI KOMUNIS MALAYA— PERLETAKAN SENJATA

13. Tuan Haji Abdul Hadi bin Haji Awang minta Menteri Dalam Negeri menyatakan butir-butir perjanjian yang ditandatangani di Thailand antara Kerajaan Malaysia dengan Parti Komunis Malaya (PKM) pimpinan Chin Peng yang membawa kepada perletakan senjata oleh komunis. Adakah terdapat satu pengakuan yang jelas dari pimpinan PKM bahawa mereka bukan sahaja meletakkan senjata tetapi juga meninggalkan ideologi dan perjuangan mereka.

Dato' Megat Junid bin Megat Ayob: Tuan Yang di-Pertua, Perjanjian perletakan senjata yang ditandatangani di antara Kerajaan Malaysia dan Parti Komunis Malaya (PKM) pada 2 Disember 1989 mengandungi 4 perkara seperti berikut:

- (i) Dengan penandatangan perjanjian, Kerajaan Malaysia dan Parti Komunis Malaya akan menamatkan semua aktiviti bersenjata.
- (ii) Parti Komunis Malaya akan membubarkan semua unit bersenjata, memusnahkan senjata, peluru, bahan letupan dan jerangkap samar di Malaysia dan Thailand.
- (iii) Ahli-ahli Parti Komunis Malaya dan Unit-unit Ber senjata yang telah dibubarkan, yang berasal dari Malaysia dan ingin menetap kembali di Malaysia, akan dibenarkan berbuat demikian berlandaskan undang-undang Malaysia.
Ahli-ahli Parti Komunis Malaya dan Unit-unit Ber senjata yang telah dibubarkan, yang bukan berasal dari Malaysia, boleh juga dibenarkan berbuat demikian berlandaskan undang-undang Malaysia.

- (iv) Sehubungan dengan Perkara (iii), pihak berkuasa Malaysia akan membantu ahli-ahli Parti Komunis Malaya dan bekas anggota unit-unit bersenjata yang memulakan kehidupan baru.

Dalam perjanjian ini, aspek ideologi komunis tidak disentuh. Pucuk pimpinan PKM tidak membuat sebarang pengakuan yang mereka akan meninggalkan ideologi Komunis. Sungguhpun begitu, PKM dan sebarang kegiatan subversif tetap diharamkan di negara ini. Perlu ditegaskan di sini bahawa usaha Kerajaan menandatangani Perjanjian itu ada lah bertujuan untuk menamatkan ancaman kegiatan bersenjata PKM terhadap Kerajaan supaya keamanan, ketenteraman dan keselamatan negara terjamin dan seterusnya dapat dimanfaatkan bagi memajukan pembangunan ekonomi negara untuk faedah rakyat jelata.

Tuan Haji Abdul Hadi bin Haji Awang: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya ingin tahu mengenai perjanjian yang ditandatangani itu berapa ramai yang telah kembali ke negara ini ataupun yang keluar dari hutan?

Kedua, apakah cara pemulihan yang dilakukan oleh pihak Kerajaan kepada mereka untuk membolehkan mereka kembali ke pangkuan masyarakat?

Dato' Megat Junid bin Megat Ayob: Tuan Yang di-Pertua, setelah perjanjian ini dimeteraikan, seramai 1,121 orang anggota PKM yang keluar dari hutan dan mereka ini telah ditempatkan di kawasan Selatan Siam iaitu di Ban Ratanakitti ataupun dalam bahasa Inggeris, dengan izin, Peace Villages atau Perkampungan Aman dalam bahasa Malaysia dan yang telah menyerah diri kepada Kerajaan Malaysia adalah di antara 50-60 orang yang mana kita tempatkan di Kamunting untuk proses pemulihan.

Tuan Haji Ibrahim bin Ali: Tuan Yang di-Pertua, bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri menjelaskan apakah Chin Peng dan Rashid Maidin mengambil keputusan untuk tinggal di Peace Villages, dengan izin, yang dimaksudkan ataupun adakah mereka telah membuat permohonan untuk kembali ke pangkuan masyarakat dan adakah mereka bersedia untuk menjalani proses rehabilitation iaitu di Kem Kamunting dalam proses tahanan sebagaimana yang telah dimaklumkan sebelum ini dalam Dewan yang mulia ini.

Dato' Megat Junid bin Megat Ayob: Tuan Yang di-Pertua, Chin Peng atau nama penuhnya Ong Boon Hua, Rashid Maidin dan juga Abdullah Sidi, mereka ini tidak pernah memohon untuk kembali ke negara kita ini. Saya fikir bahawa kehidupan mereka di tempat asal mereka adalah menyeronokkan, cukup dengan tukang urut dan sebagainya dan tidak mungkin kita boleh supply, dengan izin, perkara seperti itu di Kamunting. *(Ketawa)*

Tuan Ahmad Shukri bin Haji Hassan: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya ingin tahu berapakah jumlah peruntukan yang telah diperuntukkan oleh Kerajaan Malaysia kepada Peace Villages yang telah disebutkan di Thailand tadi dan juga kepada 50 hingga 60 orang bekas anggota PKM di Kamunting? Di kedua-dua tempat itu berapakah peruntukannya?

Dato' Megat Junid bin Megat Ayob: Tuan Yang di-Pertua, Kerajaan Malaysia tidak memberi apa-apa peruntukan kepada Peace Villages di mana 1,121 orang PKM menyerah diri. Kepada 50-60 orang yang menyerah diri yang sedang menjalankan peralihan, perbelanjaan itu adalah perbelanjaan biasa yang kita kurung mereka.

Timbalan Yang di-Pertua (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat Tuan Sim Kwang Yang.

Tuan Sim Kwang Yang: Tuan Yang di-Pertua, soalan saya telah dijawab beberapa kali tetapi sebab dia tidak pernah dijawab dengan memuaskan, saya minta Yang Berhormat Menteri sendiri akan memberikan jawapan dengan harapan bahawa ada perkembangan ataupun perubahan dasar-dasar Kerajaan terhadap perkara ini. *(Tepuk)*

UNIVERSITI TIMUR DI SARAWAK/SABAH

14. Tuan Sim Kwang Yang minta Menteri Pendidikan menyatakan adakah pihak Kementeriaannya akan menubuhkan sebuah Universiti Timur yang ditempatkan di Negeri Sarawak atau Sabah, dan jika tidak, kenapa?

11-2-91

12. Tuan Wong Sing Nang minta Menteri Pendidikan menyatakan adakah Kementerian Pendidikan ingin menubuhkan sebuah universiti di Negeri Sarawak; kalau tidak, mengapa.

12-2-91

6. Tuan Taimin bin Lumaing minta Menteri Pendidikan menyatakan mengapakah penubuhan Universiti di Sabah tidak perlu, sedangkan rakyat Sabah sangat-sangat memerlukan penubuhan sebuah universiti di Sabah untuk semua rakyat Malaysia, bukan rakyat Sabah sahaja.

Dato' Seri Anwar bin Ibrahim: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin merujuk sekali soalan Yang Berhormat Wong Sing Nang, Lanang pada 11hb Februari dan soalan Yang Berhormat Taimin Lumaing, Pensiangan pada 12hb Februari yang merujuk kepada persoalan yang sama.

Saya juga telah jelaskan bahawa setakat ini kita telah menubuhkan pusat-pusat pengajian tinggi termasuk Maktab

Perguruan dan rancangan Politeknik di Sabah dan Sarawak. ITM telahpun ditubuhkan untuk membantu anak-anak bumiputera Sabah dan Sarawak dan jumlah enrolmen ITM di kedua-dua negeri Sabah dan Sarawak adalah 2,000 orang. Di samping itu kampus cawang dan UPM Sarawak dan kampus cawangan UKM Sabah telah diwujudkan dan diperkembangkan dan mempunyai hampir 1,000 pelajar-pelajar.

Pada peringkat ini, Kerajaan tidak bercadang menubuhkan satu kampus yang tetap memandangkan jumlah pelajar dari Sabah dan Sarawak belum mencukupi untuk mengisi kedua-dua kampus yang berkenaan. Kalaupun pertimbangan itu pertimbangan pendidikan sepertimana yang saya jelaskan, maka tumpuannya haruslah ke pusat-pusat pengajian tinggi dan cawangan sehingga bersedia mewujudkan satu universiti yang lengkap. Tetapi penangguhan pelaksanaan universiti ini tidak sama sekali mengenenepikan kepentingan pelajar-pelajar Sabah dan Sarawak kerana sehingga hari ini pun pelajar-pelajar di Sabah dan Sarawak memang diberikan pertimbangan khas dengan kredit yang lebih rendah untuk memungkinan mereka masuk ke universiti. Jadi tidak payahlah Ahli Yang Berhormat hendak menjadi jaguh tidak tentu arah. (*Tepuk*)

Tuan Maidom P. Pansai: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Biasanya bila sahaja kita bertanya di Dewan yang mulia ini mengapakah rakyat Malaysia yang berasal dari Sabah dan Sarawak begitu kurang, walaupun tidak ada sama sekali yang dilantik sebagai Duta Malaysia, malahan dilantik bagi menjawat jawatan biasa di Kedutaan Malaysia di seberang laut, biasanya jawapan yang diberikan ialah kerana ketiadaan calon yang layak daripada negeri-negeri berkenaan. Adakah Yang Berhormat Dato' Menteri Pendidikan bersetuju dengan saya bahawa salah satu daripada sebabnya ialah ketiadaan

institusi tinggi atau tegasnya universiti di kedua-dua negeri tersebut dan kalau bersetuju apakah langkah-langkah positif dalam jangka pendek untuk mengatasi kekurangan di kedua-dua negeri berkenaan?

Dato' Seri Anwar bin Ibrahim: Tuan Yang di-Pertua, Duta mungkin kurang, tetapi Menteri dari Sarawak memang ramai. Menteri dari Sabah kurang sebab sikap dan peranan parti-parti tertentu, (*Tepuk*) bukanlah salah kita. Tetapi soal ini saya fikir secara objektif, saya hendak sebutkan, saya rasa tidak adil untuk dikaitkan ketiadaan universiti dengan peluang pendidikan tinggi. Peluang atau, dengan izin, access to higher education dari kalangan pelajar-pelajar Sabah dan Sarawak memang diberikan bukan sekadar pertimbangan biasa tetapi pertimbangan khas, peruntukan sekolah menengah itu tertinggi bagi Sabah dan Sarawak. Itu menunjukkan bahawa Kerajaan memang memenuhi komitmen dan janjinya.

Keduanya, walaupun pelajar-pelajar ini dianggap layak tetapi tidak dapat bersaing dengan pelajar-pelajar lain di Semenanjung, kita berikan pertimbangan khas untuk membantu mereka. Kalau ini dilakukan, yang hendak mengeluh lagi, ini saya tidak faham apa. Saya jangkakan beberapa rakan-rakan saya Ahli-ahli Yang Berhormat tertentu dari Sabah dan Sarawak ini, tidak semua, mahu melihat universiti ini bukan isinya, tetapi gedungnya, bangunannya, bukan orangnya. Kalau kita fikirkan orangnya, sila berikan satu nama anak Sabah dan Sarawak yang layak masuk universiti yang dinafikan peluang masuk universiti. Saya akan ambil tindakan segera. Kalau tidak tidak usahlah panjang-panjang lagi cerita ini. (*Tepuk*)

Tuan Sim Kwang Yang: Tuan Yang di-Pertua, selain daripada bangunan sahaja, adakah sebuah universiti merupakan satu pusat pengajian tinggi

bagi sesuatu masyarakat, centre of academic excellence sehingga dia menjadi tumpuan, tarikan kepada orang yang pandai kepada penyelidikan ke atas cara hidup masyarakat itu, ke arah menganjurkan dan mengekalkan kuasa intellectual dia, dia memberi motivasi kepada masyarakat itu. Adakah dia begitu? Jikalau ya, bilakah akan sebuah universiti lengkap akan ditubuhkan atau tidak pernah akan ditubuhkan sama sekali sehingga selama-lamanya? Itu sahaja. *(Tepuk)*

Dato' Seri Anwar bin Ibrahim: Tuan Yang di-Pertua, tak payah bisinglah, dengar cukup. Saya sudah jelaskan bahawa saya setuju dengan Yang Berhormat bahawa penting diadakan institusi untuk menarik minat masyarakat sekitar untuk mengikuti dan menumpukan perhatian terhadap pusat tersebut. Sebab itulah kita wujudkan cawangan kerana pada peringkat ini kita kira memadai untuk mengadakan kampus cawangan UPM di Bintulu dan UKM di Sabah dan juga cawangan-cawangan ITM. Kalau ini yang ditekankan oleh Ahli Yang Berhormat, ini dilakukan.

Soal penubuhan universiti mestilah diwujudkan, manakala bukan sekadar prasarana bangunan disediakan, tetapi ada sekurang-kurangnya representatif tenaga akademik dari Sabah dan Sarawak dan cukup kalau pun tidak 70%, sekurang-kurangnya 50% diisi oleh anak-anak dari Sabah dan Sarawak. Sebaik sahaja ini dapat diselenggarakan dan kalau ikut dasar dan penekanan kita di peringkat sekolah menengah, politeknik, pusat pengajian, cawangan dan lain-lain, saya yakin kita boleh menimbang semula keputusan ini dalam masa yang sesingkat mungkin.

TOL DI JALAN CHERAS— KUTIPAN

15. Dr Kua Kia Soong minta Menteri Kerja Raya menyatakan logik dan asas di sebalik pengenaan pengutipan tol di

Jalan Cheras tetapi bukan di Jalan Pahang mahupun di lebuh raya dekat Kubang Pasu.

Timbalan Menteri Kerja Raya (Tuan Kerk Choo Ting): Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat dari Petaling Jaya, pertanyaan Ahli Yang Berhormat itu berasaskan maklumat yang kurang tepat. Setakat ini isu-isu pengenaan pengutipan tol di Jalan Cheras dan di Jalan Pahang masih dalam proses perundingan di dalam satu Pasukan Petugas yang dipengerusikan oleh Ketua Setiausaha Kementerian Kerja Raya dan perundingan tersebut belum diselesaikan.

Bagi Lebuh raya Utara-Selatan yang melalui atau dekat kawasan Kubang Pasu, pengenaan pengutipan tol telah dilaksanakan di Plaza Tol Bukit Kayu Hitam, Hutan Kampung dan di Alor Setar.

Tuan Tan Kok Wai: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Yang pertama, bilakah tol Cheras dicadang akan dikutip semula dan adakah pertimbangan dibuat untuk menghapuskan tol di Jalan Pahang memandangkan pengenaan tol di Jalan Pahang tidak menjustifikasikannya kerana pengguna-pengguna Jalan Pahang tidak menggunakan jejantas yang baru dibina dan Jalan Pahang ini satu jalan yang sudah berada dan hanya jalan yang sudah sedia ada ini diluaskan di tempat di mana plaza tol ini didirikan?

Soalan kedua, apakah sebab-sebabnya syarikat UMNO, iaitu UEM dijemput mengambil alih daripada Syarikat Teratai yang juga ada perhubungan erat dengan pemimpin-pemimpin atasan UMNO baru? *(Disampuk)*

Timbalan Yang di-Pertua (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Bertenang, bertenang!

Tuan Tan Kok Wai: Adakah Yang Berhormat Timbalan Menteri juga merasa kecewa terhadap kutipan tol

memandangkan dia juga seorang mangsa yang dikenakan tol tiap-tiap hari sebab dia seorang penduduk di Taman Cheras, hanya satu kilometer daripada plaza tol?

Tuan Kerk Choo Ting: Tuan Yang di-Pertua, perkara isu tol di Jalan Cheras ini memang popular. Di sini banyak soalan telah dikemukakan di dalam Dewan yang mulia ini dan sudah dijawab, tetapi untuk makluman Yang Berhormat, saya boleh tokok-tambah sedikit di sini. Berkenaan dengan tol di Jalan Pahang atau tol di Jalan Cheras ini, sebagaimana yang saya telah sebutkan tadi, satu Pasukan Petugas yang dipengerusikan oleh Ketua Setiausaha Kementerian Kerja Raya telah ditubuhkan untuk mengkaji semula sama ada tol akan diadakan, berapa kadar tol akan diadakan, berapa jenis tiket akan diadakan, ini semua di dalam proses perundingan dan perundingan itu belum diselesaikan lagi. Setakat ini tidak wajar bagi saya untuk memberi apa-apa makluman yang lebih terperinci mengenai perkara ini.

Berkenaan dengan UEM, ini adalah satu transaction, dengan izin, di antara Teratai K.G. Sdn. Bhd. dengan UEM, dan kita tidak campurtangan.

Berkenaan dengan sama ada saya kecewa atau tidak, memanglah kalau tidak ada tol di sana saya seronok, tetapi ini adalah satu kos yang kita bayar untuk pembangunan. *(Tepuk)*

Timbalan Yang di-Pertua (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Ahli-ahli Yang Berhormat, masa yang diperuntukkan sudah cukup. *(Ketawa)*

(Masa untuk Pertanyaan bagi Jawab Mulut telah cukup dan Jawapan bagi Pertanyaan No. 16 hingga 21 adalah diberi di bawah ini)

JEMAAH HAJI MALAYSIA TERKORBAN DI MUAISSEIM

16. Tuan Haji Mohd. Sharif bin Jajang minta Perdana Menteri

menyatakan jumlah sebenarnya rakyat Malaysia yang terkorban dalam kejadian Terowong Muaisseim di Makkah pada musim haji yang lalu. Apakah Tabung Haji dan Kerajaan Saudi Arabia telah membayar pampasan kepada keluarga yang meninggal dunia itu dan berapakah jumlah pampasan yang diterima oleh mereka secara hitung panjang. Kalau ada, adakah jumlah itu berpatutan. Kalau tidak, kenapa.

Setiausaha Parlimen di-Jabatan Perdana Menteri (Tuan Othman bin Abdul): Jawapan yang seperti ini telah dijawab oleh Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri pada 13hb Disember, 1990 dan 18hb Disember, 1990 semasa menjawab soalan-soalan dari Yang Berhormat Jerai dan Marang. Saya tidak ada-apa tambahan pada jawapan tersebut.

TAHANAN ISA

17. Tuan Mohamad bin Sabu minta Menteri Dalam Negeri menyatakan:

- (a) jumlah tahanan ISA sejak ia dikuatkuasakan;
- (b) jumlah tahanan ISA di pusat-pusat tahanan di seluruh negara sekarang dan butirkan mengikut jantina;
- (c) benarkah ada penyiksaan fizikal dan mental terhadap orang-orang tahanan.

Dato' Megat Junid bin Megat Ayob:

- (a) Jumlah tahanan Akta Keselamatan Dalam Negeri 1960 semenjak ianya dikuatkuasakan pada tahun 1960 adalah seramai 3,588 orang.
- (b) Jumlah orang-orang tahanan yang sedang ditahan sehingga 9.1.1991 di bawah akta ini adalah seramai 151 orang sahaja. Senarai orang-orang tahanan ini mengikut jantina adalah seperti berikut:

- (i) Lelaki 95 orang
- (ii) Perempuan 56 orang

- (c) Kementerian ini sama sekali tidak membenarkan dan melarang keras sebarang bentuk penyeksaan terhadap mana-mana orang tahanan.

SKIM CEPAT KAYA

18. Tuan Chor Chee Heung minta Menteri Kewangan menyatakan:

- (a) sama ada Menteriannya bercadang untuk membawa pengusaha 'Skim Cepat Kaya' ke muka pengadilan kerana menjalankan kegiatan pengambilan deposit tanpa lesen;
- (b) adakah Kementerian bercadang untuk mengumumkan hasil siasatan ke atas sindiket 'Skim Cepat Kaya'; dan
- (c) jika tidak, mengapa.

Timbalan Menteri Kewangan (Tuan Abdul Ghani bin Othman): Oleh kerana jawapan kepada soalan yang berkenaan telah dirangkumkan sekali pada 13hb Disember, 1990 semasa menjawab pertanyaan Yang Berhormat dari Kuala Kedah, saya tidak bercadang menambah apa-apa kepada jawapan berkenaan. Saya berharap Yang Berhormat dapat merujuk Penyata Rasmi Parlimen untuk hari itu.

KONTAINER HAULAGE SERVICE DI PELABUHAN KELANG

19. Tuan Fong Kui Lun minta Menteri Perusahaan Awam menyatakan:

- (a) berapakah syarikat diberikan permit/lesen untuk menjalankan Kontainer Haulage Service di Pelabuhan Kelang;
- (b) adakah Kementerian bercadang mengeluarkan lebih banyak permit untuk Container Haulage Service untuk mengurangkan kesesakan di Terminal Kontainer

Kelang. Jika tidak, mengapa dan bagaimana mengatasi masalah kesesakan.

Timbalan Menteri Perusahaan Awam (Dato' Dr. Siti Zaharah binti Haji Sulaiman): Untuk makluman Yang Berhormat, sehingga kini Lembaga Pelesenan Kenderaan Perdagangan (LPKP) telah mengeluarkan lesen-lesen Pembawa A kepada empat syarikat bagi membenarkan mereka menjalankan perkhidmatan pengangkutan kontena seperti berikut:

- (1) Kontena Nasional Sdn. Bhd.
- (2) Shapadu Kontena Sdn. Bhd.
- (3) Konsortium Perkapalan Sdn. Bhd.
- (4) MISC Haulage Service Sdn. Bhd. (belum beroperasi).

Pihak Lembaga Pelesenan Kenderaan Perdagangan sememangnya sentiasa mengawasi keperluan lesen perkhidmatan pengangkutan kontena dan lesen-lesen tambahan akan dikeluarkan dari masa ke semasa jika ada keperluan.

DEMOKRASI BERPARLIMEN DAN RAJA BERPERLEMBAGAAN —KENYATAAN KHUSUS

20. Tuan Haji Wan Mohd. Jamil bin Wan Mahmood minta Menteri Dalam Negeri menyatakan:

- (a) adakah beliau bersetuju bahawa selepas pilihanraya umum yang lalu, ramai daripada kalangan anggota-anggota parti Kerajaan telah mengeluarkan ucapan dan kenyataan yang disiarkan oleh media massa tempatan yang menyentuh kedudukan dan institusi Raja-raja Melayu; dan
- (b) sejauh manakah pada pengamatan Kementerian bahawa

ucapan dan kenyataan itu tidak menimbulkan ancaman terhadap ketenteraman awam kesejahteraan dan keselamatan negara.

Dato' Megat Junid bin Megat Ayob:

- (a) Memang kedapatan Pemimpin-pemimpin tertentu dalam Kerajaan membuat kenyataan-kenyataan khusus berhubung dengan Demokrasi Berparlimen dan Raja Berperlembagaan apabila ditemubual oleh pihak-pihak media massa. Kenyataan-kenyataan yang dimaksudkan adalah bertujuan memberi penerangan kepada rakyat tentang kedudukan perkara tersebut sepertimana termaktub dalam Perlembagaan Persekutuan. Adalah menjadi dasar Kerajaan Barisan untuk terus mempertahankan corak pemerintahan berdasarkan kepada Demokrasi Berparlimen dan Raja Berperlembagaan. Kedudukan Raja-raja Melayu akan terus didaulat, dipertahan dan dijunjung tinggi selaras dengan kehendak Perlembagaan.

- (b) Seperti dijelaskan tadi bahawa segala kenyataan yang dibuat adalah bertujuan baik dan mendapat sambutan baik daripada rakyat. Tidak wujud sebarang ancaman dari segi keselamatan dan ketenteraman awam berikutan dari kenyataan-kenyataan dan penjelasan yang telah diberikan itu.

**BADAN PENCEGAH RASUAH —
SIASATAN KAKITANGAN
KERAJAAN**

21. Tuan Haji Buniyamin bin Yaakob minta Perdana Menteri menyatakan:

- (a) bilangan maklumat yang dikendalikan oleh Badan Pencegah Rasuah (BPR)

mengikut kategori awam pegawai Kerajaan bagi tempoh lima tahun yang lalu; dan

- (b) bilangan tangkapan yang dibuat oleh BPR mengikut kategori orang awam dan pegawai Kerajaan bagi tempoh lima tahun yang lalu.

Tuan Othman bin Abdul: Sejak lima tahun yang lalu, iaitu dari tahun 1985 hingga 1989, Badan Pencegah Rasuah telah mengambil tindakan siasatan ke atas 8,054 maklumat dan aduan terhadap kakitangan Kerajaan dan sebanyak 1,121 maklumat lagi terhadap orang awam. Selain daripada itu, sejumlah 7,196 maklumat yang tidak berunsur rasuah tetapi perlu diberikan perhatian, telah dirujuk kepada jabatan-jabatan Kerajaan untuk diambil tindakan sewajarnya oleh jabatan-jabatan tersebut.

Dalam tempoh masa yang sama, Badan Pencegah Rasuah telah menangkap seramai 845 orang kakitangan perkhidmatan awam dan seramai 540 orang awam.

RANG UNDANG-UNDANG

**RANG UNDANG-UNDANG
PERBEKALAN 1991**

DAN

USUL

**ANGGARAN PEMBANGUNAN
1991**

Jawatankuasa

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula pertimbangan atas "Rang Undang-undang Perbekalan, 1991 dan Anggaran Pembangunan, 1991 dalam Jawatankuasa sebuah-buah Majlis." (*Hari Keempatbelas*)

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

(Timbalan Yang di-Pertua *mem-pengerusikan Jawatankuasa*)

Maksud B.46 (Jadual) —

Maksud P.46 (Anggaran Pem-bangunan 1991) —

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat Timbalan Menteri, sila sambung.

3.37 *ptg.*

Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar (Tuan Peter Chin Fah Kui): Tuan Pengerusi, untuk menyambung jawapan daripada saya lanjutan dari petang kelmarin, saya hendak sebutkan perkara-perkara yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Arau tentang kerjasama antara Kementerian dengan pihak-pihak berkuasa lain, seperti negeri dan agensi-agensi Kerajaan yang lain.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Kementerian ini memang bertindak supaya segala usaha atau rancangan yang dijalankan oleh Kementerian saya dapat diselaraskan dengan usaha-usaha daripada pihak Berkuasa Tempatan atau Kerajaan Negeri, lebih-lebih lagi di antara agensi-agensi yang lain. Semenjak tahun 1985, Mesyuarat Ke 49 Menteri-Menteri Besar dan Ketua-Ketua Menteri telah menetapkan supaya satu Jawatankuasa Tindakan Negeri mengenai Alam Sekitar diwujudkan dan tiap-tiap negeri telahpun mewujudkan Jawatankuasa-jawatankuasa Alam Sekitar masing-masing. Untuk menyelaraskan matlamat-matlamat alam sekitar di peringkat Persekutuan dan Negeri, satu lagi Jawatankuasa Menteri-Menteri dan Ahli-ahli Exco Negeri mengenai Alam Sekitar telah ditubuhkan dan telah berunding sebanyak tiga kali semenjak ditubuhkan dalam tahun 1988. Di samping itu, mana-mana isu alam sekitar boleh juga dibawa ke mesyuarat perhubungan antara Kerajaan Per-

sekutuan dan Negeri, iaitu di peringkat tertinggi pegawai yang dipengerusikan sendiri oleh Yang Amat Berbahagia Tan Sri Ketua Setiausaha Negara.

Seperti yang diperuntukkan di bawah Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974, Majlis Kualiti Alam Sekeliling telah ditubuhkan semenjak tahun 1977. Keanggotaan Majlis adalah terdiri daripada wakil-wakil beberapa Kementerian, Kerajaan Negeri-negeri Sabah dan Sarawak, Kesatuan Pekilang-pekilang, badan-badan sukarela alam sekitar dan dari universiti-universiti tempatan. Dan untuk memperkukuhkan lagi sektor perhubungan antara Kerajaan Persekutuan dan Negeri, Kementerian saya akan menubuhkan dua lagi pejabat Alam Sekitar Wilayah atau Negeri iaitu di negeri Kedah dan di negeri Perlis, dan juga dijangka satu lagi untuk Melaka dan Negeri Sembilan. Setakat ini telahpun wujud 8 Pejabat Alam Sekitar yang ditubuhkan untuk semua negeri-negeri dalam negara kita.

Tuan Pengerusi.

Tuan Shahidan bin Kassim: Tuan Pengerusi, saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri, kalau sekiranya Kementerian ini ada Majlis Perunding, mengapakah Kerajaan Negeri boleh bertindak secara berleluasa tanpa merujuk kepada Kementerian Yang Berhormat untuk mengambil balik, sebagai contohnya kawasan tadahan, kawasan hutan dan sebagainya, yang mana secara tidak langsung telah merosakkan keadaan persekitaran dan keseimbangan alam sekeliling, yang mana secara tidak langsung sekali lagi telah merosakkan banyak perkara. Kenapakah dalam perundingan ini, kalau sekiranya ada perundingan, benda itu masih lagi Pihak Berkuasa Negeri boleh bertindak tanpa pengetahuan Kementerian?

Yang keduanya, sejauhmana kuasa Kementerian ini ke atas Kerajaan Negeri dan juga agensi berhubung dengan kawasan-kawasan yang telah di-

wartakan, tetapi diambil balik tanpa diganti, kawasan tadahan, kawasan simpanan hutan dan lain-lain lagi?

Tuan Peter Chin Fah Kui: Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, saya sebutkan tadi secara perundingan. Oleh sebab kita memulakan sesuatu kegiatan untuk menyelaraskan aktiviti-aktiviti yang dicadangkan oleh Kementerian saya, maka saya tidak nafikan ada juga pihak berkuasa di peringkat Negeri mengambil sesuatu tindakan terhadap program-program yang mereka sudah jalankan, yang tidak sama dengan program yang kita wujudkan di peringkat Persekutuan. Tetapi saya rasa keadaan ini tidaklah selalu timbul dan untuk banyak lagi program-program semua pihak boleh menyelaraskan tindakan-tindakan mereka.

Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat dari Arau juga menyebutkan mengenai sekam padi. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pembakaran terbuka sekam padi ini dan juga apa-apa benda kecuali didapati kebenaran daripada pihak Jabatan Alam Sekitar, kegiatan ini tidak dibenarkan. Sebenarnya sekam padi ini boleh dilupuskan di mana-mana tapak pelupusan yang diluluskan oleh Pihak Berkuasa Tempatan. Ada tempat, tetapi memang ditunjuk oleh Pihak Berkuasa Tempatan iaitu Majlis Perbandaran....

Tuan Shahidan bin Kassim:
(Bangun)

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat dari Arau bangun lagi.

Tuan Shahidan bin Kassim: Bolehkah Yang Berhormat tunjukkan di mana dalam Malaysia ini Pihak Berkuasa Tempatan beri tapak untuk kita melupuskan sekam? Satu tempat cukup, di mana dalam Malaysia ini diberi. Setakat yang saya tahu, tidak ada satu pun dibenarkan.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Ini saya akan menyiasat dan cuba tanya pihak Majlis Tempatan. Selepas itu baru saya dapat jawab. Apa yang saya sebutkan tadi adalah apa yang kita terima daripada Pihak Berkuasa Tempatan.

Ahli Yang Berhormat dari Arau juga menyentuh perkara perkembangan dan pencapaian Unit Tenaga Nuklear yang baru-baru ini dipindahkan ke Kementerian saya. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat dan Dewan yang mulia ini, Unit Tenaga Nuklear adalah sebuah agensi Kerajaan berperanan bagi mengatasi masalah-masalah negara serta berusaha untuk meninggikan taraf sosio-ekonomi negara melalui penggunaan sains dan teknologi nuklear secara aman dan selamat dalam sektor-sektor pertanian, perindustrian, perubatan, pendidikan dan segala-galanya yang melibatkan nuklear. Unit Tenaga Nuklear bergiat berlandaskan Pelan Induk Perindustrian, Dasar Pertanian, Dasar Sains dan Teknologi Negara, Persyarikatan Malaysia, peningkatan mutu dan produktiviti, Dasar Ekonomi Baru dan sebagainya. Setakat ini, Kementerian saya merasa amat puas hati tentang apa perkembangan....

Dr Haji Jamaluddin bin Haji Jarjis: Saya mohon pandangan daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri, adakah kajian-kajian dan penyelidikan yang dibuat oleh Pusat Atom kita mengarah kepada, dengan izin, possibility sama ada kita merancang untuk menggunakan tenaga nuklear ini untuk menjanakuasa elektrik, adakah kita ke arah itu ataupun ke arah penyelidikan kepada kegunaan-kegunaan lain?

Tuan Peter Chin Fah Kui: Setakat ini Kerajaan atau Kementerian saya tidak bercadang untuk menggunakan janakuasa nuklear untuk mendapatkan tenaga elektrik. Tetapi setakat ini Kementerian sedang mengambil perhatian yang berat tentang cara janakuasa elektrik ini. Kalau sesuai untuk masa hadapan, maka Kerajaan akan membuat satu keputusan.

Tuan Shahidan bin Kassim: (*Bangun*)

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Arau.

Tuan Shahidan bin Kassim: Minta maaf. Kementerian ini sudah bagus, sebab itu saya hendak bertanya sedikit. Tuan Pengerusi, saya ingin bertanya, saya tengok peruntukan untuk operasi lebih kurang \$14 juta dan pembangunan lebih kurang \$17 juta. Dari segi matlamat dan objektifnya apakah Yang Berhormat fikir peruntukan ini mencukupi ataupun tidak? Bagi saya tidak mencukupi. Apakah usaha-usaha dan juga insentif yang diberikan kepada unit ini yang saya rasa telah ditubuhkan begitu lama untuk membolehkan pegawai-pegawai penyelidikannya ada lebih insentif untuk menjalankan penyelidikan. Walaupun unit ini adalah Jabatan Kerajaan, tetapi ia mesti dianggap sebagai satu unit yang berasingan dan tarafnya harus dinaikkan, barulah pegawai-pegawai penyelidikannya seronok buat kerja.

Itulah sebabnya tadi saya bertanya tentang apa yang telah dicapai sehingga ini, tetapi Yang Berhormat telah memaklumkan sampai penswastan dan berbagai-bagai lagi. Dengan peruntukan yang macam ini, orang kata macam jari kelingking, tidak cukup. Apakah usaha yang dibuat untuk membolehkan unit ini ditingkatkan ke tahap yang betul-betul sebagai unit penyelidik sebagaimana yang ada di negara-negara maju termasuk SIRIM? Itu soalan saya.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Terima kasih Yang Berhormat. Ini adalah satu cadangan yang bagus. Kita akan ambil perhatian yang berat untuk mengkaji dan haraplah dengan sokongan Ahli-ahli Yang Berhormat dari Dewan ini kita boleh mendapatkan lebih peruntukan bagi badan-badan penyelidikan seperti UTN dan SIRIM.

Satu lagi saya hendak sebutkan apabila kita bercakap tentang UTN atau Unit Tenaga Nuklear, Ahli Yang Berhormat dari Teberau menyebutkan

dalam ucapannya bahan copper slag mengandungi unsur-unsur yang boleh membahayakan orang awam, pekerja dan alam sekitar.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Lembaga Pelesenan Atom dan juga Unit Tenaga Nuklear, di bawah Kementerian saya akan menyiasat dan melakukan kajian mengenai perkara ini. Tetapi setakat ini kita belum terima apa-apa aduan tentang perkara ini iaitu bahan copper slag ini memang mengandungi unsur-unsur radioaktif.

Untuk menjawab perkara yang dihuraikan oleh Ahli Yang Berhormat dari Ipoh. . . .

Tuan Lau Dak Kee: (*Bangun*)

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat, Ipoh bangun. Hendak beri jalan?

Tuan Peter Chin Fah Kui: Saya barulah hendak jawab, Ipoh. . . .

Tuan Lau Dak Kee: Soal radioaktif ini, Tuan Pengerusi. Saya minta Timbalan Menteri memberitahu sama ada kajian telah dibuat tentang satu bahan iaitu "lightning arrester" atau penangkap petir yang mengandungi bahan-bahan radioaktif yang telahpun dipesan oleh Menteriannya. Sama ada Kementerian akan mengambil langkah untuk memberhentikan kegunaan "lightning arrester" ini atau tidak?

Tuan Peter Chin Fah Kui: Memang ada. Perkara ini sudah diambil perhatian dan sebenarnya tindakan sudah diambil. Tentang jenis-jenis "lightning arrester" ini yang mengandungi radioaktif alat-alat ini tidak benar dipasarkan atau diimport.

Tuan Lau Dak Kee: Yang dipasang akan diturun atau tidak? Sebab ini telah dilarang jadi sama ada akan meminta tuan rumah yang telah pasang "lightning arrester" yang mengandungi bahan-

bahan radioaktif ini akan diturunkan atau tidak. Kalau mereka tidak turun, apa langkah-langkah akan diambil. Kebanyakannya bangunan Kerajaan.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Ya, untuk makluman Ahli Yang Berhormat kita susahlah hendak pergi setiap rumah dan naik bumbung untuk menyiasat sama ada setiap "lightning arrester" itu mengandungi bahan radioaktif. Tetapi mengikut laporan yang kita ada, jenis-jenis "lightning arrester" ini tidak banyak dan bahan radioaktif itu pun tidak membahayakan.

Tuan Lau Dak Kee: Bagaimana kalau bangunan Kerajaan?

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat, ikut tertib mesyuaratnya.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Ini kita tidak ada angka.

Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat dari Ipoh membangkitkan urusan pemungutan dan pelupusan sampah-sarap. Sampah-sarap ini dibuang merata-rata sahaja. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, perkara ini memang dikuatkuasakan oleh pihak berkuasa tempatan. Tetapi jika sampah-sarap itu dibakar atau dibiarkan sahaja terbakar secara terbuka, maka perkara ini akan mencemarkan udara. Oleh sebab itu, Jabatan Alam Sekitar kita boleh ambil tindakan ke atas sesiapa pun, tidak kira yang pihak itu adalah agensi Kerajaan atau bukan. Tindakan ini selalu diambil...

Tuan Wong Wing On: (*Bangun*)

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat Kamar bangun. Hendak beri jalan?

Tuan Peter Chin Fah Kui: Boleh.

Tuan Wong Wing On: Tuan Pengerusi, soalan tambahan. Mengenai pencemaran udara, adakah Yang

Berhormat Timbalan Menteri sedar kini penduduk-penduduk di Kampung Timah di Negeri Perak masih mengadu bahawa sebuah kilang papan dan arang yang dipunyai oleh seorang taukeh MCA dan nama kilang itu ialah Woh Hup Kee. Ianya masih mencemari udara-udara di sekitar di kawasan itu. Apakah tindakan akan diambil terhadap kilang tersebut. Adakah Kementerian berani untuk mengambil tindakan kerana tuan punya kilang itu adalah seorang taukeh besar MCA dan anaknya ialah ADUN MCA di Negeri Perak.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Itu bukan soalan tambahan, minta penjelasan.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Tuan Yang di-Pertua, perkara yang disebutkan ini sangat spesifik. Perkara-perkara yang saya menggulungkan ialah perkara-perkara yang dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat di dalam perbahasannya mereka. Perkara ini boleh ditunjukkan kepada saya melalui surat dan bolehlah kita menyiasat sama ada tindakan sudah diambil atau tidak. Ini bukan soal sama ada kita berani atau tidak berani.

Tuan Wong Wing On: (*Bangun*)

Tuan Lau Dak Kee: (*Bangun*)

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat Timbalan Menteri hendak beri jalan? Dua orang bangun.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Tidak payahlah.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Dia tidak beri jalan, duduk! Sila teruskan.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Tuan Pengerusi, akhirnya saya hendak ucapkan banyak terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat terutama Bandar Sibu yang sudah memberi sokongan tentang usaha-usaha

Kementerian khasnya meminta lebih peruntukan supaya agensi-agensi Kementerian ini diberi lebih peruntukan untuk menjalankan tugasnya. Begitu juga saya hendak ucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat dari Rompin dan dari Hulu Selangor yang membangkitkan perkara yang sama juga.

Dengan itu, Tuan Pengerusi, jikalau ada perkara-perkara yang tidak jawab. . .

Dr Haji Jamaluddin bin Haji Jarjis:
(*Bangun*)

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat, Yang Berhormat dari Rompin bangun lagi. Hendak beri jalan?

Tuan Peter Chin Fah Kui: Boleh.

Dr Haji Jamaluddin bin Haji Jarjis: Penjelasan. Saya hendak bercakap bukan tentang tol, Tuan Pengerusi. Tentang gajah. Saya hendak tanya sedikit dari segi peruntukan. Saya nampak dalam perbelanjaan yang dikeluarkan, perbelanjaan untuk menjaga dan menyelamatkan gajah ini dikurangkan ke separuh. Tetapi kita dengar baru-baru ini banyak masalah gajah ini yang boleh memusnahkan harta pokok getah RISDA, kelapa sawit daripada FELDA. Saya difahamkan Perhilitan, kalau dulu kita kata Mergastua; sekarang dikenali Perhilitan. Peruntukan yang diberi atau skop kerja yang diberi hanya untuk hendak menghalau gajah sahaja. Tetapi hendak mengangkut gajah ini hendak hantar ke Kenyir atau ke Zoo tidak ada peruntukan. Adakah ini benar. Kalau hendak diangkat maka FELDA ataupun RISDA difahamkan kena keluarkan \$10,000 atau \$15,000 belanja. Mereka terpaksa bayar untuk mengangkut gajah dari tempat-tempat yang boleh merosakan tanaman ini ke tempat-tempat yang lebih selamat. Saya minta pandangan sedikit. Terima kasih.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Terima kasih. Sebenarnya saya tidak ada laporan

tentang kekurangan belanja untuk menguruskan perkara ini. Jikalau ada masalah-masalah berlaku saya akan berbincang tentang perkara ini dengan pegawai-pegawai berkenaan.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kepada sesuatu usaha yang penting, kalau Kementerian saya tidak mempunyai cukup peruntukan, maka kita boleh minta tambahan lagi daripada pihak EPU atau Treasury.

Tuan Pengerusi, saya sekali lagi mengucapkan terima kasih kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat. Sekian.

(Timbalan Yang di-Pertua *mempergunakan Mesyuarat*)

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah \$99,664,200 untuk Maksud B.46 di bawah Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sebanyak \$99,664,200 untuk Maksud B.46 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak \$109,809,100 yang disebutkan dalam Maksud P.46 dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 1991 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sebanyak \$109,809,100 untuk Maksud P.46 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan, 1991.

Maksud B.47 dan B.48 (Jadual)—

Maksud P.47 dan P.48 (Anggaran Pembangunan 1991)—

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Ahli-ahli Yang Berhormat, Kepala B.47 dan B.48 dan Kepala P.47 dan P.48 di bawah Kementerian Pengangkutan terbuka untuk dibahas. Yang Berhormat dari Pasir Pinji.

4.01 ptg.

Tuan Kerk Kim Hock (Pasir Pinji): Tuan Pengerusi, saya ingin merujuk mukasurat 218, Maksud Bekalan 47, Butiran 040000—Pengangkutan Darat, Program 040300 Perkhidmatan Teknik dan juga 040400—Pengujian dan Perlesenan Pemandu.

Tuan Pengerusi, baru-baru ini Menteri di Jabatan Perdana Menteri yang ada hadir di Dewan yang mulia ini telah berkata bahawa Biro Pengaduan Awam telah dapat mengesan 18 orang Penguji Pemandu JPJ yang terlibat dalam penyelewengan dan rasuah.

Tuan Pengerusi, keputusan Biro Pengaduan Awam ini bukanlah satu, dengan izin, new discovery, tetapi apa yang mengkagumkan adalah keputusan ini telah membuktikan satu kebenaran yang diketahui oleh umum iaitu penyelewengan dan rasuah memang terdapat di kalangan penguji-penguji pemandu dan juga penguji-penguji kereta dan apa yang lebih mengkagumkan ialah Biro Pengaduan Awam telah usaha yang begitu bersungguh-sungguh telah membuktikan bahawa tanpa kerjasama mangsa-mangsa penyelewengan dan rasuah, mereka yang membuat salah itu pun boleh dikesan dan ini adalah satu usaha yang harus kita mengucapkan syabas.

Tuan Pengerusi, saya percaya isu penyelewengan dan rasuah di JPJ telah seringkali timbul-timbulkan di Dewan yang mulia ini. Saya masih ingat seorang Ahli Dewan Negara (Melaka) pernah membangkitkan isu ini di Dewan Negara, akan tetapi penafian yang tegas telah dibuat oleh pihak Kementerian Pengangkutan.

Tuan Pengerusi, kadangkala pihak Pembangkang pula dituduh membuat tohmahan-tohmahan kerana telah bercakap tanpa bukti. Tuan Pengerusi, saya ingin menegaskan bahawa di Dewan yang mulia ini kata-kata, the truth is more important than the proof, dengan izin, dan adalah tanggungjawab kita menimbulkan the truth, dengan izin, dan adalah tanggungjawab Kerajaan untuk mendapatkan bukti.

Usaha yang telah dijalankan oleh Biro Pengaduan Awam ini telah membuktikan bahawa mereka yang bersalah itu boleh dikesan sekiranya Kementerian Pengangkutan berniat bersungguh-sungguh hendak mendapatkan mereka yang berbuat salah.

Tuan Pengerusi, maka soalan yang pokok ialah sama ada Kementerian Pengangkutan berniat atau tidak untuk betul-betul mendapatkan mereka yang telah berbuat salah. Dan sekiranya Kementerian Pengangkutan tidak berkemampuan untuk mendapatkan mereka yang berbuat salah itu, maka saya mencadangkan supaya Kementerian Pengangkutan mendapatkan bantuan daripada Badan Pencegah Rasuah ataupun mendapatkan bantuan daripada Biro Pengaduan Awam, memandangkan sasaran yang dikehendaki itu adalah "ikan bilis" yang boleh didapati oleh Badan Pencegah Rasuah.

Tuan Pengerusi, mulai bulan hadapan calon-calon yang hendak mengambil ujian memandu dikehendaki lulus Kursus Penilaian Kurikulum Baru Sekolah Memandu (KBSM) sebelum dibenarkan mengambil ujian berkenaan. Tujuan KBSM menurut JPJ, Tuan Pengerusi, adalah bertujuan melatih para pemandu supaya berdisiplin, berpengetahuan terhadap undang-undang jalan raya serta sentiasa menjaga keselamatan kenderaan mereka.

Tuan Pengerusi, segala usaha ke arah mengurangkan kejadian kemalangan haruslah disambut baik. Akan tetapi, Kementerian haruslah juga berhati-hati tentang perlaksanaan sesuatu projek memandangkan kesan-kesan buruk yang mungkin berlaku akan menyebabkan tujuan baik dan objektif yang diingini tidak akan dicapai.

Walaupun projek KBSM, Tuan Pengerusi, telah dirancang dengan begitu lama, apakah sebabnya setakat hari ini iaitu tiga hari sebelum KBSM dilancarkan, sekolah-sekolah memandu di Melaka masih belum mendapat buku-buku teks KBSM, seperti yang didedahkan di dalam suratkhbar hari ini oleh Persatuan Sekolah-sekolah Memandu Melaka.

Saya juga ingin mengetahui daripada Kementerian Pengangkutan, apakah jawapan Kementerian terhadap kebimbangan yang telah ditimbulkan oleh sesetengah pihak mengenai calon-calon yang kurang pandai di dalam Bahasa Malaysia. Bukankah kesukaran untuk memperolehi lesen akan meningkatkan lagi kejadian penyelewengan dan rasuah?

Tuan Pengerusi, saya ingin merujuk kepada mukasurat 217, Maksud Bekalan 47, Butiran 010000—Perkhidmatan Bantuan, Program 010200: Perancangan dan Pembangunan. Saya ingin menyentuh perkara Kempen Keselamatan Jalan Raya. Semasa menjawab satu soalan lisan yang saya kemukakan pada 19hb Disember tahun lalu, Yang Berhormat Timbalan Menteri telah mengatakan bahawa kejadian kemalangan di Lebuhraya Air Kroh (Tol) ke Sungai Besi Tol itu adalah sangat tinggi. Dan saya begitu hairan apakah sebabnya, walaupun adalah menjadi hasrat Kerajaan untuk meningkatkan lagi Kempen Keselamatan Jalan Raya ini, apakah sebabnya di sepanjang jalan dari Air Kroh Tol sehingga Tol Sungai Besi itu tiada langsung satu papan tanda yang menunjukkan tema Kempen Keselamatan Jalan Raya.

Demikian juga memandangkan angin lintang mungkin menjadi satu punca utama yang menyebabkan kejadian kemalangan di lebuhraya itu, apakah sebabnya satu papan tanda yang besar tidak didirikan. Sebenarnya, baru-baru ini papan tanda yang agak besar sedikit telah didirikan, tetapi angin yang meniup itu bukan berlaku pada hari siang sahaja, pada waktu malam juga angin akan meniup. Apakah sebabnya petunjuk angin itu atau wind indicator tidak ditambah dengan reflective material, dengan izin, supaya pemandu-pemandu nampak penunjuk angin itu dengan jelas pada waktu malam.

Lagi satu saya ingin menimbulkan di sini ialah mengenai tema Kempen Keselamatan Jalanraya. Saya berpendapat bahawa Kementerian Pengangkutan mencontohi apa yang dilakukan oleh Jabatan dan Kementerian lain iaitu dengan menukarkan tema-tema Kempen Keselamatan Jalanraya tiap-tiap tahun dan saya percaya ramai orang tidak tahu apakah tema Kempen Keselamatan Jalanraya untuk tahun ini dan saya cadangkan di sini bahawa jangnan ikut fesyen Kementerian lain dan sekiranya ingin mewujudkan satu masyarakat yang boleh dikatakan, dengan izin, safety concious, kita haruslah mengadakan satu tema sahaja dan mengekalkan tema itu supaya ia boleh masuk ke otak semua orang dan akan dapat dipaparkan di semua jalanraya dan juga lebuhraya di mana kemalangan sering berlaku. Itu sahaja, terima kasih.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Lumut.

4.11 ptg.

Datin Ling Chooi Sieng (Lumut): Tuan Pengerusi, saya ingin merujuk kepada mukasurat 217, Butiran 020000 di bawah Pengangkutan Laut, 020100 dan kodnya 20000 dan 50000 dan mukasurat 221, Butiran 06700.

Tuan Pengerusi, saya berasa amat gembira kerana jeti Pulau Pangkor dan

Lumut telah dibina. Sesungguhnya ini adalah satu perkara yang sangat gembira bagi penduduk-penduduk di sekitar kawasan saya. Dengan wujudnya sebuah jeti yang baru dan indah ini akan dapat menambahkan perkhidmatan feri di sekitarnya dengan taraf yang lebih baik.

Saya ingin mengambil kesempatan ini untuk menarik perhatian pihak Kementerian Pengangkutan agar dapat mengambil kira mengenai kenaikan kadar tambang yang tidak sepatutnya dilakukan oleh sebuah syarikat pengusaha feri di sana. Pengusaha feri tersebut telah menaikkan tambang dua kali ganda tanpa mendapat sebarang kelulusan dari pihak atasan.

Tuan Pengerusi, syarikat tersebut menerangkan bahawa pihak berkuasa daerah, negeri Perak dan pihak Kementerian Pengangkutan tidak mempunyai kuasa untuk menahan atau menentang kenaikan kadar tambang tersebut. Alasan mereka amat mengejut dan memeranjatkan saya. Mereka diberi lesen untuk mengoperasikan perkhidmatan feri antara Pulau Pangkor-Lumut dan mereka juga dibenarkan untuk menggunakan feri yang dibena dan juga dibaiki jika rosak oleh Kerajaan.

Tuan Pengerusi, apakah sebabnya pihak berkuasa pelesenan tidak mempunyai kuasa untuk mengenakan syarat-syarat kepada mereka termasuk juga dengan kenaikan tambang feri ini. Tidakkah ini bermakna pihak berkuasa menjadi seekor "toothless tiger" (seekor harimau yang tidak ada gigi), yang hanya boleh mengaum sahaja tetapi tidak boleh menggigit. Jika terdapat loophole. . . .

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Yang Berhormat, gigi atau taring?

Datin Ling Chooi Sieng: Boleh gigit sesiapa. (*Ketawa*)

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Taring. Teruskan Yang Berhormat.

Datin Ling Chooi Sieng: Tuan Pengerusi, jika terdapat loophole of the law, dengan izin, tindakan segera perlu diambil untuk mengelakkan dari berleluasa supaya pihak pengusaha disekat dari mengambil faedah dari loophole, dengan izin, itu.

Tuan Pengerusi, kebelakangan ini pihak Kementerian Pengangkutan telah memberitahu pengusaha feri janganlah naikan tambang feri ini sehinggalah mereka mendapat kebenaran daripada pihak berkuasa, tetapi pihak pengusaha feri tidak menghiraukan nasihat atau amaran Kementerian dan terus menaikkan kadar tambang feri.

Tuan Pengerusi, adakah Kerajaan begitu powerless, dengan izin, mengenai perkara ini ataupun Kerajaan sengaja ingin membiarkan pengusaha feri ini memeras penduduk-penduduk di sekitar kawasan ini.

Tuan Pengerusi, saya tidak menentang kenaikan tambang ini, tetapi setiap kenaikan dalam kadar tambang haruslah dikaji terlebih dahulu, bukanlah dibuat secara sewenang-wenangnya atau arbitrary, dengan izin. Perkara ini haruslah diberi perhatian sewajarnya dan di sini saya berharap Kementerian Yang Berhormat akan mengambil tindakan dengan segera. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Bukit Mertajam.

4.16 ptg.

Tuan Chian Heng Kai (Bukit Mertajam): Tuan Pengerusi, saya merujuk kepada B.47, Butiran 010000, Program 010100 dan 010200. Di sini, Tuan Pengerusi, kesesakan lalulintas merupakan satu masalah yang pada hari ini kita selalu menghadapinya. Misalnya dalam kawasan saya iaitu di Bukit Mertajam di pekan Bukit Mertajam, kalau satu hari tidak ada kesesakan lalulintas, ini akan menjadi kehairanan kepada kita, bukannya ada kesesakan

lalulintas yang menjadi kita hairan. Salah satu sebabnya pada pandangan saya ialah kerana ada lima pintu lintasan keretapi di sana dan mengikut apa yang saya faham, setiap satu jam pintu itu ditutup sekali. Jadi, perkara inilah yang menjadikan kesesakan lalulintas di pekan Bukit Mertajam sangat teruk. Oleh kerana itu saya ingin bertanya kepada Timbalan Menteri sama ada beliau sedar akan keadaan seperti ini dan kalau sedar apakah langkah yang akan diambil untuk mengatasi keadaan ini.

Kedua, Tuan Pengerusi, saya ingin bangkitkan satu masalah iaitu makanan di dalam keretapi. Harga makanan di dalam keretapi, pada pendapat saya adalah sangat mahal. Misalnya secawan kopi dan sepiring nasi lemah mungkin berharga sampai \$5.00. Mungkin kepada penumpang kelas 1 atau kelas 2 itu tidak menjadi apa-apa masalah tetapi kepada penumpang-penumpang di kelas 3, saya ingat, itu amat mahal dan saya berharaplah Yang Berhormat Timbalan Menteri boleh menyiasat perkara ini dan boleh membaikinya.

Tuan Pengerusi, sekarang saya ingin merujuk kepada Butiran 040000. Di sini saya ingin membangkitkan dua perkara. Perkara yang pertama iaitu kalau tidak silap saya Yang Berhormat Menteri Pengangkutan pada satu masa dulu telah mengumumkan bahawa lesen cukai jalan untuk motosikal tidak payah diletakkan pada motosikal. Tetapi nampaknya apabila ada mata-mata menemui perkara ini, mereka akan terus menahan penunggang-penunggang motosikal.

Saya fikir mungkin ada salah faham antara kedua-dua Kementerian dan saya berharap Yang Berhormat Timbalan Menteri boleh memberitahu pihak Polis kalau ada penunggang-penunggang motosikal yang tidak letak cukai jalan di motosikalnya, supaya melepaskannya.

Satu perkara lagi, Tuan Pengerusi, iaitu saya selalu jumpa bas-bas ekspres jalan di jalanraya. Mereka jalan sangat laju dan tidak menghirau lain-lain

pemandu. Itu menjadikan satu perkara yang sangat merbahaya kepada pengguna-pengguna jalan. Ada juga kadang-kadang, saya nampak itu bas-bas ekspres itu rosak di tengah-tengah jalan. Jadi, perkara ini telah merumitkan penumpang-penumpang bas ekspres dan saya berharaplah Kementerian Pengangkutan ini boleh ambil perhatian dan memperbaiki keadaannya. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Sib.

4.21 ptg.

Tuan Robert Lau Hoi Chew (Sibu): Tuan Pengerusi, yang pertama saya ingin merujuk kepada Butiran 020000, Program 020300, iaitu Pengangkutan Laut Sarawak. Peruntukan telah ditambah dari \$9,270,600 pada tahun 1990 kepada \$10,385,900 bagi tahun 1991 dan juga di bawah Butiran 030200—Pengangkutan Udara Daerah Sarawak, peruntukan bertambah kepada \$20,616,200 bagi tahun 1991. Selain daripada itu, di bawah Butiran 041000—Pengangkutan Jalan Sarawak, peruntukan bagi tahun 1991 telah dikurangkan kepada \$4,017,300 dari \$4,047,300 pada tahun 1990.

Saya ingin menarik perhatian Kementerian bahawa infrastruktur pengangkutan di Sarawak adalah masih di paras yang rendah terutama sekali pengangkutan darat. Saya ingin memohon bagi mendapatkan peruntukan yang lebih besar bagi semua jenis pengangkutan di Sarawak.

Tuan Pengerusi, saya merujuk kepada Maksud P.47, Butiran 08100 iaitu Pengangkutan Laut Sarawak. Peristiwa hitam yang berlaku di Sungai Rajang pada bulan Januari yang lepas yang mengakibatkan 14 kematian di mana dua bot ekspres berlanggar. Peristiwa ini menarik perhatian kepada rakyat umum bahawa tindakan positif harus diambil untuk mengawal penggunaan sungai-sungai di negara kita.

Saya sangat gembira melihat peruntukan sebanyak \$50 juta untuk Lapangan Terbang yang baru di Sibu bagi tahun 1991 di bawah Butiran 10300. Saya berharap Kerajaan Persekutuan akan memastikan pembinaan Lapangan Terbang Sibu baru akan siap mengikut jadual.

Bagaimanapun, di bawah Butiran 10700—Kelengkapan Bomba dan Penyelamat untuk Sarawak, tidak ada peruntukan yang diberi. Saya sangat merasakan bahawa kelengkapan melawan api di Sarawak sama ada di bandar atau di luar bandar adalah terlalu jauh di belakang kemajuan. Saya tidak faham mengapa peruntukan hanya \$10 untuk. . . .

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Yang Berhormat, Yang Berhormat diperingatkan cuma boleh menyentuh mana-mana perbelanjaan yang telah diperuntukkan. Dalam kes \$10 ini adalah sebagai token.

Tuan Robert Lau Hoi Chew: Saya faham, tetapi yang saya mahu tanya mengapakah hanya token \$10 ini diberi dengan tidak ada peruntukan?

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Ada Butiran yang lain yang Yang Berhormat hendak bangkitkan.

Tuan Robert Lau Hoi Chew: Ya, saya harus mengucapkan tahniah kepada Kerajaan Persekutuan kerana membangunkan Lapangan Terbang di Gua Mulu dengan memberikan \$3 juta bagi tahun 1991 di bawah Butiran 11100—Pembinaan Lapangan Terbang Gua Mulu yang akan membantu untuk meningkatkan industri pelancongan di Sarawak.

Akhirnya, saya ingin tahu apakah dasar atau formula, dengan izin, atau faktor-faktor yang digunakan oleh Kerajaan Persekutuan untuk mempertimbangkan peruntukan pengang-

kutan bagi negeri-negeri di seluruh negara kita khususnya untuk negeri Sarawak. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Ipoh.

4.28 ptg.

Tuan Lau Dak Kee (Ipoh): Tuan Pengerusi, saya merujuk kepada Maksud B.47, Butiran 040000 Pengangkutan Darat dan di bawahnya 040400 dan 040500, 040600, 040700 dan juga Maksud P.47 berkenaan dengan Keretapi Tanah Melayu. Saya bercadang akan bahas dengan sekaligus dengan Butiran-butiran yang telah disebutkan tadi.

Tuan Pengerusi, nampaknya hari ini Menteri Pengangkutan pun tidak ada di sini. Sentiasanya hanya Timbalannya sahaja berada di sini dan saya ucapkan tahniahlah. Mungkin saya harap pada satu hari Timbalannya akan dijadikan Menteri sebab Menteri Pengangkutan nampaknya tidak hadir dalam Mesyuarat Parlimen ini. . . .

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Ini tidak ada kena-mengena dengan Butiran yang disebutkan tadi.

Tuan Lau Dak Kee: Ada, Tuan Pengerusi. Ini emolumen.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Jauh terpesong. Teruskan.

Tuan Lau Dak Kee: Emolumen dalam perkhidmatan, pengurusan—ada kena-mengena, Tuan Pengerusi, sebab saya hairan mengapa Menteri sendiri tidak ambil berat tentang menghadiri Mesyuarat Parlimen. Nampaknya Menteri Tenaga, Telekom dan Pos selalu hadir sendiri, dia jawab soalan dengan sendiri, itu saya.....

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Yang Berhormat diperingatkan jangan buat bandingan dan sangkaan, ya. Teruskan, kalau. . . .

Tuan Lau Dak Kee: Ini tidak ada sangkaan jahat, sangkaan baik.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Saya tidak sebut sangkaan jahat, saya kata sangkaan.

Tuan Lau Dak Kee: Walaupun sangkaan, ini adalah satu pandangan daripada saya, pandangan daripada saya

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Terus kepada tajuk ya.

Tuan Lau Dak Kee: Ya, Tuan Pengerusi. Kalau Menteri Pengangkutan itu tidak mengambil berat untuk menghadiri Mesyuarat Parlimen, mungkin Mesyuarat Parlimen ini tidak penting, mungkin hal-hal yang lain itu lebih penting, mungkin perkara-perkara yang lain itu lebih penting daripada menghadiri Mesyuarat Parlimen. Kalau begitu, kita masyarakat Malaysia, khasnya orang yang terbabit dalam pengangkutan ini menghadapi banyak masalah tidak dapat dijawab oleh Menteri, maka saya bercadang, Tuan Pengerusi, kalau Menteri itu hendak elak daripada menghadiri Mesyuarat Parlimen mungkin ada sesuatu sebab. . .

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Yang Berhormat sekali lagi diperingatkan...

Tuan Lau Dak Kee: Tuan Pengerusi, saya tahu...

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Jangan menyentuh pada apa yang disangkakan tadi.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Tuan Pengerusi, ...

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Ya, Larut bangun hendak apa?

Tuan Lau Dak Kee: Sangkaan jahat.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Point of order 36.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Ya, sila baca.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Sangkaan jahat—dia tidak faham *delegatus non potest delegare*, kuasa boleh didelegasikan—orang lain boleh buat kerja bukan nanti Menteri ada sahaja dan wakil tidak boleh melebihi kuasa yang diberi.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Ya, sila duduk!

Tuan Lau Dak Kee: Tuan Pengerusi, ini bukan sangkaan jahat.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Yang Berhormat dari Ipoh, saya belum buat keputusan lagi, sabar sedikit.

Yang Berhormat dari Ipoh diperingatkan jangan menyentuh perkara yang tidak ada hubungkait secara langsung dengan Butiran yang dibangkitkan tadi, lebih elok Yang Berhormat terus kepada Butiran yang hendak bahas. Masa berjalan.

Tuan Lau Dak Kee: Tuan Pengerusi, saya hairan mengapa ini tidak ada kena-mengena dengan Kementeriaannya sendiri, berkenaan dengan Kementerian atau portfolionya sendiri yang dipegang itu.

Tuan Pengerusi, apa yang saya hendak sebut di sini ialah ada banyak kecuai-an-kecuai-an di dalam Kementeriaannya telah berlaku pada hari ini. Saya hendak beri contoh merujuk kepada butiran-butiran yang telah saya sebutkan tadi.

Yang pertama, berkenaan dengan pentadbiran dan pengurusan MAS. Pada 5hb Januari 1990 Menteri sendiri berkata dia tidak berpuas hati dengan pengurusan dan pentadbiran dan pembangunan bagi MAS dan juga pada 20hb Januari 1990 Managing Director MAS, Tan Sri Abdul Aziz, telah mengatakan bahawa MAS mempunyai

banyak kelemahan, beliau akan cuba dengan sedaya-upaya akan mengatasi dan membetulkan kelemahan-kelemahan itu yang pertama.

Yang kedua, Tuan Pengerusi, kita tahu juga Keretapi Tanah Melayu. Perkara ini telah dibangkit-bangkitkan di Dewan yang mulia ini beberapa kali dan kitapun sudah faham bahawa Keretapi Tanah Melayu akan dijual kepada sesiapa yang ingin membelinya dengan harga \$1 sahaja, tetapi sehingga hari ini saya tidak tahu sama ada orang berminat hendak beli dengan harga seringggit sahaja. Ini mencerminkan perkara-perkara dan keadaan-keadaan yang begitu teruk di Keretapi Tanah Melayu di mana peswasta tidak berminat hendak membeli dengan harga seringggit sahaja. Itu kelemahan yang kedua.

Ketiga, penyelewengan. Tuan Pengerusi, pada 17hb Mac, 1990 Timbalan Menteri Pengangkutan di Kangar, Perlis mengatakan bahawa banyak penyelewengan, salahguna kuasa, rasuah telah berlaku di JPJ, sehingga pada hari itu beliau juga mengatakan ada 30 pegawai-pegawai daripada JPJ telah didakwa di mahkamah berkenaan dengan perkara rasuah.

Yang keempat, pada 3hb April, 1990 alat-alat pengesan kelajuan. Menteri berkata dia tidak tahu sama ada kajian terhadap alat-alat pengesan kelajuan ini bila akan dikuatkuasakan semula, dia sendiripun tidak tahu. Alat-alat ini telah berkuatkuasa pada tahun 1985, tetapi sehingga hari ini banyak masalah. Ini menunjukkan kelemahannya, kecuaianannya untuk menguruskan tanggungjawab yang telah diamanahkan kepadanya.

Kelima, pada 20hb Mac, 1990 berkenaan dengan muatan lebih 10% bagi pengangkutan awam seperti lori dan lain-lain. Dan di sini Menteri mengatakan boleh mengangkut 10% atau 1-3 tan kelebihannya, tetapi Polis kata tidak boleh kerana undang-undang tidak

benarkan. Menteri cakap satu benda, Polis cakap satu benda, undang-undang pun tidak diubahsuai, ini kecuai atau tidak?

Tuan Pengerusi, satu lagi pada 23hb Mac, 1990 Menteri Pengangkutan kata JPJ patutlah elak untuk memeriksa ataupun mencekkan kenderaan-kenderaan. . . .

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Apa itu mencekkan? (*Ketawa*)

Tuan Lau Dak Kee: Memeriksa, menyiasat atau menyemakkan kenderaan-kenderaan awam khususnya pada waktu yang sebok, pada waktu lalulintas yang sebok. Menteri kata elakkan pemeriksaan itu atau penyemakan itu, tetapi keesokan hari pada 24hb Mac, 1990 bukan Menteri tetapi Pegawai Perhubungan Awam (Public Relations Officer) telah menyatakan bahawa JPJ akan terus menjalankan pemeriksaan, penyemakan walaupun Menterinya telah berkata akan elakkan pemeriksaan itu pada waktu sebok lalulintas itu. Mengapa Menteri sudah bercakap satu hari lebih awal, tetapi pegawai sendiri kata perkara yang lain, siapa yang betul, siapa yang hendak kita ikut?

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Yang Berhormat, sila gulung ucapan.

Tuan Lau Dak Kee: Boleh, Tuan Pengerusi. Dan sekarang Menteri Pengangkutan kata siapa yang memegang Lesen Memandu itu selama 5 tahun akan dikenakan ujian sekali lagi, kemudian dia kata "ah! tidak ada kata", kemudian kita minta di sini dia ada minta maaf atau tidak, dia kata tidak ada. Kalau begitu, Menteri Pengangkutan apa dia disebut tidak ikut apa dia buat.

Saya rasa, Tuan Pengerusi, berdasarkan kelemahan-kelemahan bagi Menteri Pengangkutan patutlah dia menghadiri satu kursus lagi ataupun satu

latihan lagi di mana beliau boleh menjalankan pengurusan dan kerjanya di portfolionya dengan lebih berkesan lagi. Saya mencadangkan dia akan masuk satu kursus pengurusan, latihan pentadbiran atau pengurusan selama setahun dan selepas setahun itu masuklah satu pemeriksaan. Kalau dia gagal, berilah tempoh 6 bulan, periksa sekali lagi, kalau dia tidak pass, gagal lagi, berilah dia masa kalau dia masih hendak. . . .

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Yang Berhormat, jangan buat andaian-andaian. . . .

Tuan Lau Dak Kee: Saya tidak buat andaian-andaian, saya mencadangkan, bukan andaian.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Cadangan boleh, andaian tidak boleh.

Tuan Lau Dak Kee: Saya mencadangkan, kalau beliau gagal lagi, lebih baik minta diri sendiri ditukarkan ke lain Kementerian lah.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Masa sudah cukup.

Tuan Lau Dak Kee: Tuan Pengerusi, itulah ucapan saya, terima kasih.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Batang Sadong.

4.41 ptg.

Tuan Wahab bin Suhaili (Batang Sadong): Tuan Pengerusi, saya ingin turut membahaskan mengenai Butiran 10100, Pembangunan Lapanganterbang Kuching, Peringkat III, Bangunan Persinggahan Baru di bawah Maksud P.47, Kementerian Pengangkutan, mukasurat 222.

Tuan Pengerusi, Anggaran Perbelanjaan tahun 1991 ini adalah sejumlah \$3.32 juta dan dalam tahun

1990 yang lalu \$1.15 juta. Saya ingin tahu wang yang telah diperuntukkan ini telah dibelanjakan untuk apa? Sebabnya, apa yang saya nampak di lapanganterbang baru ataupun di tempat bangunan persinggahan baru ini tidak ada nampak kesan-kesan fizikal ataupun perubahan-perubahan yang nyata melainkan kita nampak tanam-tanaman yang elok-elok, bunga-bunga dan seterusnya. Saya ingin tahu dari Kementerian yang berkenaan di manakah peruntukan ini dibelanjakan?

Satu masalah yang ingin saya bangkitkan di Dewan yang mulia ini ialah mengenai susun-aturnya ataupun, dengan izin, planning structure lapanganterbang itu sendiri khususnya bangunan baru yang disebutkan dalam peruntukan 1991 ini. Dari segi susun-aturnya bangunan itu adalah tidak teratur. Ini kerana memandangkan kepada banyak masalah. Biar saya ambil masalah yang kecil seperti letaknya surau di mana? Surau di lapanganterbang baru ini adalah di bahagian dalam di tingkat atas dan terletak selepas checking point ataupun immigration check. Ini adalah berlainan kalau kita lihat di Subang ataupun di Senai, tidak sama. Ramai orang awam yang datang ke lapanganterbang ini tidak dapat bersembahyang. Ini adalah satu kenyataan. Begitu juga saiz surau yang saya sebutkan itu adalah dalam lingkungan 18'x18' persegi. Inipun juga tidak mencukupi kalau kita hendak kajikan tentang kemampuan surau ini untuk menampung 50 ataupun 100 orang penumpang pada satu ketika. Begitu juga dengan keadaan bagaimana ianya diaturkan di mana orang-orang perempuan dan lelaki adalah bercampur sama. Ini adalah tidak bersesuaian dengan apa yang telah kita laung-laungkan selama ini untuk menerapkan nilai-nilai Islam dalam Kerajaan pada hari ini.

Saya mencadangkan kepada Kerajaan supaya surau yang saya sebutkan tadi

dibina semula, di bahagian luar Bangunan tersebut di mana orang ramai boleh menggunakannya sama seperti di Senai, sama seperti di lapanganterbang-lapanganterbang yang lain di Semenanjung ini.

Satu masalah yang harus kita titikberatkan di sini adalah mengenai perancangan-perancangan yang Kerajaan akan laksanakan dalam Rancangan Malaysia Keenam ini mengenai lapanganterbang-lapanganterbang sama ada mengikut Butiran 10300, Pembangunan Lapanganterbang Sibu sejumlah \$50 juta telah diperuntukkan dalam tahun ini dan malahan akan banyak lagi diperuntukkan dalam Rancangan Malaysia Keenam. Dalam kita merancang membina lapanganterbang-lapanganterbang baru ini, perkara-perkara yang kecil seperti ini hendaklah kita ambil perhatian walaupun kecil. Jadi kita kena jaga juga dari segi imej negara kita yang pada ketika ini telah dikatakan merupakan negara yang mengamalkan Islam dan telah menerapkan nilai-nilai Islam dalam Kerajaan.

Saya pernah pergi ke Yugoslavia, apabila sampai di lapanganterbang Yugoslavia, Zagreb, saya ditanya, apakah Malaysia betul-betul mengamalkan Islam? Saya katakan, alhamdulillah, kerana kita dalam peringkat untuk melaksanakan ataupun menerapkan nilai-nilai Islam dalam Kerajaan. Jadi dari segi mata dunia, Malaysia memang sudah terkenal, alhamdulillah, oleh kerana ada usaha-usaha Kerajaan untuk ke arah itu.

Tuan Pengerusi, dalam tahun 1991 ini, kita telah diperuntukkan \$3.32 juta untuk pembangunan yang telah saya nyatakan tadi iaitu Butiran 10100, peringkat ketiga bangunan persinggahan baru lapanganterbang Kuching ini. Daripada sejumlah wang \$3.32 juta ini kalau kita ambil \$300,000 untuk pembinaan sebuah surau, saya percaya dan yakin kita boleh membina surau

seluas 50'x50' yang boleh menampung 100-150 orang pada satu ketika.

Tuan Pengerusi, satu lagi cadangan saya ialah sama ada pengubahsuaian dapat dilakukan di tingkat dua bangunan tersebut ataupun mendirikan bangunan yang berasingan di kawasan lapanganterbang yang telah saya sentuh itu. Oleh kerana kalau kita membina ataupun mengubahsuaikan di tingkat 2, mungkin ada banyak masalah, terutamanya kena buat tangga bergerak untuk kepentingan pengunjung-pengunjung oleh kerana pada saat ini, walaupun kita ada tangga tetapi kalau ramai orang-orang tua khususnya pada musim haji, tentulah menghadapi masalah untuk naik ke tingkat 2. Alternatif yang kedua, membina surau di kawasan lapangan yang tidak jauh daripada bangunan utama tersebut sudah tentu akan dapat mengatasi masalah ini.

Tuan Pengerusi, begitu juga mengenai pembangunan Lapangan Terbang Sibu. . . .

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Yang Berhormat, sila gulung ucapan.

Tuan Wahab bin Suhaili: Terima kasih. Lapangan Terbang Sibu, Butiran 10300 pada mukasurat yang sama, seperti yang telah saya nyatakan tadi telah diperuntukkan \$50 juta untuk tujuan itu. Perkara yang serupa mesti dititikberatkan kerana Lapangan Terbang Sibu sekarang adalah dalam planning stage, jadi kalau hendak ubah, ubahlah sekarang, jangan ubah apabila benda itu sudah siap. Ini merupakan cadangan saya.

Selain daripada itu, Tuan Pengerusi. . . .

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Masa sudah cukuplah, Yang Berhormat.

Tuan Wahab bin Suhaili: Sedikit lagi.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Sudah cukup.

Tuan Wahab bin Suhaili: Terima kasih.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Bagan.

4.51 ptg.

Tuan Lim Hock Seng (Bagan): Tuan Pengerusi, saya merujuk kepada mukasurat 221, Butiran 06700 Pembaikan Jeti-jeti.

Tuan Pengerusi, peristiwa runtuhan Pengkalan Sultan Abdul Halim di Butterworth yang membawa maut seramai 32 nyawa telah berlaku lebih kurang dua tahun yang lampau. Akibat runtuhan pengkalan tersebut, pengguna-pengguna feri Butterworth-Pulau Pinang, terutama sekali yang memakai kereta terpaksa menunggu di feri kadang-kadang sampai satu jam lamanya. Telah berkali-kali kita dengar orang-orang yang berkuasa berkata bahawa kerja-kerja membaiki pengkalan tersebut akan dilaksanakan, tetapi sehingga sekarang belum ada apa-apa kesan hendak menjalankan kerja itu. Saya tidak tahu sama ada peruntukan sebanyak \$6 juta di bawah Butiran ini akan digunakan untuk maksud ini. Jikalau ya, bilalah ianya akan dilaksanakan?

Tuan Pengerusi, mukasurat 219 berkenaan dengan Keretapi Tanah Melayu. Pada masa sekarang bila kita mahu menempah tiket untuk keretapi, telefon office penempahan tiket tidak ada orang hendak mahu menjawab dan kita ada hantar orang gaji pergi menempah tiket dan diberi jawapan bahawa sebarang penempahan tiket melalui telefon tidak akan dilayan. Saya ingin tahu mengapa begitu?

Tuan Pengerusi, saya juga bersetuju dengan kawan karib saya dari Bukit Mertajam berkenaan minuman dan

makanan yang sangat mahal di dalam koc keretapi. Saya pernah mengalami bahawa saya ada pesan satu tin Coca-Cola dan satu pinggan nasi lemak ayam dan dicajkan lebih kurang \$7.50, itu sangatlah menghairankan saya.

Tuan Pengerusi, berkenaan dengan Butiran 00100 Bilik Atur. Kita telah nampak banyak iklan telah dipaparkan di stesen-stesen keretapi di merata tempat dan juga dalam koc-koc ada dipaparkan berkenaan dengan iklan Atur ini, tetapi bila kita tanya kepada pegawai yang bertugas, dia kata cuma dua sahaja dipasang dan lain tidak dipasang lagi. Peruntukan \$100,000 ini ada di dalam Butiran ini dan saya harap kerja-kerja ini dapat dijalankan dengan secepat mungkin supaya memberi kemudahan kepada penumpang-penumpang keretapi. Sekian sahaja.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Johor Bahru.

4.54 ptg.

Tuan Mohamad Khaled bin Nordin (Johor Bahru): Tuan Pengerusi, saya suka mengambil peluang membahas Maksud Bekalan 47, Butiran 040000 Pengangkutan Darat di bawah Program/ Aktiviti 040700 Perancangan dan Pembangunan, bersekali dengan Maksud Pembangunan P.47, Butiran 00900 Meningkatkan Keupayaan Keretapi Tanah Melayu.

Kita sedar keretapi merupakan salah satu daripada sistem pengangkutan yang digunakan oleh rakyat kita, terutamanya daripada mereka yang berpendapatan rendah dan atas hal yang sedemikian, walaupun KTM ini selalu rugi, ia tetap diteruskan oleh Kerajaan. Untuk pengetahuan Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, kerugian ini bukan sahaja dialami oleh KTM malah semua badan yang bertanggungjawab mengendalikan sistem pengangkutan keretapi di mana-mana negara sekalipun mengalami juga kerugian.

Oleh hal yang demikian, Kementerian mestilah membuat perancangan mencari jalan bagaimana boleh kerugian ini dikurangkan dan ditingkatkan perkhidmatan KTM supaya banyak lagi penumpang dapat menggunakan perkhidmatan keretapi. Mungkin boleh diambil contoh daripada negara Jepun khususnya di mana agensi keretapi ini tidak bergantung semata-mata atas hasil perkhidmatan membawa penumpang dan mengangkut barang-barang. Mereka menyedari mengharap hasil daripada perkhidmatan tersebut semata-mata langsung bukan sahaja tidak boleh membiayai kos operasi, malah hendak membayar kos pembangunan pun tidak mencukupi. Apa yang dilakukan ialah agensi-agensi keretapi di Jepun melibatkan diri dalam memaju dan membangunkan tanah-tanah kepunyaan mereka dengan sama ada membuka hotel, pusat-pusat membeli-belah ataupun gedung-gedung perniagaan di stesen-stesen keretapi mereka. Pendekatan ini telah menunjukkan kejayaan dengan membawa pulangan yang membawa keuntungan kepada agensi-agensi keretapi di Jepun.

Di negara kita mungkin pendekatan yang sama boleh diamalkan supaya KTM dapat membuat keuntungan yang seterusnya boleh disalurkan untuk kemajuan sendiri. Di Johor Bahru sendiri misalnya, KTM mempunyai tanah yang sangat besar dan luas yang terletak di tengah-tengah pusat bandar Johor Bahru. Boleh dikatakan tanah KTM ini merupakan prime land yang mempunyai commercial value yang tinggi dan potensi pembangunan yang cerah. Sayangnya hari ini KTM setakat memajak secebis tanahnya itu untuk dijadikan sebuah stesen minyak. Saya berharap KTM dapat segera membangunkan tanah-tanahnya ini, khususnya di Johor Bahru kerana:

- (1) Dalam keadaan Johor Bahru sedang pesat membangun, tindakan KTM membiarkan sahaja tanah mereka dalam

keadaan sekarang akan menjadikan ianya sebagai satu eye sore.

- (2) Sekiranya KTM tidak merebut peluang membangunkan tanah mereka sekarang dalam keadaan wujudnya pasaran dan adanya permintaan, saya takut apabila KTM mula membangunkan tanah mereka satu hari nanti sudah tidak ada lagi pasaran dan pelaburannya itu akan mendatangkan kerugian.
- (3) Dengan membangunkan tanah mereka itu KTM dapat mengatasi masalah perumahan pekerja mereka yang pada ketika ini diletakkan di rumah-rumah yang disediakan oleh KTM yang amat tidak sesuai lagi. Mengenai rumah pekerja rendah KTM ini, saya berharap Yang Berhormat Menteri sendiri dapat melapangkan masa datang dan melihat sendiri bagaimana keadaannya.

Saya juga ingin menyentuh di bawah Butiran yang sama, mengenai rancangan Kerajaan Singapura yang hendak menyambung laluan Mass Rail Transit (MRT), dengan izin, ke Johor Bahru. Saya bersetuju ini dilakukan, lebih-lebih lagi ia akan menjadi penggerak atau catalyst kepada sistem pengangkutan yang lebih moden untuk Johor Bahru. Dalam hal ini sudah tentulah jika ia menjadi kenyataan, Stesen Keretapi Johor Bahru itu sendiri yang akan menjadi laluan dan tempat berhenti pertama MRT tersebut. Memandangkan Stesen Keretapi Johor Bahru itu sendiri hendak diperbesarkan, saya ingin tahu apakah Kerajaan ataupun Kementerian mengambil kira faktor ini dan sama ada KTM sendiri ada membuat perancangan mengenai peranan dan sumbangannya untuk selain daripada bertanggungjawab dalam penyediaan sistem pengangkutan jalan jauh, juga kepada penyediaan sistem pengangkutan dalam bandar

sebagai complementary kepada sistem MRT itu sendiri kelak yang akan disambung ke Johor Bahru.

Tuan Pengerusi, suka saya beralih kepada Butiran 03300 Pembangunan Pelabuhan Johor. Saya ingin tahu apakah sesuai di Johor dari segi perancangan Kementerian sebuah lagi pelabuhan diwujudkan di kawasan di mana akan dibina laluan kedua di antara Johor Bahru dan Singapura. Kalau Kerajaan bersetuju, atas asas apakah persetujuan tersebut tercapai? Adakah Kerajaan sudah puashati dengan prestasi Pelabuhan Pasir Gudang ataupun Pelabuhan Pasir Gudang sudah tidak dapat lagi mengendalikan peningkatan kargo yang melalui pelabuhan tersebut. Sudahkah Kerajaan mengambilkira peratusan peningkatan perdagangan melalui import dan eksport cukup untuk menjayakan sebuah lagi pelabuhan. Kita tidak mahu pelabuhan kedua Johor ini mengancam Pelabuhan Pasir Gudang kerana Kerajaan telah melaburkan berjuta-juta ringgit untuk menjayakannya. Keputusan Kerajaan mestilah berasaskan kepada keperluan perdagangan negara, kesesuaian tempat dan kepentingan umum. Setiap cadangan daripada pihak swasta mungkin hanya mengambilkira keperluan perdagangan negara dan kesesuaian tempat sahaja tanpa kepentingan umum.

Kerajaan mestilah berhati-hati apabila menerima cadangan-cadangan seperti ini. Sekiranya ada pihak-pihak yang berhasrat sangat-sangat untuk mengendalikan pelabuhan, mereka saya rasa bolehlah mengemukakan tawaran untuk penswastan mana-mana pelabuhan yang sedia ada termasuk Pelabuhan Pasir Gudang.

Tuan Pengerusi, akhir sekali, suka saya merujuk kepada Butiran 12100, Pengangkutan Darat. Saya ingin tahu daripada pihak Kementerian, bilakah Kerajaan mengjangkakan pejabat baru RIMV Johor Bharu itu hendak dipindahkan, kerana ianya sekarang

sudah menjadi sesak dan menjadi punca utama kesesakan lalulintas di kawasan tersebut? Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua (Tuan Ong Tee Keat): Kepong.

5.01 ptg.

Dr Tan Seng Giaw (Kepong): Tuan Pengerusi, mukasurat 220, Butiran 00900, Meningkatkan Keupayaan KTM, 02 dan 03, Landasan Berkembar.

Tuan Pengerusi, memang kami bertuah masih mempunyai alternatif dalam perkhidmatan Keretapi bagi kenderaan atas jalan. Difahamkan bahawa rancangan Kerajaan melaksanakan projek Landasan Kembar (TEAM) adalah untuk membolehkan perkhidmatan railbus yang lebih kerap dan cepat disediakan di antara Kuala Lumpur dengan Pelabuhan Kelang, Rawang dan Seremban atau pendek kata mewujudkan perkhidmatan train commuter di Lembah Kelang. Japan International Cooperation Agency (JAIKA) diminta membuat kajian ke atas kemungkinan feasibility projek jaringan penumpang keretapi, passenger rail service network, dengan izin, Tuan Pengerusi, di Lembah Kelang. Kajian dijangka siap pada akhir tahun ini.

Tuan Pengerusi, apa hasil kajian ini? Apakah kesan hasil kajian terhadap projek Landasan Berkembar? Perihal projek Landasan Berkembar KTM, projek ini bagi membina 276 unit rumah panjang di Jinjang Utara dan ditawarkan kepada Fatirah Holdings Sdn. Bhd. Satu kontrak yang telahpun ditandatangani oleh Kerajaan dengan Syarikat Fatirah Holdings. Yang menandatangani satu orang yang dinamakan Fatimah Kamaruddin. Di Kuala Lumpur, ini satu kejadian yang sangat anih binti hairan kerana kontraktor ini memang orang perempuan. Dan projek untuk membuat rumah panjang ini pun ditandatangani oleh perempuan. Dewan Bandaraya memang suka, cenderung kepada

perkara seperti ini, dengan syarikat-syarikat modal berbayar tidak lebih daripada \$2.00. Memang ini satu perbuatan yang tidak dapat diterima oleh awam.

Tuan Pengerusi, projek Landasan Kembar Keretapi wujudkan satu masalah di mana ada beribu-ribu setinggan di tepi landasannya dan mereka perlu dipindah kepada tempat alternatif yang lain. Dan salah satu langkahnya ialah pembinaan rumah-rumah panjang, terutamanya di Jinjang kerana di Jinjang ada lebih seribu unit yang dikhaskan untuk maksud ini.

Tuan Pengerusi, pada fasa permulaannya, 276 unit dibina oleh syarikat tersebut dan sekarang telah terbengkalai sejak bulan Ogos lalu. Hutang kontrak kepada DBKL pula ialah \$433,211.22. Projek ini seharusnya siap disediakan menjelang 23hb Mei, 1989, iaitu kira-kira 10 bulan selepas tarikh penyerahan tanah. Kerja hanya dimulakan pada 1hb Januari, 1990 dan 7 1/2 bulan kemudian iaitu pada 14hb Ogos, 1990 terbengkalai. Dalam masa yang agak singkat ini kontraktor telah memperolehi, Tuan Pengerusi, 62.8% daripada jumlah besar wang kontrak, akan tetapi hanya sempat menyiapkan 43.45% daripada kerja di segi nilai. Bukankah wang dibayar hanya selepas peringkat-peringkat kerja siap di sediakan sepertimana yang biasanya berlaku dalam kemajuan perumahan?

Tuan Pengerusi, saya tekankan perkara ini kerana projek ini, Fatirah Holdings ini, sekarang terbengkalai dan tidak ada tindakan untuk memperbaiki keadaan ini. Apakah sebabnya? Saya tidak tahulah bagaimana pihak KTM, pihak ICU di Jabatan Perdana Menteri dan juga pihak Dewan Bandaraya boleh membiarkan perkara ini berlanjutan. Mungkin cara untuk sistem tender, sistem penswastan di DBKL, di KTM dan juga di Jabatan Perdana Menteri tidak sempurna, tidak dapat menyahut keperluan dan permintaan awam sehingga projek seperti ini terbengkalai.

Tuan Pengerusi, mengenai perkhidmatan railbus di antara Pelabuhan Kelang dengan Sentul, kami ingin tanya, bilakah wang diperuntukkan untuk membina safety features, dengan izin, sepanjang perjalanan bagi meningkatkan kekerapan perjalanan atau trip dan mengindahkan railbus stops, railbus halts, dengan izin, di sepanjang jalannya. Misalannya perhentian di Taman Ghazali Shafie, Jalan Bangsar, adalah masih sebuah pondok kasar sahaja, bangsal sebenarnya. Kami juga ingin tahu apakah langkah-langkah yang diambil bagi mengesyorkan peristiwa pintu gerabak railbus tidak boleh dibuka dan kemudiannya, dengan izin, Tuan Pengerusi, brake fault pada bulan Mei, 1989 tidak berulang lagi terutama sekali jika Kerajaan bercadang menambahkan bilangan perkhidmatan dan gerabak railbus.

Kami juga berharap Kerajaan tidak akan melengah-lengah membina jejambat di 20 lintasan keretapi termasuk yang melalui Kajang. Kami juga berharap dengan projek-projek yang disediakan sekarang, pembinaan jejambat tersebut boleh dilaksanakan dengan sempurna. Kami berharap projek yang dilaksanakan itu adalah cukup berkesan untuk menampung keperluan lalulintas bagi bertahun-tahun lamanya dan bukan sekadar memadai bagi menepati keperluan setahun atau 5 tahun sahaja, lebih-lebih lagi pembinaan jejambat-jejambat tersebut amat mustahak bagi Kerajaan untuk menjayakan projek Landasan Keretapi-keretapi.

Butiran 00200, pembelian 10 unit railbus itu, apakah yang terjadi, Tuan Pengerusi, kepada Butiran ini setelah menerima pinjaman \$3,530,000 dalam Belanjawan 1988 dan kini lenyap langsung daripada tajuk. Itu penting. Kerana pihak Kementerian mereka anggap pihak kami tidak menghiraukan apa yang dibuat oleh pihak Kementerian. Jadi mereka adalah salah. Butiran. . . .

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Yang Berhormat, sila gulung ucapan.

Dr Tan Seng Giaw: Ada banyak lagi, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Masa tidak mengizinkan.

Dr Tan Seng Giaw: Tidak izin. Ini. . .

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Masa tidak mengizinkan.

Dr Tan Seng Giaw: Tidak sampai satu perempat. (*Ketawa*)

Butiran 00900 Meningkatkan Keupayaan KTM, 02 Landasan KL-Pelabuhan Kelang \$75 juta.

Tuan Pengerusi, yang pentingnya kami hendak tahulah siapakah yang dapat ditawarkan kontrak ini kerana memandangkan apa telah berlaku dengan projek rumah panjang yang kenamengenai dengan projek landasan kembar ini kami memang berminat untuk mengetahui siapakah yang dapat ditawarkan kontrak ini, kerana ini penting. Kita memang sedar, Kerajaan hendak meminta diluluskan di dalam Dewan yang mulia ini \$543 juta untuk projek tersebut dan kita memang hendak diberitahu siapa yang dapat projek ini.

Tajuk 03, Tuan Pengerusi, landasan. . .

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Yang Berhormat, masa sudah cukup.

Dr Tan Seng Giaw: Jadi banyak lagilah. . .

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Masa sudah cukuplah.

Dr Tan Seng Giaw: Terima kasihlah.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Maran. Sebelum Yang Berhormat dari Maran berucap, saya ingin mengingatkan Yang Berhormat-Yang Berhormat semua oleh kerana kesempitan masa, saya terpaksa menghadkan dua orang Yang Berhormat lagi berbahas. Maran, sila.

5.11 ptg.

Tuan Haji Mohamad bin Abdullah (Maran): Tuan Pengerusi, saya ingin merujuk kepada mukasurat 218 Maksud Bekalan B.47, Butiran 040600 Penguatkuasaan Undang-undang.

Sebagaimana kita maklum, Tuan Pengerusi, negara kita adalah merupakan sebuah negara yang berlakunya nahas jalanraya atau kemalangan jalanraya yang agak tinggi. Malangnya pula tempat yang selalu berlaku kemalangan ini ialah di jalanraya-jalanraya yang lurus bukannya di jalanraya yang agak sempit ataupun bengkok.

Kalau kita melihat kepada perangkaan bagi tahun 1988 daripada jumlah 73,250 kemalangan, 43,734 kemalangan adalah berlaku di jalan yang lurus. Begitu juga kalau kita lihat dalam perangkaan pada tahun 1989. Daripada 75,626 kemalangan, 49,123 kemalangan adalah berlaku di jalanraya yang lurus. Jadi, tidak boleh kita mengatakan kemalangan yang berlaku itu adalah disebabkan jalanraya semata-mata.

Jadi, jelas bahawa punca kemalangan ini adalah kesalahan daripada tingkahlaku pemandu itu sendiri. Kalau kita perhatikan bahawa 90% daripada kemalangan itu berlaku di atas tingkahlaku pemandu sendiri dan hampir 60% lebih adalah berlaku di jalan yang lurus.

(Tuan Yang di-Pertua *mempergunakan Jawatankuasa*)

Bagi menyekat supaya kemalangan ini berkurangan berlaku, saya rasa tidak ada jalan lain melainkan mestilah kita

menguatkuasakan undang-undang. Kerana inilah satu cara yang amat berkesan bagi mengurangkan kemalangan ini.

Kita perlu membuat banyak sekatan jalanraya dan juga menggunakan pengesan kelajuan di jalan yang lurus. Kerana bila mana pemandu-pemandu yang berkenderaan telah banyak dikenakan hukuman-hukuman maka sudah barang tentu apabila mereka memandu lagi akan teringat kepada kesalahan-kesalahan yang telah mereka lakukan.

Kita perlu meramaikan pegawai-pegawai penguatkuasa dan mestilah kita membuat pakatan yang khusus dan rapi dengan pihak Polis supaya kita membuat satu operasi bersama bagi menentukan kekesanan penguatkuasaan kita itu berjalan dengan baik.

Satu perkara yang sangat kita perhatikan selalu berlaku sekarang ialah semasa kita membuat sekatan jalanraya hanya beberapa minit sahaja kita kedapatan sudah tidak ada lagi kereta lain yang membuat kesalahan hanya beberapa buah kereta sahaja yang dapat kita tangkap. Katakanlah kesalahan melanggar jalan "double line" misalnya. Sekejap sahaja semua orang sudah tahu. Kereta yang lain itu kalau sekiranya mereka salah, apatah lagi kalau sekiranya lori, sudah barang tentu lori itu akan berhenti berderet-deret di bahu jalanraya. Jadi, apakah kita tidak boleh buat kuatkuasaan serentak. Selain kita membuat sekatan jalanraya, pihak JPJ juga akan pergi ke lori-lori yang berkenaan ini, yang berhampiran dengan sekatan yang kita buat itu, memeriksa mereka dan menangkap mereka. Sekurang-kurangnya mereka telah salah meletak lori bukan di tempat yang sebenarnya.

Kalau ini dilakukan serentak JPJ dengan kuatkuasa yang lain, Polis misalnya, saya percaya sudah barang

tentu ramai lagi pesalah-pesalah guna jalanraya akan dapat kita kesan dan boleh diberikan hukuman yang seterusnya.

Tuan Pengerusi, saya ingin juga merujuk kepada mukasurat 222 Maksud Pembangunan P.47, Butiran 12100 Pengangkutan Darat, Pejabat Baru, Kemudahan-kemudahan, Pemeriksaan dan Penimbangan, Jabatan Pengangkutan Jalan.

Saya ingin tahu sebanyak mana kita telah membuat tempat bagi pemeriksaan dan penimbangan. Adakah kita telah buat dan kita menjalankan operasinya? Apakah kesan-kesan yang kita dapat setelah kita mengadakan perkara-perkara ini bagi lori-lori yang membawa muatan yang lebih daripada had yang ditentukan. Kerana kita kedapatan sekarang memang banyak daripada lori-lori yang suka membawa barang-barang muatan mereka adalah lebih daripada sukatan yang ditentukan. Terima kasih, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Alor Setar. Lepas ini, saya akan memanggil Yang Berhormat Timbalan Menteri menjawab.

5.17 ptg.

Tuan Chor Chee Heung (Alor Setar): Tuan Pengerusi, mengenai anggaran belanjawan kepada Kementerian Pengangkutan 1991 saya ingin menyentuh Butiran 010000 hingga 041000 yang terkandung dalam Kertas Perintah 19/1990 muka surat 217 hingga 219. Saya difahamkan daripada Kertas Perintah tersebut sebanyak \$162,611,500 akan diperuntukkan kepada Kementerian Pengangkutan sebagai Perbelanjaan Mengurus.

Seperti yang telah sedia maklum kepada Dewan yang mulia ini dibandingkan dengan tahun yang lalu, tahun ini kita dapat melihat kenaikan sebanyak \$19,308,700. Saya sangatlah berharap dengan menaikkan jumlah

perbelanjaan pihak Kementerian Pengangkutan akan menggunakan atau akan menyalurkannya dalam semua hal pengurusan dengan satu cara yang teratur dan berkesan supaya prestasi pengurusan di semua pejabat pengangkutan dapat dipertingkatkan lagi. Khususnya di bawah program pengangkutan darat yang mana sebahagian besar aktiviti-aktivitinya ialah Pendaftaran dan Pelesenan Kenderaan.

Tuan Pengerusi, salah satu tujuan bagi Kementerian Pengangkutan ialah untuk menetapkan dasar dan prosedur berhubung dengan pendaftaran dan perlesenan kenderaan bermotor yang cepat dan cekap demi untuk meningkatkan kutipan hasil Kerajaan. Tujuan ini memang baik dan jelas tetapi jangan semata-mata menekankan kutipan hasil Kerajaan sahaja, sedangkan dalam proses mengutip hasil akan membawa berbagai-bagai masalah kepada rakyat kita.

Saya ingin memberi satu misalan yang mana berhubung dengan masalah di Jabatan Pengangkutan Jalan yang masih tidak begitu efisien dan banyak membawa masalah dan kerumitan kepada masyarakat terutama kepada pembeli-pembeli kereta, penjual kereta dan juga pihak-pihak yang berhubungkait dengan pihak Jabatan Pengangkutan Jalan. Masalah yang paling ketara baru-baru ini seperti apa yang berlaku di Jabatan Pengangkutan Jalan Alor Setar di mana ianya telah menjadi bahan berita yang agak tidak baik terhadap perkhidmatan Jabatan Pengangkutan Jalan. Masalah-masalah yang terdapat di Jabatan ini yang mana ianya melibatkan masalah kekurangan kakitangan serta sikap beberapa kakitangan Jabatan itu sendiri.

Masalah pendaftaran pindahmilik kereta baru dan juga kereta terpakai yang agak lambat dari apa yang seringkali berlaku dalam pendaftaran pindahmilik ini memakan masa hampir dua-tiga

minggu. Jika dibandingkan dengan jumlah kereta yang didaftarkan di negeri-negeri Pulau Pinang dan Kuala Lumpur yang mana hanya memakan masa satu minggu sahaja, maka adalah amat kurang wajar jika pendaftaran-pendaftaran pindahmilik bagi kereta-kereta baru dan terpakai yang didaftarkan di Alor Setar terpaksa memakan masa sampai tiga minggu untuk didaftarkan. Setiap hari queue, dengan izin, yang panjang dan dengan bertambahnya bilangan pembeli-pembeli kereta, proses pendaftaran ini semakin hari semakin bertambah dan semakin menjadi lebih rumit untuk didaftarkan dengan kakitangan serta khidmat kaunter yang kecil bilangannya. Ini kerap kali boleh menyebabkan unsur-unsur rasuah berlaku, memandangkan setiap orang yang mahu mendaftar pindahmilik kereta baru dan terpakai terutama di kalangan penjual kereta baru dan terpakai yang mana kelewatan pendaftaran pindahmilik ini akan mengakibatkan kerugian di pihak-pihak mereka. Jika queue panjang setiap hari ini dapat dikurangkan dan setiap kaunter bayaran dapat dibuka dengan masa dan jumlah kakitangan yang mencukupi, maka masalah-masalah yang mungkin timbul dari isu-isu tersebut akan dapat sama kita atasi.

Saya juga mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan tahniah di atas daya usaha dan inisiatif Yang Berhormat Menteri Pengangkutan yang bertindak agak cepat dalam usaha untuk menyelesaikan masalah kekurangan kakitangan di JPJ Alor Setar baru-baru ini dengan menambahkan jumlah empat orang pegawai sementara untuk membantu menyelesaikan masalah pendaftaran pindahmilik akibat dari kekurangan tenaga di Bahagian Pendaftaran tersebut.

Walaupun masalah-masalah di Jabatan Pengangkutan Jalan ini sebenarnya adalah masalah yang telah lama berlaku, terutama berhubung

dengan masalah mendaftar pindahmilik, tetapi saya berpendapat dengan dedikasi, kejujuran dan sikap kakitangan JPJ itu sendiri, sekiranya dapat dipertingkatkan, saya rasa tanggapan-tanggapan yang tidak begitu baik dari kalangan orang ramai mungkin dapat diatasi dan secara langsung ianya akan juga dapat dibendung selaras dengan hasrat kita untuk mewujudkan sikap yang bersih, cekap dan juga amanah di kalangan jabatan-jabatan Kerajaan.

Tuan Pengerusi, memandangkan kekurangan kakitangan terutama di Bahagian Pendaftaran Pindahmilik Kenderaan dan juga kaunter-kaunter bayaran road-tax, dengan izin, saya ingin menyarankan bahawa pihak Kementerian membuat kajian secara terperinci mengenai jumlah pendaftaran pindahmilik kereta-kereta setiap tahun dan juga keperluan kakitangan yang dianggarkan perlu untuk menampung kerja-kerja pendaftaran di bahagian tertentu di jabatan tersebut. Kakitangan yang telah mempunyai pengalaman yang telah lama di bahagian kaunter bayaran juga perlu ditambah atau diberikan kursus dari semasa ke semasa untuk mempertingkatkan prestasi perkhidmatan mereka di bahagian yang penting tersebut.

Saya juga ingin menyarankan agar Jabatan Pengangkutan Jalan ini dilengkapi dengan sistem komputer secara menyeluruh terutama apabila ianya melibatkan pendaftaran pindahmilik di antara dua negeri yang memakan masa yang agak lama dan lewat. Dengan sistem komputer ini, pemindahan pindahmilik kereta di antara dua negeri mungkin dapat disegerakan dan juga ianya akan menjimatkan perbelanjaan antara dua jabatan negeri. Misalnya yang lazimnya apabila penjual kereta hendak menjual keretanya kepada seorang pembeli yang bermastautin di negeri lain dan kereta itu masih didaftarkan di negeri, katalah negeri Kedah, maka fail kereta yang berkenaan terpaksa dipindahkan ke negeri yang

mana pembeli bermastautin supaya kereta itu selepas dibeli dapat didaftarkan di negeri pembeli itu. Masalah ini dapat diselesaikan sekaligus jika tiap-tiap negeri itu telah dilengkapi dengan computer system, dengan izin, yang boleh dikatakan dicentralisekan, dengan izin. Masalah ini amatlah ketara jika pendaftaran pindahmilik yang melibatkan kereta-kereta terpakai. Misalnya, kereta yang didaftarkan di Jabatan Pengangkutan Jalan Pulau Pinang dan dijual di negeri Kedah yang mana pendaftaran ini akan melibatkan masa yang agak lama.

Daripada apa yang telah saya sebutkan tadi, saya juga berharap Yang Berhormat Menteri Pengangkutan atau Yang Berhormat Timbalan Menteri dapat melapangkan masa supaya melawat JPJ di Alor Setar untuk mengetahui betapa ketaranya kedudukan ataupun kelambatan yang diakibatkan oleh kekurangan kakitangan. Dengan itu, saya berharap pihak Kementerian Pengangkutan dapat mengambil berat tentang apa yang telah saya kemukakan. Terima kasih.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Timbalan Menteri menjawab.

5.26 ptg.

Timbalan Menteri Pengangkutan (Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail): Tuan Pengerusi, saya terlebih dahulu mengucapkan berbanyak terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah menyentuh mengenai butiran-butiran di bawah Kementerian Pengangkutan iaitu Maksud B.47, B.48 dan Maksud P.47 dan P.48.

Bagi menjawabnya, sukacitalah saya menyatakan iaitu bagi Yang Berhormat Pasir Pinji yang menimbulkan mengenai ujian pelesenan pemandu dan rasuah di kalangan kakitangan Jabatan Pengangkutan Jalan, sukacita saya menyatakan bahawa di dalam Dewan ini juga, apabila soalan-soalan ditanya

mengenai butir-butir sama ada rasuah ataupun lain-lain perkara, kita tidak berselindung. Kita berterus-terang menyatakan apa yang berlaku dan apabila didapati ada sebarang aduan dari mana-mana pihak, terus-menerus dan serta-merta perkara itu dilaporkan kepada pihak Polis. Dan JPJ sendiri tidak ada kuasa untuk membuat penyiasatan. Maka terpaksa perkara itu diserahkan kepada pihak Polis untuk membuat penyiasatan dan membuat laporan dan apabila perlu pegawai-pegawai yang berkenaan itu dibawa ke mahkamah, maka dibawa mereka ke mahkamah.

Begitu juga tidak kurang juga ada kesilapan-kesilapan tuduhan kerana ada kes bahawa seorang pegawai yang telah dihadapkan ke mahkamah, digantung kerja selama 12 tahun, akhirnya didapati tidak bersalah. Jadi, kita tidak mahu melakukan penganiayaan kepada sesiapa. Oleh kerana itu, kerja ini mestilah dibuat dengan teliti dan memang Jabatan Pengangkutan Jalan dan mana-mana juga agensi dan jabatan di bawah Kementerian Pengangkutan dan Kementerian sendiri, Kumpulan A, Kumpulan B, Kumpulan C—semuanya kita beritahu. Tetapi kuasa untuk menentukan orang ini betul, orang ini salah, bukanlah terletak kepada jabatan atau kepada Kementerian.

Yang Berhormat dari Pasir Pinji juga mengatakan, *truth is more important than the proof*. But you must remember, dengan izin, Tuan Pengerusi, bahawa, *you must have the proof to bring anybody to court*. Bukankah begitu keadaannya? Dan kita tidak boleh menuduh seseorang dengan sewenang-wenangnya sahaja. Jadi, kita juga tidak mahu membuat kesilapan-kesilapan dan kesalahan-kesalahan supaya seperti saya katakan tadi, tidak menganiaya mana-mana pihak.

Yang Berhormat juga menyebut mengenai KBSM yang mula berkuatkuasanya pada 1hb Februari 1991. Yang sebenarnya, tujuan seperti

Yang Ahli Berhormat katakan itu betul. Kita hendak melahirkan pemandu-pemandu yang bertanggungjawab, yang berhemah di jalan raya, yang memikirkan pengguna-pengguna jalan raya yang lain. Dan memang kita berhati-hati—itulah sebabnya Kurikulum Baru Sekolah Memandu ini sudah lama kita gubal dan kita kaji, kaji dan kaji, hanya baru pada tahun 1991 ini kita hendak menguatkuasakannya kerana ingin memberi peluang kepada semua pihak terutamanya kepada sekolah-sekolah memandu, kepada pengajar-pengajar di sekolah-sekolah memandu.

Kita telah melatih pegawai-pegawai di Jabatan Pengangkutan Jalan untuk melatih pula pengajar-pengajar di sekolah memandu. Habis kesemuanya seramai 3,090 orang yang telah kita latih iaitu pengajar-pengajar di sekolah-sekolah memandu di seluruh negara. Inilah usaha kita. Seperti Yang Berhormat katakan tidak ada buku teks itu, sebenarnya pihak-pihak yang diajar iaitu pengajar-pengajar, instructors, dengan izin, semuanya sudah diberi manual mengajar dan buku-buku teks ini akan siap dalam bulan Februari 1991 dan akan diberikan kepada sesiapa sahaja yang ingin belajar memandu, yang ingin mengetahui apakah soalan-soalan yang akan dikemukakan dan apakah jawapan-jawapan bagi soalan-soalan itu kita ada sediakan bukunya.

Yang Berhormat Menteri juga telah mengadakan satu dialog dengan pengusaha-pengusaha sekolah-sekolah memandu dan institut-institusi memandu moden dan mereka telah faham apa yang dimaksudkan dengan penguatkuasaan Kurikulum Baru Sekolah Memandu, pada 1hb February dan mereka juga telah diberi tempoh masa yang agak lama untuk membuat persediaan kerana keperluan-keperluan bagi melaksanakan Kurikulum Baru Sekolah Memandu ini telah diberi tahu kepada mereka. Mereka mesti ada bilik darjah untuk mengajar pelatih-pelatih

atau pelajar-pelajar memandu itu yang kita syartkan tidak kurang daripada 5 jam mereka mesti duduk dalam bilik-bilik darjah memahami segala tanda-tanda lalu lintas jalanraya supaya mereka faham apabila mereka berada di jalanraya dapat mengelakkan kemalangan.

Memang benar, dalam jawapan saya pada 9hb Disember, yang lalu kita mengatakan bahawa kemalangan tinggi di jalan yang lurus, terutama di Air Keroh. Sebabnya juga saya beri iaitu kebanyakan 94% kemalangan yang berlaku di jalanraya kita adalah kerana kecuaiannya manusia. Apabila manusia itu cuai dan tidak berhati-hati maka ia terlibatlah dalam kemalangan, kerana terlalu laju—had laju 110 km sejam, mereka agaknya memandu 140 km sejam, ada pula lembu atau kerbau di lebuhraya itu—lembu dan kerbau ini tidak faham dengan undang-undang, maka berlanggarlah dengan haiwan-haiwan ini. Ini memang salah satu sebab berlakunya kemalangan.

Yang Berhormat juga mengatakan tidak ada papan tanda mengenai angin lintang. Sebenarnya, ada dibubuh tanda, mungkin agaknya terlalu laju maka tidak nampak papan tanda itu. Itu sebab sebenarnya agak saya. Ada papan tanda.

Tuan Kerk Kim Hock: (*Bangun*)

Tuan Pengerusi: Pasir Pinji bangun.

Tuan Kerk Kim Hock: Mungkin Yang Berhormat Timbalan Menteri tidak mengikut ucapan saya. Saya kata terlalu kecil papan tanda itu, saya tidak kata tidak ada.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Ada diletakkan macam belon. Kalau tidak nampak bahawa belon itu maksudnya angin lintang tidak tahulah saya. Itu sebab mesti belajar highway code. (*Ketawa*) Yang ada pemandu pun mesti suruh pemandunya belajar highway code, revise balik semula.

Mengenai tema Kempen Keselamatan Jalanraya bertukar tiap-tiap tahun. Tuan Pengerusi, kita menukarkan tema kita itu menyesuaikan dengan keadaan pada satu-satu masa iaitu pada satu-satu tahun. Memanglah tema umumnya ialah mengurangkan kemalangan jalanraya, itu adalah sepanjang masa. Objektif Jawatankuasa Kabinet yang telah kita tubuhkan pada bulan April, 1990 ialah mengurangkan sehingga 30% kemalangan jalanraya menjelang tahun 2000—itu tema—the main theme, dengan izin. Kemudian dalam tiap-tiap tahunnya itu pula kita tumpukan kepada bidang-bidang tertentu, kerana kita hendak menarik perhatian target group (kumpulan sasar) yang mesti kita sampaikan mesej kita kepada mereka itu.

Saya berpindah pula kepada Yang Berhormat dari Lumut. Yang Berhormat itu telah menyatakan bahawa jeti Pulau Pangkor—Pulau Lumut sudah dibina dan suka menarik perhatian kepada kenaikan tambang yang sewenang-wenangnya dilakukan oleh pihak pengusaha bot-bot dari Pulau Lumut—Pulau Pangkor. Yang Berhormat menyatakan bahawa Kerajaan menjadi toothless tiger, dengan izin, tidak ada kuasa. Yang sebenarnya, pengusaha-pengusaha itu semua salah faham dan ramai di antara kita pun salah faham, bila dengar katakan bahawa bagi kapal-kapal 40 tan ke atas tidak ada siapa yang mempunyai kuasa untuk menentukan tambangnya, ini tidak betul. Yang Berhormat—Yang Berhormat dari DAP pun buatlah penyiasatan hendaknya. Ini tidak betul, kerana yang dikatakan 40 tan ke atas itu ialah steamship only, dengan izin, Tuan Pengerusi. Jadi, sekarang ini tidak ada steamship lagi di Malaysia dan juga tidak lagi applicable, dengan izin.

Tuan Pengerusi, sebenarnya, yang berkuasa ialah Ruler-in-Council, dengan izin, ataupun Exco Kerajaan Negeri berkuasa menggezetkan tambang-tambang. Kalau mereka itu hendak menaikkan tambang mereka terpaksa

meminta kebenaran daripada pihak Kerajaan Negeri untuk berbuat demikian, khususnya mengenai apa yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat dari Lumut. Mesyuarat telah diadakan pada 22hb Januari di antara Kementerian Pengangkutan dengan pihak Kerajaan Negeri Perak membincangkan perkara ini dan pada 25hb Januari satu mesyuarat menetapkan kadar tambang tersebut telahpun diadakan di Lumut dan oleh kerana ini adalah kuasa Kerajaan Negeri Perak, Yang Amat Berhormat Menteri Besar akan mengumumkan kadar-kadar tambang bagi orang dewasa, kanak-kanak, kanak-kanak sekolah dan berbagai-bagai lagi. Kadar-kadar ini berkuatkuasa setelah ia digezatkan oleh Kerajaan Negeri dan saya yakin bahawa Kerajaan Negeri tidak akan mengabaikan tanggungjawabnya dan akan melaksanakan atau menggezetkannya dengan seberapa segera yang boleh.

Yang Berhormat dari Bukit Mertajam menyebutkan. . . .

Datin Ling Chooi Sieng: (*Bangun*)

Tuan Pengerusi: Lumut bangun, Yang Berhormat.

Datin Ling Chooi Sieng: Saya minta penjelasan, Tuan Pengerusi. Buat sementara sehingga keputusan diluluskan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Negeri Perak, apakah langkah yang telah diambil oleh Kementerian Yang Berhormat supaya mereka balik kepada kadar tambang yang dahulu yang dikenakan kepada penumpang-penumpang.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Tuan Pengerusi, saya kata tadi kita telah bermesyuarat dengan Kerajaan Negeri dan perkara ini adalah diserahkan kepada Kerajaan Negeri.

Yang Berhormat dari Bukit Mertajam telah merintih mengenai kesesanan lalulintas di Pekan Bukit Mertajam. Pada

anggapan saya kalau kenderaan banyak bererti pekan itu begitu sibuk sekali dan begitu maju. Saya pun hairan kenapa Yang Berhormat tidak suka banyak kenderaan dalam kawasan dia, yang bererti banyak kemajuan, seperti di kawasan Yang Berhormat Kpong.

Tuan Chian Heng Kai: (*Bangun*)

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Bukit Mertajam bangun.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Saya akan jawablah yang lain itu, tidak payahlah lagi. (*Ketawa*) Yang Berhormat menyatakan bahawa ada 5 lintasan rata KTM yang terdapat di Bukit Mertajam. Biasanya satu cara yang kita boleh mengatasi perkara ini sama ada kita mengalihkan lintasan rata ini ke tempat lain ataupun kita membina jejambat-jejambat untuk mengelakkan lalulintas tergendala dan ini akan dibuat kajian oleh pihak KTM dari masa kesemasa. Apabila didapati bahawa ada justifikasi bagi satu-satu tempat atau satu lintasan rata itu perlu diadakan jejambat maka akan diadakan jejambat.

Oleh kerana Yang Berhormat telah bawa perkara ini, maka ada wakil KTM dalam Dewan ini, mereka akan mengambil catatan dan mengambil tindakan yang sewajarnya.

Mengenai makanan dalam keretapi yang dikatakan begitu mahal sekali, sebenarnya menu yang telah disediakan telah disemak oleh Bahagian di Kementerian yang bertanggungjawab dan mengikut surat perjanjian antara KTM dengan syarikat yang membekalkan makanan—makanan-makanan itu rasa saya tidaklah begitu mahal sangat. Nanti saya tengok senarai makanannya. Nasi kari daging, nasi ayam dan semua nasi-nasi ini—\$2.50 satu pinggan. Rasa saya munasabah sebab dalam keretapi kalau orang tidak beli makanan dia, makanan itu basi begitu sahaja. Kalau dia hendak jual \$1.00 pun, lebih baik dia jual yang bungkus-bungkus punya. Nanti kata

tidak ada standard pula, makan dalam keretapi buffet, air-condition dan sebagainya, tiba-tiba makanannya pula, nasi lemak biasa bungkus yang kecil sahaja. Jadi, ikut apa yang saya lihat di sini, chicken chop—\$5.00, fish and chips—\$5.00, steak—\$5.00, nasi lemak tadi—\$2.50.

Tadi, Yang Berhormat dari Bagan kata dia minum coke dan makan nasi lemak ayam (*Ketawa*), nasi lemak—\$2.50, nasi kari ayam—\$2.50 dan coke

Wan Hanafiah bin Wan Mat Saman: (*Bangun*)

Tuan Pengerusi: Sekejap, Yang Berhormat. Kota Setar bangun.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Nanti sekejap. Nasi lemak—\$2.50, Coke—\$1.20. Jadi, takkan \$7.00. Mungkin ayam dia charge lain sedikit. (*Ketawa*) Tetapi inilah yang mengikut perjanjian, inilah yang telah dipersetujui.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Kota Setar bangun, hendak beri jalan atau tidak?

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Sila.

Wan Hanafiah bin Wan Mat Saman: Minta penjelasan. Barang kali dia bawa balik dengan pinggan-pinggan (*Ketawa*).

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Yang Berhormat dari Kota Setar bergaurau. Bolehlah kita.....

Tuan Chian Heng Kai: Pakai kotak sahaja.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Oh, pakai kotak sahaja. Lepas itu kotak buang. Walau bagaimanapun, saya akan minta wakil KTM menyiasatlah kerana ikut senarai perjanjiannya, tidaklah sampai begitu

sekali.

Yang Berhormat dari Bukit Mertajam juga mengumumkan mengenai road tax motosikal, memang ada usaha di pihak Kementerian setelah mendapat rayuan dan difikirkan munasabah. Betullah kalau road tax motosikal diletak di luar, dipamerkan—mengikut undang-undang ianya mesti dipamerkan, kalau tidak dipamerkan, salah. Jadi, itulah sebabnya Menteri memikirkan rayuan ramai yang kehilangan road tax disc itu. Jadi, terpaksa dibuat pindaan kepada Akta dan sebelum itu, arahan Menteri oleh kerana Menteri juga ada kuasa membuat pindaan-pindaan sementara, undang-undang dipinda, maka itulah arahan yang diberikan dan saya rasa agaknya mungkin pihak Polis tidak dapat maklumat itu. Maklumlah Polis ini anggotanya beribu-ribu ramainya, mungkin tidak sampai maklumat itu, maka terjadi perkara itu. Ini memang dalam pengetahuan dan dalam tindakan Kementerian.

Tuan Chian Heng Kai: Tuan Pengerusi, saya ingin bertanya kepada Timbalan Menteri kalau ada kes didenda, macam mana penunggang-penunggang motosikal, bolehkah tuntutan balik denda itu?

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Apa dia, tender?

Tuan Pengerusi: Denda.

Tuan Chian Heng Kai: Denda, fine, kena compound! (*Ketawa*)

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Denda. Mana-mana denda yang telah dikutip oleh satu penguatkuasa, pihak Polis, kita tidak boleh dapat baliklah. Macam mana hendak bagi balik pula, sebab Akta pun belum dipinda lagi. Ini kelonggaran yang diberikan oleh Yang Berhormat Menteri sementara. Denda berapa ringgit agaknya itu?

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, sila teruskan. Kita suntuk masa sekarang.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Mengenai bas-bas ekspres yang sangat laju, memang kita tahu dan kita buat penguatkuasaan. Baru hari itu saya telah menjawab jumlah-jumlah bilangan bas yang kita tahan perमितnya selama satu bulan kerana melakukan banyak kesalahan-kesalahan lalu lintas jalan raya dan saya mintalah kalau Yang Berhormat nampak bas itu laju melebihi had laju jalan yang dilaluinya, tolonglah catatkan dan beritahu kepada kami iaitu 'hotline' pun ada, 2919191. Boleh telefon mengatakan sekian-sekian kereta, kenderaan atau bas ekspres melebihi had laju pada sekian-sekian masa dan tarikh-tarikh tertentu dan kita menggunakan perkhidmatan hotline ini untuk keselamatan jalan raya juga.

Yang Berhormat dari Sibü telah menimbulkan perkara mengenai infrastruktur pengangkutan masih rendah. Kalau Yang Berhormat maksudkan infrastruktur pengangkutan bererti jalan raya, jambatan dan sebagainya itu bukan di bawah kuasa Kementerian Pengangkutan tetapi di bawah kuasa Kementerian lain.

Mengenai permohonan peruntukan yang lebih besar lagi, biasanya segala permohonan peruntukan ini dikaji terlebih dahulu mengenai realitinya, keadaannya, keperluan-keperluan. Kita tidak hendak minta berlebihan-lebihan, lepas itu kita tidak boleh buat projek-projek itu. Kita mestilah mengikut kemampuan kita dari segi kakitangannya, dari segi kepakarannya, dari segi keperluan yang boleh kita adakan.

Mengenai perkhidmatan laut, Yang Berhormat telah menyebut mengenai peristiwa hitam iaitu kemalangan 14 nyawa terkorban dua bot ekspres berlanggar. Ini memanglah satu perkara yang sangat-sangat dikesalkan dan kita meminta supaya pihak-pihak pengusaha bot-bot ini berhati-hati apabila mereka ini dalam perjalanan kerana kalau mereka tidak berhati-hati, maka sudah

tentu mereka akan menemui kemalangan seperti yang disebutkan itu. Namun begitu, Tuan Pengerusi, kita telah memberikan syarat-syarat kepada pengangkutan-pengangkutan laut, begitu juga udara dan darat tetapi apabila mereka ini tidak ada penguatkuasa di situ, tidak ada mereka nampak penguatkuasa di situ, maka mereka pun melanggar peraturan-peraturan itu dan bot-bot pembawa penumpang biasanya sangat suka membawa lebih penumpang dan tidak hati-hati. Jadi, perkara ini masih dalam siasatan dan kita akan dapat mengetahui perkara ini kemudian nanti.

Mengenai kelengkapan Bomba dan Penyelamat, bukan bererti bahawa kalau tahun 1991 ini kita tidak ada memberikan peruntukan bagi mana-mana kelengkapan Penyelamat, tidak ada langsung alatnya—tidak. Baenda alat itu sudah ada, kita adakan misalnya peruntukan \$10.00 token itu untuk membolehkan kalau sekiranya kita perlu pula esok untuk mengganti dan sebagainya. Janganlah disangka kita tidak mengambil berat mengenai keselamatan.

Yang Berhormat juga telah menimbulkan mengenai apakah dasar atau formula atau faktor untuk menimbangkan peruntukan pengangkutan negeri-negeri. Ini kita dasarkan kepada keperluan pembangunan dan keperluan dari aspek-aspek lain bagi sesebuah negeri itu.

Yang Berhormat dari Ipoh, saya rasa Yang Berhormat tidak gentlemanlah, pergi kritik Yang Berhormat Menteri Pengangkutan masa Yang Berhormat Menteri tidak ada di sini, dia tidak dapat mempertahankan dirinya dan dari segi menjalankan tugas. . . .

Tuan Wong Wing On: (Bangun)

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Saya tidak beri jalan. Bukan Yang Berhormat itu yang bercakap tadi.

Tuan Wong Wing On: Minta penjelasan.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Tidak payah penjelasan. Yang Berhormat lain yang bercakap, dia pula hendak penjelasan. Saya memberi penjelasan kepada Yang Berhormat yang telah bercakaplah dan janganlah dihairankan bahawa kami yang berada di pihak Kerajaan, itu sebab diadakan Timbalan Menteri, diadakan Setiausaha Parlimen untuk sama-sama menjalankan tugas.

Kalau Menterinya tidak dapat melaksanakan tugas, Timbalannya boleh, kalau Timbalannya tidak boleh, Setiausaha Parlimennya boleh. *(Tepuk)* Jadi inilah sistem berkongsi kuasa, berkongsi kerja dalam Barisan Nasional. *(Tepuk)*

Tuan Lau Dak Kee: *(Bangun)*

Tuan Pengerusi: Ipoh bangun Yang Berhormat.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Hendak apa lagi Yang Berhormat? Panjang ceritanya, dekat pukul 6.00 petang ini.

Tuan Lau Dak Kee: Tidak ada, sedikit sahaja.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Tidak payah, tidak payah.

Tuan Pengerusi: Tidak beri Yang Berhormat. Dia tidak bagi Yang Berhormat dari Ipoh. Sila teruskan.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Yang Berhormat telah menyatakan begitu banyak kecuaihan-kecuaihan, katanya statement Menteri sendiri tidak puas hati pada MAS. Yang sebenarnya kalau seseorang Ketua menegur bererti bahawa dia hendak supaya pegawai-pegawainya cergas, segera bekerja. Kalau tidak, tidak ditegur dari satu masa ke satu masa, mereka

ingat kerjanya sudah baik. Lebih baik kita buat macam itu untuk menegur. Apabila Pengarah Urusan MAS mengatakan bahawa ada kelemahan-kelemahan, Ahli-ahli Yang Berhormat mesti sedar bahawa kelemahan-kelemahan yang ada pada MAS misalnya, mungkin bukan berpunca daripada MAS sendiri. Apabila ada kelemahan tempoh hari MAS dikatakan ada kapal terbang-kapal terbangnya rosak, tergendala pada satu masa dahulu banyak delayed flights dan sebagainya, ini bukan berpunca daripada MAS sendiri, tetapi kapal terbang yang disewa itu selalu rosak. Jadi bukan saya hendak memberikan alasan-lasan-tidak, tetapi mestilah kita menyedari bahawa ada sebab-sebab yang munasabah. Kalau ia betul sebab itu masalah yang berpunca daripada MAS sendiri, memang kita beri amaran atau kita panggil bagaimana cara kita boleh menyelesaikan, kita bincang bersama. Ini telah beberapa kali kita buat terutamanya apabila kita dapat banyak sangat penerbangan-penerbangan yang terlewat.

Tuan Lau Dak Kee: *(Bangun)*

Tuan Pengerusi: Ya, Ipoh bangun pula, Yang Berhormat.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Tidak apa, saya hendak jawab corporatisation Keretapi Tanah Melayu pula. Yang Berhormat tadi telah menyentuh mengenai perkara ini dan katanya hendak jual keretapi dengan harga seringgat pun orang tidak mahu beli. Yang Berhormat, itu cerita sudah lama, cerita hendak jual keretapi berharga seringgat wujud sebelum saya masuk Kementerian Pengangkutan lagi. Tetapi memang kita menyedari seperti Yang Berhormat dari Johor Bahru pun mengatakan bahawa Perkhidmatan Keretapi ini sangat perlu terutama bagi rakyat biasa, rakyat yang memerlukan alternative pengangkutan di Pantai Timur, misalnya. Jadi kita menyedari hakikat ini dan kita tahu juga kerana memberikan perkhidmatan sosial inilah

bahawa Keretapi Tanah Melayu sentiasa rugi. Itulah sebabnya Kerajaan sudahpun membuat keputusan untuk meng-korporatisekan Keretapi Tanah Melayu ini dan kita menjangka dan berharap bahawa undang-undang bagi meng-korporatisekan Keretapi Tanah Melayu ini dapat kita bawa dalam sesi ini dan bolehlah peluang Yang Berhormat semua untuk membincangkannya dan selepas dikorporatisekan besok, bila sampai masa yang difikir sesuai, kita akan menswastakannya.

Yang Berhormat tadi juga menyentuh mengenai penyelewengan yang telahpun saya jawab apabila saya menjawab Yang Berhormat dari Pasir Pinji tadi.

Mengenai alat pengesan. Yang sebenarnya alat pengesan yang digunakan itu yang dikuatkuasakan pada tahun 1985 itu sudah outdated dan segala kaedah-kaedah baginya tidak boleh digunakan lagi. Tambahan pula sekarang ini kita ada two tier speed limit, dengan izin, maka terpaksa kita menggunakan alat lain dan terpaksa pula kita membuatkan kaedah-kaedah baru.

Mengenai lebih muatan. Memang Menteri sendiri ada mengumumkan bahawa lebih muatan 10% bagi kenderaan-kenderaan awam ter-utamanya lori-lori dibolehkan—samalah seperti road tax motosikal tadi itu—dan ini adalah kerana kita hendak membantu iaitu menolong pengusaha-pengusaha. Kalau tidak tolong pun Yang Berhormat semua nanti marah, bila tolong timbulkan pula masalah, samalah sebab tadi dia punya maklumat tidak sampai kepada agensi yang menguatkuasakan perkara itu, maka ianya berlaku demikian.

Mengenai mengadakan sekatan jalan ataupun membuat penguatkuasaan pada masa peak period itu, rasa saya munasabah. Misalnya kalau pada pukul 8.00 pagi atau 7.30 pagi JPJ hendak membuat penguatkuasaan pada masa orang sibuk hendak pergi kerja, budak-

budak sibuk hendak pergi sekolah, ini akan mengendalakan kerja-kerja di banyak Pejabat. Jadi itulah sebabnya kita beri kelonggaran.

Jadi di masa-masa lain kita adakan penguatkuasaan.

Tuan Lau Dak Kee: (Bangun)

Tuan Pengerusi: Ipoh bangun, Yang Berhormat.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Saya banyak hendak jawab kepada Ipoh ini.

Tuan Pengerusi: Sila teruskan.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Yang Berhormat dari Ipoh sebenarnya pada hari itu telah membuat soalan dalam Dewan ini yang mengatakan bahawa mereka yang telah memegang lesen memandu 5 tahun atau 10 tahun patut diuji semula. Sebenarnya ada negara-negara lain yang berbuat demikian, tetapi kita pula memikirkan kalau hendak uji semula, saya rasa ramai Yang Berhormat dalam Dewan ini bila pergi ujian tentu tidak lulus, sebab sudah lama sangat dapat lesen. Ada yang dapat 15 tahun, 20 tahun, 25 tahun, jadi mungkin yang difikirkan kalau hendak ada pun iaitu kursus ulangkaji. Kursus ulangkaji inipun terpaksa kita fikirkan panjang-panjang. Kita terpaksa fikirkan lama-lama dari segi kemampuan Jabatan kita hendak melaksanakan kursus-kursus ini. Dan saya rasa Yang Berhormat-Yang Berhormat semua mestilah terbuka kepada idea-idea baru, janganlah bila satu orang sebut satu-satu cadangan hendak mengadakan sesuatu yang baru, masing-masing pun terus bangun menentang, maka tidak wajarlah sebab kita hendak dari satu masa ke satu masa memperbaiki lagi perkhidmatan kita dan juga lebih memudahkan orang ramai.

Saya tidak bersetuju sama sekali apabila Yang Berhormat mengatakan

akan kelemahan-kelemahan ini dan minta Menteri menghadiri kursus dan sebagainya—saya tidak bersetuju sama sekali.

Yang Berhormat dari Batang Sadong telah menyentuh mengenai Anggaran Pembangunan sebanyak \$3.32 juta itu dan menyentuh pula dari segi tidak nampak kesan fizikal dan susunatur (planning) lapanganterbang.

Ada Yang Berhormat menyentuh mengenai surau yang katanya tidak cukup besar dan tidak sesuai letaknya, dan mencadangkan pula supaya saiz surau 18'x18' itu tidak cukup, minta sampai 50'x50'. Saya kata kalau 50'x50' terpaksa buat masjid Yang Berhormat. Walau bagaimanapun, perkara-perkara seperti itu di lapanganterbang ini, pembinaan bangunan yang dibuat itu ialah pembinaan lapanganterbang di bangunan terminal, mengikut jangkaan pergerakan pesawat yang ada di beberapa tahun yang akan datang. Jadi kalau kita buat terlalu besar, bila tidak banyak digunakan, Yang Berhormat juga nanti kata ini 'white elephant' dan Kerajaan membazirkan wang, jadi kita tidak mahu. Jadi kita buat mengikut keadaan-keadaannya. Pihak Jabatan Penerbangan Awam pun ada di sini dan sudah tentulah mengambil segala cadangan-cadangan Yang Berhormat itu dan. . . .

Tuan Wahab bin Suhaili: (*Bangun*)

Tuan Pengerusi: Ya, Yang Berhormat bangun hendak minta apa itu?

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Entah hendak minta apa?

Tuan Wahab bin Suhaili: Tuan Pengerusi, saya minta penjelasan!

Tuan Pengerusi: Tidak ada dia bercakap apapun, dia bercakap berkenaan dengan. . . Yang Berhormat hendak beri jalan?

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Tidak payahlah Yang Berhormat sebab saya kata.....

Tuan Wahab bin Suhaili: Masalah ini saya hendak cadangkan sahaja.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, dia tidak beri jalan, sudahlah.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Ini sudah pukul 6.00 petang Yang Berhormat. Kalau Yang Berhormat ada hendak bercakap lagi, boleh cakap dengan sayalah. (*Ketawa*)

Saya ucapkan terima kasih atas cadangan-cadangan Yang Berhormat itu kerana begitu membina dan untuk kepentingan orang ramai.

Yang Berhormat juga menyentuh mengenai Lapanganterbang Sibu yang sedang dalam pembinaan.

Yang Berhormat dari Bagan telah menyentuh mengenai keruntuhan jeti Pengkalan Sultan Abdul Halim dan katanya sehingga hari ini tidak ada apa yang dilakukan. Untuk makluman Yang Berhormat, sebenarnya kita ada cadangan untuk membina jeti yang baru tetapi tidak di tempat yang lama dan kita memang menyedari akan keperluan perkhidmatan ini terhadap penumpang-penumpang terutamanya pejalan kaki dan bagi mereka yang mempunyai kereta, mereka tidak perlulah menunggu berjam-jam, lama-lama untuk naik feri sebab jambatan sudah ada.

Mengenai Keretapi Tanah Melayu, Yang Berhormat mengatakan bahawa di tempat tempahan tiket tidak ada orang, Yang Berhormat harus faham bahawa kita tidak mahu kadang-kadang orang membuat tempahan melalui telefon tetapi kemudian tidak mengambil tiket maka tiket kita terbungkalai begitu sahaja, tidak dijual. Ini akan menjadi kerugian. Mungkin juga agaknya kadang-kadang orang bertelefon di masa rehat, masa makan misalnya, tidak dapat

menggantikan sesiapa oleh kerana kekurangan kakitangan. Tetapi saya mengambil perhatianlah mengenai perkara ini. Mengenai minuman dan makanan yang mahal, ini sudahpun saya jawab.

Mengenai iklan di stesen, Atur dan sebagainya, memanglah kita membuat sesuatu benda itu bukan boleh sekali gus mengadakan banyak, kita buat berperingkat-peringkat. Kita terpaksa juga kaji sama ada ada response atau tidak daripada orang ramai dan adakah tidak permintaan, whether there is demand, dengan izin, bagi sesuatu perkhidmatan yang kita berikan itu. Kalau ada demand, kita akan tambah, kalau tidak, nanti bila kita letak banyak-banyak, sudah rugi dan sebagainya kami kena marah juga.

Yang Berhormat dari Johor Bahru telah menyentuh mengenai Keretapi Tanah Melayu dan saya berterima kasih kepada Yang Berhormat-Yang Berhormat memberikan cadangan-cadangan untuk meningkatkan perkhidmatan, mengambil contoh seperti Jepun dan sebagainya. Inilah yang kita usahakan untuk korporatisekan Keretapi Tanah Melayu dan kemudiannya akan diswastakan dan apabila ianya dikorporatise dan diswastakan sudah tentulah pihak yang bertanggungjawab akan menggunakan segala aset iaitu tanah-tanah dan sebagainya yang ada pada badan tersebut sebaik-baiknya.

Mengenai masalah rumah-rumah kakitangan rendah, Yang Berhormat, saya telah melawat banyak stesyen keretapi dan meneliti dari segi kedudukan perumahan kakitangan ini dan ini memang dalam pengetahuan dan dalam tindakan Kementerian.

Mengenai MRT ke Johor Bahru, kita belum lagi ada perbincangan, jadi belumlah ada apa-apa tindakan yang boleh kita ambil.

Tuan Pengerusi, mengenai pelabuan, apa juga yang kita hendak laksanakan kita sebenarnya membuat kajian feasibility terlebih dahulu. Kalau kita tidak membuat kajian, sudah tentulah kita akan membuat kesilapan-kesilapan. Oleh hal yang demikian, apa juga yang telah diputuskan adalah berasaskan kepada perbincangan-perbincangan yang telah dilaksanakan bersama-sama pihak-pihak yang berkenaan iaitu agensi-agensi Kerajaan termasuklah Unit Perancang Ekonomi.

Terima kasih juga atas ingatan Yang Berhormat supaya berhati-hati menerima cadangan-cadangan, tawaran-tawaran penswastan yang telah dikemukakan. Kerajaan sendiri mempunyai asas-asas tertentu dari segi penswastan dan apabila Kerajaan melaksanakan penswastan ianya mestilah memenuhi syarat-syarat yang telah ditentukan.

Mengenai pejabat baru Jabatan Pengangkutan Jalan Johor Bahru, dijangka akan siap pembinaannya pada bulan Februari, 1993 dan lepas itu pejabat akan dapat dipindahkan ke situ.

Yang Berhormat dari Kepong telah menimbulkan perkara mengenai Landasan Berkembar. Landasan Berkembar telahpun mula dilaksanakan iaitu memulakan dengan penempatan setingan-setingan dan kerja-kerja tanah juga di setengah-setengah tempat sudahpun bermula. Mengenai kontraktor, siapa dia dan semua itu, saya minta maaf, Yang Berhormat, saya sendiri tidak kenal orang ini dan....

Dr Tan Seng Giaw: (Bangun)

Tuan Pengerusi: Kepong bangun, Yang Berhormat.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Ya.

Dr Tan Seng Giaw: Semua ini lengkap dari Fatirah Sdn. Bhd. dan juga ditandatangani oleh Fatimah Kamaruddin. Jadi semuanya lengkap di

sini yang menunjukkan ada satu kesalahan dari segi kontrak ini mengapa orang ini diberi kontrak kerana ia tidak berupaya untuk melaksanakan projek itu. Setakat ini walaupun wang banyak yang dibazirkan itu langkah untuk memperbaikinya tidak diambil. Apakah salahnya? Siapakah yang bertanggungjawab? Siapakah yang hendak menunjukkan akauntabiliti?

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Tuan Pengerusi, memang saya tidak tahu dari segi apa yang berlaku, sebab dari segi kontrak, tender dan sebagainya, itu kita tidak terlibat secara langsung. Walau bagaimanapun, saya ada catatan di sini mengenai apa Yang Berhormat katakan itu. Mengenai setingan-setingan yang perlu dipindahkan dan Yang Berhormat kata terbengkalai dan sebagainya itu, rasa saya tidak terbengkalai. Sebab kalau mengikut jadual penempatan setingan, kita ada masa-masa tertentu untuk menempatkan setingan-setingan di berbagai-bagai tempat, misalnya di Rawang, di Pelabuhan, di Balakong, Cheras, setingan-setingan daripada Shah Alam dan setingan-setingan daripada Wilayah Persekutuan. Jadi ada jadual penempatannya dan pada pendapat saya belum lagi terlewat daripada jadualnya. Ini mengikut apa yang ada dalam catatan saya iaitu belum lagi terlewat daripada jadualnya, sebab mereka ini akan dijangka masuk ada yang bulan April, ada yang bulan Mei dan sebagainya. Mengikut jadualnya belum lagi terlewat. Kalau sudah terlewat, sudah tentulah ada tindakan-tindakan yang diambil.

Dr. Tan Seng Giaw: (Bangun)

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, Kepong bangun. Hendak beri jalan atau tidak?

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Tidak payahlah lagi. Saya tidak bersetuju kalau Yang Berhormat katakan

satu-satu kerja terbengkalai itu tidak ada tindakan yang diambil. Kita sepanjang masa mengawasi satu-satu keadaan dan apabila kita lihat satu-satu perkara itu tidak berjalan, kita serta-merta mengambil tindakan.

Yang Berhormat juga telah menyebut mengenai railbus, iaitu safety features dan sebagainya. Memang kita menekankan mengenai safety features of railbus ini. Kita mengadakan mulamulanya railbus ini sebagai perkhidmatan percubaan di bawah sistem pengangkutan jarak pendek. Keperluan kepada safety features, signalling, halts dan lain-lain, ini semuanya memang diambil kira dan disedari keadaannya dan apabila kita dapati bahawa perkara-perkara ini perlu diganti, kita akan ganti. Kalau ada kelemahan-kelemahan dalam sistem railbus ini, ianya semua akan dapat diselesaikan apabila kita commissionkan rail berkembar itu nanti.

Mengenai projek pembelian 10 buah rel bas, projek ini telah disiapkan dilaksanakan pada tahun 1988 dengan harga \$15 juta, iaitu membeli rel bas dari Hungary dibiayai \$3.5 juta pinjaman Kerajaan dan bakinya \$11.4 juta kredit daripada pembekal. 10 buah rel bas tersebut terdiri daripada 5 "car set", lagi satu 5 "car set" dan ianya sedang digunakan bagi laluan rel bas; perkhidmatan-perkhidmatan yang diberi dari Kulai ke Singapura, Kuala Lumpur ke Ipoh, Ipoh ke Butterworth, Gemas ke Mentakab, Pelabuhan Kelang-Sentul dan Kuala Lumpur dan juga dari Arau ke Butterworth.

Mengenai Taman Ghazali, memanglah di situ akan lalu rel berkembar. Sebenarnya, semua tempat-tempat sama ada stesen-stesen ataupun halt ataupun keperluan yang dikatakan 20 jejambat lintasan keretapi ini semuanya dalam projek pakej-pakej landasan berkembar dan ianya akan dilaksanakan semasa pembinaan rel berkembar ini mengikut pakej-pakejnya yang tersendiri, dan

ianya akan selesai apabila selesai projek yang dilaksanakan itu.

Yang Berhormat dari Maran telah menekankan mengenai penguatkuasaan undang-undang dari segi keselamatan dan mementingkan keselamatan. Dan kata beliau kemalangan jalanraya berlaku di jalan lurus, memang saya sebutkan tadi di highway, terutamanya kerana masing-masing merasakan jalanraya ini lurus, elok, seronok, maka tekan minyak lebihlah lagi. Jadi, ini adalah Majlis Keselamatan Jalanraya terus berusaha untuk memberikan pendidikan keselamatan jalanraya, bahkan bermula di peringkat kanak-kanak pra-sekolah lagi untuk melahirkan pemandu-pemandu yang bertanggungjawab, yang berhemat jalanraya dan memikirkan kepentingan pengguna-pengguna lain yang juga kita masukkan dalam Kurikulum Baru Sekolah Pemandu.

Mengenai sekatan jalan, biasanya memang kita adakan sekatan jalan dan apabila kata Yang Berhormat tadi, ada banyaklah kenderaankenderaan lain tahu, masing-masing lalu dia signal, signal kawan dia, dia tahulah. Jadi, kalau kita buat sekatan jalan, kita tidak buat 4-5 sekatan jalan satu tempat. Kita buat sekatan jalan di satu tempat kalau dia tidak lalu, 24 jam kadang-kadang kita buat sekatan jalan, dia tidak lalu dalam tempoh 24 jam kerana dia ada kesalahan-kesalahan dan kesilapan, dia rugi. Dia tidak jalan, Yang Berhormat. Dia duduk tepi jalan, berhenti di tepi jalan.

Saya suka mengingatkan bahawa dalam Akta Pengangkutan Jalan 1987, kalau dahulu drebar-drebar lori ini semua ingat berhenti di tepi jalan, Pegawai Penguatkuasa tidak boleh mengambil tindakan. Sebenarnya, mengikut Akta Pengangkutan Jalan 1987, kalau dia di bawah terowong, di tepi jalan, di atas jejambat, di mana sahaja, kecuali dia masuk ke dalam kawasan pagar rumahnya, barulah Pegawai Penguatkuasa tidak boleh

mengambil tindakan. Jadi, kita beri ingatan kepada mereka semua.

Memang ada juga sekatan-sekatan jalan yang kita adakan bersama-sama dengan pihak Polis dan kadang-kadang pihak Polis sendiri mengadakan sekatan dan untuk mengelakkan supaya tidak dalam satu tempat yang dekat, ada 2-3 sekatan jalan, biasanya pihak Jabatan Pengangkutan Jalan memberi notis seminggu kepada pihak Polis di mana juga dia hendak mengadakan sekatan jalan supaya memudahkan jangan orang ramai tergendela dalam perjalanan urusan mereka.

Mengenai pengangkutan darat, Pejabat Baru, Penimbangan Pemeriksaan, bukan bererti bahawa selama ini kita tidak ada mesin penimbang. Kita ada mesin penimbang tetapi diletakkan di tempat-tempat yang tertentu. Dan mungkin kalau kita mengadakan sekatan jalan di satu tempat, tempat penimbang itu jauh, misalnya 10 batu atau 15 batu, 20 batu, maka sukar bagi Pegawai Penguatkuasa hendak membawa lori ke situ untuk ditimbang. Apa yang kita hendak buat sekarang ini ialah mesin penimbang yang mudalih, yang boleh di bawa portable, dengan izin. Dan pejabat-pejabat baru memanglah ada peruntukan-peruntukan yang kita pohon dan diluluskan bagi tahun 1991 ini untuk beberapa pejabat-pejabat JPJ yang memang keadaannya begitu tidak menyenangkan. Contohnya, Johor Bahru tadi.

Yang Berhormat dari Alor Setar menekankan beberapa masalah-masalah mengenai pelesenan, pendaftaran, tukar milik kenderaan di pejabat Alor Setar dan rasanya Yang Berhormat telah mengucap tahniah kepada Yang Berhormat Menteri telah dapat menyelesaikan masalah di Alor Setar. Jadi, tidak payahlah saya timbulkan balik perkara itu. Kekurangan kakitangan ini adalah satu kenyataan yang benar dan apabila kita merasakan

bahawa ada kekurangan kakitangan, kadang-kadang kakitangan itu kita meminta memberi khidmatan yang lebih. Misalnya, ada kaunter-kaunter di pejabat-pejabat JPJ dibuka pada waktu makan tengahari supaya membolehkan orang ramai tidak menggunakan masa pejabat datang berurusan dengan JPJ waktu makan tengahari. Yang Berhormat sekalian, fikirlah waktu makan tengahari itu bererti adalah di antara pegawai-pegawai yang bertugas terpaksa mengorbankan masa makan mereka dan ini kita mesti mengucapkan terima kasih kepada mereka kerana khidmat mereka itu. Walaupun begitu, mungkin ada beberapa agaknya segelintir yang sikapnya agak kurang menyenangkan. Ini bolehlah dibuat laporan bila-bila masa perkara itu berlaku supaya kita dapat mengambil tindakan kepada pegawai-pegawai yang tertentu.

Mengenai pemindahan fail daripada satu negeri ke satu negeri, memang kita menyedari perkara ini. Dan mengenai sistem komputer, Kementerian sendiri sedang menyediakan satu kertas-kerja untuk Kabinet bagi meluluskan cadangan untuk mengadakan rangkaian komputer bagi Jabatan Pengangkutan Jalan di seluruh negara.

Rasa saya, Tuan Pengerusi, itulah sahaja perkara-perkara yang telah ditimbulkan dan saya sekali lagi mengucapkan ribuan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah membincangkannya.

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah \$162,611,500 untuk Maksud B.47 dan \$10 untuk Maksud B.48 di bawah Kementerian Pengangkutan jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujui.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak \$162,611,500 untuk Maksud B.47 dan \$10 untuk Maksud B.48 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi: Masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak \$401,446,120 untuk Maksud P.47 dan \$43,247,000 yang disebutkan dalam Maksud P.48 dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 1991 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak \$401,446,120 untuk Maksud P.47 dan \$43,247,000 untuk Maksud P.48 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan, 1991.

Majlis Mesyuarat bersidang semula

USUL

WAKTU MESYUARAT DAN URUSAN YANG DIBEBASKAN DARIPADA PERATURAN MESYUARAT

Menteri di Jabatan Perdana Menteri dan Menteri Kehakiman (Tuan Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar): Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan:

Bahawa menurut peruntukan Peraturan Mesyuarat 12, Dewan ini tidak akan ditangguhkan hari ini sehingga pukul 8.30 malam.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Dato Dr. Haji Abdul Hamid bin Haji Othman): Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, usul yang dikemukakan oleh Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri dan Menteri Kehakiman hendaklah disetujui.

Usul dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Diputuskan,

Bahawa menurut peruntukan Peraturan Mesyuarat 12, Dewan ini tidak akan ditangguhkan hari ini sehingga pukul 8.30 malam.

RANG UNDANG-UNDANG

RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN 1991

DAN

USUL

ANGGARAN PEMBANGUNAN 1991

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

(Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Jawatankuasa*)

Maksud B.49 dan B.50 (Jadual)—

Maksud P.49 dan P.50 (Anggaran Pembangunan 1991)—

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, Kepala B.49 dan B.50 dan Kepala Pembangunan P.49 dan P.50 di bawah Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos terbuka untuk dibahas. Petaling Jaya.

Yang Berhormat ada usul. Saya benarkan Yang Berhormat mengemukakan usul selama 20 minit.

6.20 ptg.

Dr Kua Kia Soong (Petalang Jaya): Terima kasih, Tuan Pengerusi, saya mencadangkan usul yang berbunyi:

Bahawa perbelanjaan diluluskan dengan syarat mengurangkan sebanyak \$10 daripada perbelanjaan yang diuntukkan kepada gaji Yang

Berhormat Menteri Tenaga, Telekom dan Pos di bawah Maksud Bekalan 49, Butiran 010000—Khidmat Bantuan, Program 010100—Pentadbiran Am.

Tuan Pengerusi, Menteri Tenaga, Telekom dan Pos telah mengelirukan Dewan ini berhubung dengan skandal TNB yang dibangkitkan oleh saya semasa perbahasan ke atas Belanjawan 1991. Skandal baru ini mendedahkan penyalahgunaan kuasa, salah pengurusan yang amat sangat dan rasuah yang melibatkan Kementerian, pihak pengurusan TNB dan pemimpin-pemimpin atasan MIC. Ia juga mengancam menggagalkan seluruh rancangan perindustrian. . . .

Dato' Seri S. Samy Vellu: (*Bangun*)

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, dia minta penjelasan. Hendak benar atau tidak? Nanti sekejap Yang Berhormat.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Boleh saya dapat tahu daripada Ahli Yang Berhormat apa kaitan MIC dengan TNB?

Dr Kua Kia Soong: Nanti, sabar sedikit, saya belum mula lagi. Dalam proses ini sumber-sumber yang bernilai yang melibatkan berbillion-billion ringgit yang diperlukan untuk membasmi kemiskinan dan memajukan beberapa sektor yang masih kurang maju di Malaysia dibazirkan oleh pemimpin-pemimpin dan pegawai-pegawai Kerajaan yang tidak jujur. Ini pula telah menjejaskan semangat jurutera-jurutera dan juruteknik-juruteknik TNB kerana nyawa mereka terancam akibat amalah yang tidak berprofesional yang dilakukan oleh mereka yang bertanggungjawab di dalam TNB. Mereka juga menjadi mangsa rasuah ini. Berbagai-bagai cara di mana Menteri berkenaan telah mengelirukan Dewan ini adalah seperti berikut.

Kes Pertama—Projek Turbine Gas. Di manakah lesapnya tambahan \$500 juta

itu? Kontrak bagi projek turbine 740 megawatt adalah terlalu mahal dengan harga satu billion ringgit sementara sebuah janakuasa turbine gas 932 megawatt di Korea hanya berjumlah US\$200 juta atau kira-kira \$500 juta. Apabila menjawab soalan saya, Menteri berkenaan telah berkata bahawa kedua-dua kontrak tersebut tidak boleh dibandingkan kerana kontrak di Korea itu melibatkan mesin-mesin prototype manakala projek tempatan kita adalah jenis projek turnkey dan bahawa apa yang dihadapi ketika itu adalah pasaran penjual ataupun sellers market.

Mengikut majalah-majalah seperti GTW Handbook ataupun Gas Turbine World Handbook yang menunjukkan tawaran-tawaran competitive maka mudahlah untuk membuktikan bahawa Menteri berkenaan telah mengelirukan Dewan.

Pertama, mesin 7,001 F itu bukanlah mesin prototype. Ia mula digunakan di Amerika Syarikat dalam tahun 1988. Dengan kata-kata lain ia adalah mesin yang sudah diuji. Hakikat kedua ialah kontrak di Korea itu juga adalah kontrak jenis turnkey. Menteri berkenaan telah juga mengelirukan Dewan di atas perkara yang sama ini. Lanjutannya kontrak di Korea itu adalah untuk combine cycle plant yang melibatkan sebuah turbine gas dan turbine steam. Dengan lain perkataan di dalam kes Korea itu kos adalah bertambah dengan adanya boiler dan ini pasti akan menjadikan kontrak tersebut lebih mahal daripada kontrak kita. Kontrak Malaysia itu adalah untuk turbine gas, asli dan dengan sebab itu ia harus lebih murah.

Justifikasi Menteri berkenaan bahawa ketika itu kita sedang menghadapi sellers market adalah karut kerana di dalam kes Korea itu, tawaran-tawaran competitive itu dibuat dalam pasaran antarabangsa yang sama dan disebabkan itu kedua-dua kontrak berkenaan menghadapi keadaan pasaran yang sama. Maka di manakah lesapnya \$500 juta itu? Katakanlah

kedua-dua kontrak tersebut menghadapi sellers market yang berlainan, namun ia tidak menerangkan mengapa terdapat perbezaan yang amat sangat di mana harga kontrak kita adalah dua kali ganda.

Menteri berkenaan harus menunjukkan akaun-akaun kontrak tersebut agar dapat menyakinkan Dewan ini. Sekiranya beliau tidak dapat berbuat demikian maka terdapat alasan yang kukuh untuk Badan Pencegah Rasuah menyiasat dan bertindak dalam perkara ini.

Kes kedua—Pengembangan keupayaan penjana kuasa merupakan helah semata-mata untuk rasuah. Pada awal-awal lagi mengapakah pihak pengurusan TNB memutuskan untuk mempelawa tawaran untuk 740 kilowatt tambahan itu. Menurut satu pengkajian yang dijalankan oleh profesional-profesional LLN itu Review of Generation System Development tahun 1991 sehingga 1995 oleh Jabatan Perancang Pembangunan LLN pada bulan Mei 1989 sudahpun terdapat keupayaan berlebihan ataupun over-capacity dalam sistem kita. Keupayaan penjana kuasa untuk tahun 1992 adalah kira-kira 5,000 megawatt sedangkan tuntutan maksimum ataupun maximum load demand yang diramalkan hanya 4,000 megawatt. Katakanlah kegendalaan besar alat-alat berlaku tambahan pengembangan penjana kuasa yang diperlukan hanya 400 megawatt.

Ini adalah pendapat pakar-pakar dan para profesional yang berada dalam bidang ini. Satu lagi laporan LLN mengenai pemasangan dua buah 100 megawatt di Pasir Gudang, Johor dan di Paka, Terengganu menyatakan bahawa inilah maksimum yang diperlukan. Menurut diari tahunan yang dikeluarkan oleh LLN sendiri terdapat keupayaan berlebihan sebanyak 80% dalam tahun 1989. Cadangan untuk mengembangkan penjana kuasa yang dicadangkan oleh pihak pengurusan TNB dibuat tanpa sebarang perundingan atau kelulusan

mana-mana pihak. Ia sama sekali tidak mengendahkan keseluruhan rancangan pengkajian LLN.

Bolehkah Menteri berkenaan menerangkan siapa yang membuat keputusan ke atas perkara ini dan bagaimanakah keputusan untuk mengembangkan keupayaan penjaan kuasa dibuat? Mana satu juruperunding yang memutuskan ini? Menteri berkenaan tidak boleh berkata bahawa ini adalah disebabkan oleh ekonomi kita yang kian berkembang. Jurutera-jurutera kita telahpun menunjukkan bahawa kita mempunyai keupayaan untuk menampung apa-apa pertambahan sekiranya ia berlaku. Tanggungjawab terletak di atas Menteri berkenaan untuk membuktikan bahawa kita memerlukan keupayaan berlebihan ini. Adalah jelas kesemua ini akan mengakibatkan pembaziran wang awam khususnya semasa berlakunya keadaan krisis minyak, kecuali dibuktikan sebaliknya maka kita hanya dapat menyimpulkan bahawa ini memberikan peluang kepada pegawai-pegawai yang bertanggungjawab untuk berasuah kecuali dibuktikan sebaliknya tanpa sebarang keraguan bahawa keupayaan berlebihan ini adalah perlu maka kita terpaksa menyimpulkan bahawa wang awam dibazirkan semata-mata untuk mengkayakan segelintir orang.

Kes ketiga—Penawaran tender turbine gas kepada NEIABB menunjukkan terdapat persubahatan antara NEIABB dan pengurusan TNB. Cara mana kontrak yang mahal ini diberi kepada NEIABB menimbulkan syak wasangka bahawa amalan-amalan yang tidak beretika dan rasuah dilakukan oleh pengurusan TNB dengan mungkin penglibatan Menteri sendiri. Menteri berkenaan tidak boleh menafikan bahawa beliau telah melawat Syarikat NEIABB di Zurich Airport bersama-sama dengan Pengarah Urusan TNB, Dato' Ibak bin Abu Hussein dalam bulan Mei 1990 dengan tujuan khusus untuk membincangkan projek turbine gas

sebelum cadangan rasmi mengenainya dibuat, sebaik sahaja itinerary beliau itu diumumkan. Menteri juga telah melawat GEC Alsthom dan John Brown Engineering di London dalam bulan Disember 1989 sebelum tender turbine gas dikeluarkan dalam bulan Februari 1990. Beliau pergi ke sana dengan Tan Sri Arumugam dari Christ Technology GEC Malaysia dan Encik P. Ganindra dari Minco Consultant untuk membincangkan projek turbine gas itu.

Apakah ini merupakan prosedur baru Kerajaan di mana Menteri-menteri melawat pemborong-pemborong di pejabat-pejabat negara mereka sendiri sebelum tender dikeluarkan dan perjanjian dimeterikan. Jika tidak, maka kita hanya dapat menyimpulkan bahawa lawatan-lawatan yang dilakukan oleh Menteri dan pihak pengurusan TNB ke London dan Zurich adalah semata-mata kerana kepentingan peribadi mereka.

Kemudian apabila kita memerhatikan cara dengan mana tender diberikan kepada NEIABB, ia menunjukkan bahawa tender tersebut diberikan di bawah keadaan yang amat mencurigai. Pertama, tidak disebutkan dalam tender tersebut bahawa turbine-turbine gas itu hendaklah dihantar dan mula bekerja atau mengenergise dalam tempoh 12 bulan. Ini hanya dinyatakan selepas tender dikemukakan. Pihak LLN juga menghendaki para penender membekalkan turbine-turbine gas yang mempunyai power rating yang rendah sedangkan apa yang diketahui ialah lebih besarnya turbine gas maka penjaan kuasanya adalah lebih baik dengan prestasi kos ataupun cost performance yang akan menyebabkan penjimatan yang besar bagi LLN.

(Timbalan Yang di-Pertua *mempergunakan Jawatankuasa*)

Bolehkah Menteri berkenaan menafikan bahawa kehendak mem-

bekalkan turbine-turbine gas tersebut dalam tempoh 12 bulan hanya ditimbulkan setelah NEIABB membuat tawaran tersebut kepada LLN selepas tender ditutup. Ini disebabkan pihak NEIABB telah gagal mendapat tender di Indonesia dan mereka mempunyai mesin-mesin turbine gas yang kurang upaya ini atau low rated machines. Mereka tidak mengemukakan tender untuk kontrak LLN itu kerana pada masa itu mereka sedang menunggu keputusan mengenai tender yang dikemukakan oleh mereka di Indonesia. Para penender telah diminta secara bersurat selepas tender ditutup untuk mengesahkan seawal-awal bilakah mereka dapat membekalkan turbine-turbine gas tersebut dan sama ada mereka mempunyai mesin-mesin yang kurang mutu atau low rated machines itu. Para penender telah meminta supaya diadakan satu pertemuan rasmi, tetapi itu ditolak. Pihak LLN tidak mengendahkan prosedur-prosedur tender dan hanya menerima cadangan NEIABB itu.

Adalah menjadi prosedur biasa Kerajaan serta amalan antarabangsa untuk menolak segala tawaran yang dibuat selepas tender ditutup serta mana-mana perubahan dalam tender yang sudah dikemukakan. Penender-penender yang lain tidak dipanggil untuk mesyuarat rasmi walaupun kami mempunyai dokumen-dokumen yang menunjukkan bahawa Mitsui GEC Alsthom telahpun menulis kepada LLN dan mengatakan bahawa mereka boleh memenuhi segala kehendak, termasuk syarat membekalkan turbine-turbine gas tersebut dalam tempoh masa 12 bulan. Pesuruhjaya Perdagangan Peranchis telah mengesahkan perkara ini secara rasmi kepada Menteri berkenaan

Dato' Seri S. Samy Vellu: *(Bangun)*

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat

Dr Kua Kia Soong: . . . tetapi pihak LLN tidak langsung menjawabnya

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat, sebentar ya!

Dato' Seri S. Samy Vellu: Takutkah?

Dr Kua Kia Soong: Sabar, sabar sedikit!

Dato' Seri S. Samy Vellu: Takut!

Dr Kua Kia Soong: Selepas saya habiskan ini, boleh!

Dato' Seri S. Samy Vellu: Takut!

Dr Kua Kia Soong: Tak takut!

Dato' Seri S. Samy Vellu: Takut! Takut! Takut!

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat Menteri

Dato' Seri S. Samy Vellu: Yang Berhormat takut!

Dr Kua Kia Soong: Okay, nanti, kalau Tuan Pengerusi

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat Menteri, minta duduk, sebentar ya!

Dr Kua Kia Soong: Sudah kacau sayalah. Pihak LLN tidak mengendahkan. Adakah menjadi prosedur biasa Kerajaan serta amalan antarabangsa untuk menolak segala tawaran yang dibuat selepas tender ditutup serta mana-mana perubahan dalam tender yang sudah dikemukakan. Penender-penender yang lain tidak dipanggil untuk mesyuarat rasmi walaupun kami mempunyai dokumen-dokumen yang menunjukkan bahawa Mitsui GEC ALTHOM telah menulis kepada LLN mengatakan bahawa mereka boleh memenuhi segala kehendak, termasuk

syarat membekalkan turbine-turbine gas tersebut dalam tempoh masa 12 bulan. Pesuruhjaya Perdagangan Peranchis telah mengesahkan perkara ini secara rasmi kepada Menteri berkenaan tetapi pihak LLN tidak langsung menjawabnya.

Memandangkan adalah baik bagi kepentingan Kerajaan Malaysia untuk mengadakan perhubungan baik dengan Kerajaan-kerajaan asing, maka mengapakah pihak LLN tidak berkenan menjawab surat tersebut? Ini jelas menunjukkan bahawa telah berlaku persubahatan dan penipuan dalam pemberian tender kepada NEIABB. Sekiranya Menteri berkenaan tidak dapat membuktikan sebaliknya, maka beliau harus meletakkan Jawatan.

Daripada bukti yang sedia ada, tawaran pihak Mitsui adalah kira-kira 17% hingga 20% lebih murah daripada NEIABB untuk janakuasa di Pasir Gudang dan Paka. Juga adalah baik bagi kepentingan LLN untuk mempunyai seorang pemborong yang sudahpun mempunyai turbine-turbine gas di dalam LLN dan di rantau ini agar memastikan alat-alat penggantian dan perkhidmatan sokongan sedia ada dengan harga yang lebih murah.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat, lima minit lagi.

Dr Kua Kia Soong: Sebaliknya pihak NEIABB tidak memasang turbine gas kuasa di rantau ini. Maka dengan sebab itu, Menteri berkenaan hendaklah memberitahu Dewan ini penilaian perbandingan para penender berkenaan sebagai menunjukkan bahawa cadangan NEIABB itu adalah cadangan yang paling baik dan murah. Sekiranya beliau gagal berbuat demikian, maka kita terpaksa menyimpulkan bahawa rasuah terlibat dalam pemberian tender kepada NEIABB dan bahawa Menteri berkenaan telah mengelirukan Dewan.

Kami mempunyai di sini dua pucuk surat yang menunjukkan bahawa bukan sahaja pihak kami yang menyoal operasi pihak pengurusan TNB serta Menteri berkenaan. Haji Mohd. Zihin Haji Mohd. Hassan, Ahli Parlimen Kawasan Larut dan Ahli Lembaga Pengarah TNB sendiri telah menyatakan prihatinnya ke atas perkara ini dalam sepucuk surat yang dikirimkannya kepada Pengerusi LLN pada 27hb Julai 1990.

Kami juga kini memiliki sepucuk surat lagi daripada seorang ahli UMNO dari Kelang, Amir bin Haji Omar yang ditujukan kepada Perdana Menteri yang mengadu tentang pemberian tender-tender di dalam LLN.

Kesemua ini merupakan alasan-alasan yang kukuh mengapa satu penyiasatan awam harus dijalankan ke dalam dakwaan bahawa

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: (*Bangun*)

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat dari Petaling Jaya, sebentar!

Dr Kua Kia Soong: berlakunya rasuah dan persubahatan yang melibatkan.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat, saya panggil tadi, tidak dengar? Ada Yang Berhormat yang bangun, hendak beri jalan atau tidak?

Dr Kua Kia Soong: Siapa?

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Larut. Hendak beri jalan atau tidak?

Dr Kua Kia Soong: Nanti, sekejap sahaja.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Dia tak beri jalan, Yang Berhormat. Yang Berhormat, minta duduk!

Dr Kua Kia Soong: Saya akan habis.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat!

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Nama saya telah digunakan.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat, dia tak beri jalan.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Beri jalankah?

Dr Kua Kia Soong: Saya tarik balik nama Yang Berhormat, okay?

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Tarik balik, okay.

Dr Kua Kia Soong: Apa boleh buat, surat ada di sini.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat, teruskan.

Dr Kua Kia Soong: Okay. Kesemua ini merupakan alasan-alasan yang kukuh mengapa satu penyiasatan awam harus dijalankan ke dalam dakwaan bahawa berlakunya rasuah daripada per-subahatan yang melibatkan pengurusan TNB, lain-lain pemimpin MIC dan mungkin Menteri sendiri.

Saya ada banyak kes-kes, tetapi terdapat juga beberapa kes mengenai amalan-amalan curang yang harus disiasat dan pesalah-pesalahnya dibawa ke muka pengadilan.

Satu, kes bekas Penguasa Stesen Port Dickson yang menjadi Pengarah Urusan Tetracon sebaik sahaja beliau bersara daripada LLN. Ini melanggar arahan JPA yang mengatakan bahawa semua kakitangan Kerajaan yang meninggalkan agensi-agensi Kerajaan tidak boleh menyertai syarikat-syarikat

swasta yang berurusniaga dalam agensi Kerajaan tersebut sekurang-kurangnya untuk dua tahun. Arahan tersebut bertujuan mencegah rasuah dan percanggahan kepentingan.

Kedua, apakah tindakan diambil terhadap pemborong yang memusnahkan boiler nombor ke 3 di Port Dickson yang menyebabkan boiler tube termusnah. Mengapakah boiler tersebut tidak dibaiki untuk lebih dua tahun.

Ketiga, mengapakah surgery besar dilakukan ke atas unit boiler 1 dan 2 di Pelabuhan Kelang 1 kerana terdapat kekurangan dalam rekabentuk boiler? Apakah juruperunding dan pemborong diminta membayar kerana kesilapan mereka? Apakah disebabkan janakuasa powerplant tersebut masih tidak berupaya memenuhi keupayaan penjaanahan yang ditentukan.

Keempat, mengapakah pihak pengurusan TNB mengarah laporan jurutera-jurutera LLN yang mengkritik prestasi syarikat General Physics, iaitu syarikat yang menyiapkan operations and maintenance manual untuk LLN/TNB dimusnahkan.

Kelima, mengapa MINCO diberi layanan istimewa sedangkan ia adalah ejen untuk pemborong-pemborong seperti John Brown Engineering dan Peninsular Power dan pada masa yang sama menjalankan kerja sebagai juruperunding TNB.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat, masa sudah cukup.

Dr Kua Kia Soong: Okay, gulung. Mengapakah dokumen-dokumen sulit mengenai kedudukan kewangan dan teknik LLN-TNB diberi kepada pemborong British bernama Peninsular Power? Bukankah ini seolah-olah merupakan pembongkaran rahsia-rahsia rasmi?

Penutup saya, terdapat banyak lagi persoalan-persoalan yang menunjukkan amalan-amalan curang dan rasuah yang melibatkan pengurusan TNB, pemimpin-pemimpin MIC dan mungkin Menteri sendiri. Bukti yang saya telah mengemukakan menunjukkan bahawa Menteri berkenaan telah mengelirukan Dewan berkaitan dengan segala pertanyaan yang ditanyakan oleh saya semasa perbincangan Belanjawan. Persoalan-persoalan ini yang amat mengganggu adalah cukup untuk Dewan ini menuntut supaya satu. . . .

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat....

Dr Kua Kia Soong: . . . penyiasatan awam diadakan dan Menteri berkenaan. . . .

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat dari Petaling Jaya, masa sudah cukup.

Dr Kua Kia Soong: . . . haruslah meletak jawatan. Terima kasih. (*Tepuk*)

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Sebentar. Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya bahawa wang yang diperuntukkan bagi Kepala B.49 dikurangkan sebanyak \$10.00 berkenaan dengan Maksud Bekalan 49, Butiran 010000, Khidmat Bantuan, Program 010100 Pentadbiran Am, terbuka untuk dibahas. Masa diberikan adalah 20 minit. Kota Melaka.

6.51 ptg.

Tuan Lim Guan Eng (Kota Melaka): Tuan Pengerusi, saya bangun untuk menyokong usul yang dibawa oleh Yang Berhormat dari Petaling Jaya.

Tuan Pengerusi, adalah diketahui bahawa satu laporan yang dikemukakan oleh juruperunding janakuasa dari negara Denmark ke atas boiler tubes di

Prai dan Port Dickson telah mengkritik taraf pemborong yang bertanggungjawab ke atas peristiwa atau fiasco tersebut. Pemborong pada ketika itu yang masih menjadi pemborong ialah Tetracon Engineering. Laporan tersebut berada dengan Encik Jesuthasan, Pengurus Besar perasi dan laporan tersebut disimpan dan dikunci kerana kandungannya amat memalukan.

Tuan Pengerusi, juruperunding janakuasa Denmark itu dilantik oleh LLN dengan MINCO menjadi sub-juruperunding tempatan untuk menjadi perunding bagi projek pemulihan atau rehabilitation project. Didapati boiler tubes tidak ditimpal mengikut taraf yang diperakukan oleh Jabatan Kilang dan Mesin dan ini pula mengancam nyawa jurutera. Maka di sini dapat kita melihat bahawa rasuah bukan sahaja menyebabkan begitu banyak wang yang perlu untuk pembangunan dibazirkan oleh ahli-ahli politik dan kunci-kunci mereka yang tidak jujur, ia juga boleh menyebabkan bencana perusahaan yang besar mengancam nyawa jurutera-jurutera dan juruteknik-juruteknik kita. Boiler berkenaan berfungsi dengan kadar tekanan yang amat tinggi dan boleh meletup dengan akibat atau consequence yang amat dahsyat sekali.

Tuan Pengerusi, Parlimen hendaklah menuntut supaya laporan juruperunding Denmark itu tertakluk kepada pemeriksaan sebuah Jawatankuasa Pilihan memandangkan begitu banyak wang dan implikasi terlibat.

Tuan Pengerusi, Yang Berhormat Menteri yang berkenaan telah menyatakan bahawa kos pembaikan di Paka hanya kira-kira tiga hingga empat juta ringgit. Tetapi laporan akhbar *Malay Mail* bertarikh 27hb dan 28hb Ogos, 1989 menunjukkan bahawa kerosakan ke atas turbine steam Toshiba 3C di Paka berjumlah \$35 juta. Ini tidak pernah dicabar oleh pihak LLN yang menunjukkan bahawa Yang Berhormat Menteri telah sekali lagi mengelirukan

Dewan yang mulia ini. Turbine 3C menghadapi masalah selepas ia dibaikpulih oleh Tetracon. Disebabkan itu turbine berkenaan telah mengalami getaran yang besar dan ia tambah rosak. Hanya selepas ini sahajalah pihak Toshiba dipanggil untuk membaiki turbine tersebut.

Yang Berhormat Menteri berkenaan telah mendakwa bahawa Tetracon telah membawa dua orang pakar. Sebenarnya mereka itu adalah daripada Westinghouse India yang tidak pernah mengendalikan sebuah turbine steam Toshiba. Maka dengan sebab itu Tetracon hanya bertanggungjawab sepenuhnya ke atas peristiwa ini. Perkara penting di sini ialah mengapakah Toshiba tidak dipanggil. Nescaya sekiranya mereka dipanggil, kosnya adalah jauh lebih rendah dan bencana ini boleh dielakkan.

Amalan yang sama boleh dipersoalkan juga telah berlaku dalam peristiwa Stesen Janakuasa Prai. Sungguhpun Tetracon tidak mempunyai pengalaman dalam mengendalikan turbine steam Mitsubishi, ia tetap diberi kerja itu. Selepas kerosakan berlaku pada turbo master control dan turbine tersebut terkeluar daripada jajaran, out of alignment, dengan izin. Mitsubishi dipanggil untuk membaikinya dan Tetracon pula tidak diminta membayar terhadap kerosakan tersebut.

Dalam bencana yang berlaku di Paka pula, Parlimen perlu menyiasat laporan penyelenggaraan yang dipalsukan itu yang menunjukkan kepada jurutera-jurutera operasi bahawa segalanya adalah baik. Penguasa stesen tersebut seharusnya juga disiasat kerana beliau terlibat dalam seluruh proses tersebut. Adalah dipercayai Badan Pencegah Rasuah telah menyiasat perkara ini dan sebanyak 19 tuduhan disediakan terhadap penguasa tersebut. Yang Berhormat Menteri berkenaan telah berkata bahawa perkara tersebut telah disiasat dengan rapi. Sekiranya benar, mengapakah proceeding pendakwaan tidak dijalankan? Maka nampaknya

LLN, TNB dan Menteri merancang untuk menyembunyikan perkara ini disebabkan Tetracon terlibat. Sekiranya ini benar, maka adalah jelas terdapat percanggahan kepentingan antara pihak Pengurusan TNB, Yang Berhormat Menteri dan Tetracon seperti yang didakwa oleh "Concerned Engineers" of TNB.

Tuan Pengerusi, perkembangan penjanaankuasa besar TNB yang secara mendadak ini atau generating capacity, dengan izin, dan kekurangan stesen penjanaankuasa akan mengakibatkan permintaan oleh TNB untuk menaikkan kadar tarif. Justeru itu, akhirnya bukan sahaja pembayar cukai dan mereka yang tidak bernasib baik menikmati pembangunan, malah juga pengguna-pengguna akan terpaksa memikul beban skandal ini. Surat oleh "Concerned Engineers" yang menyatakan bahawa Pengarah Urusan TNB akan mencari alasan untuk menaikkan kadar tarif. Laporan dalam *STAR* pada 12hb Januari, 1991 di mana Pengarah Urusan TNB mendakwa bahawa kenaikan harga minyak akan mengakibatkan kenaikan tarif adalah bukti bahawa "Concerned Engineers, dengan izin, mestilah berkhidmat dengan TNB untuk mengetahui hal ini. Justeru itu Yang Berhormat Menteri tidak boleh memandang ringan dakwaan tersebut.

Pertama Yang Berhormat Menteri mestilah menjelaskan mengapakah generation over-capacity, dengan izin, lebih daripada 1,690 megawatt dalam sistem TNB? Mengapa ada excess capacity 25 megawatt pada 4hb Januari? Hakikat menunjukkan bahawa kelebihan capacity atau over-capacity ini tidak mampu menjanakan kuasa menunjukkan bahawa ada sesuatu yang tidak kena dengan pengurusan TNB. Dengan izin, the World Bank recommends that excess capacity be only one unit of the largest machine on the system and one smaller machine for spinning reserve in order to avoid dead capital. Tetapi dengan over-capacity ini.....

Dr Haji Jamaluddin bin Haji Jarjis:
(*Bangun*)

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat dari Kota Melaka hendak beri jalan, ada Ahli bangun

Tuan Lim Guan Eng: Tidak beri. Pengurusan TNB mendakwa bahawa sistem akan kekurangan kuasa pada tahun 1991 dan 1992. Adakah ini kerana stesen-stesen baru di Paka dan Pelabuhan Kelang tidak beroperasi seperti yang dijanjikan dengan syarat bahawa ia menjanakan kuasa 2,100 megawatt. Adakah Yang Berhormat Menteri tahu bahawa terdapat shut-downs yang sering berlaku dalam stesen-stesen tersebut khususnya di Pelabuhan Kelang di mana Unit 1 turbine shaft telah rosak dan Unit 4 di mana kurang daripada hanya 6 bulan selepas ia menjalankan operasi, full operation, dengan izin, terpaksa dishut down kerana cold reheat-valve ini semua teknikal terms—semua turbine itu telah retak kerana over capacity.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Dia tak tahu. Kalau tak tahu mesti diam.

Dr V. David: Dia tidak ikut peraturan.

Tuan Lim Guan Eng: Urusan pihak pengurusan TNB telah meminta pihak Lembaga untuk mendapat kelulusan menjanakan perkembangan kuasa.

Tuan Haji Ibrahim bin Jendol:
(*Bangun*)

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat dari Kota Melaka.

Tuan Lim Guan Eng:.... yang dilaksanakan pada tahun 1986—tak bagi.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Tak bagi jalan.

Tuan Lim Guan Eng: ...untuk memberikan penjanaan kuasa dalam tahun 1996 sebanyak 7,738 megawatt di mana permintaan sistem tersebut hanya 5,331 megawatt iaitu over capacity sebanyak 2,407 megawatt.

Yang Berhormat Menteri harus . . .

Dr Haji Jamaluddin bin Haji Jarjis:
(*Bangun*)

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat Kota Melaka, ada yang bangun lagi.

Tuan Lim Guan Eng: Tidak beri jalan.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Tidak beri jalan.

Tuan Lim Guan Eng:
memberikan jawapan..

Dr Haji Jamaluddin bin Haji Jarjis:
(*Bangun*)

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Dia tidak beri jalan.

Tuan Lim Guan Eng:
memberikan jawapan kepada Dewan yang mulia ini bagaimana TNB boleh sampai kepada tahap kenaikan 12% sedangkan dalam tahun 1985 ke 1988 permintaan dalam negeri hanyalah di antara 1% ke 2%.

Tuan Pengerusi, mengenai perkara yang lain, LLN (TNB) telah membuat windfall profit oleh kerana kenaikan harga minyak dan kerana ia tidak dikenakan membayar cukai petrol. Akibat daripada penjimatan ini tariff yang tinggi yang berasaskan harga minyak yang tinggi pada tahun 1970an di mana harga minyak telah sampai lebih US\$30 setong. Akan tetapi apabila harga minyak jatuh ke US\$15 setong dalam

tahun 1990, LLN tidak mengurangkan tariff. Akibatnya pengguna-pengguna tidak mempunyai peluang menikmati kejatuhan harga minyak.

Ini jelas menunjukkan juga bahawa alat-alat yang dibeli oleh LLN atau TNB juga tidak dikenakan membayar cukai. Ini adalah satu subsidi kepada LLN atau TNB.

Pihak Kerajaan telah melaksanakan satu dasar kuasa dalam tahun 1980an di mana fuel mix, dengan izin adalah satu campuran hidro, gas, arang batu dan juga minyak, dan mungkin juga nuklear. Ini adalah untuk menjamin bahawa kita tidak terlalu bergantung kepada minyak. Tetapi pada akhir tahun 1980an, stesen-stesen kuasa yang menggunakan minyak adalah kurang daripada 50% generating capacitynya. Justeru itu, dengan harga minyak yang turun naik tidaklah sepatutnya memaksa kadar tariff dinaikkan.

Yang Berhormat Menteri patut menjelaskan mengapakah harga minyak yang naik secara sedikit mempunyai satu akibat menjejaskan dengan banyak sekali TNB sedangkan Dasar Tenaga Kerajaan adalah khusus dilaksanakan untuk mengelakkan perkara ini berlaku. Adakah ini satu perakuan bahawa Dasar Tenaga telah gagal. Kalau pihak LLN atau TNB boleh membuat keuntungan yang besar dalam masa 10 tahun yang lepas dengan windfall profit, dengan izin, akibat harga minyak yang rendah ini; dan kalau keuntungan ini dilabur dengan baik, bolehkah Yang Berhormat Menteri menjelaskan mengapakah TNB tidak boleh menanggung turun naik harga minyak ini?

Untuk Pengarah Urusan TNB mengatakan bahawa financial planning atau perancangan kewangan bergantung kepada kenaikan harga minyak setiap bulan, bukankah ini menunjukkan kegagalan Dasar Pelaburan Kewangan kerana returned on investment atau pulangan pelaburan untuk kilang kuasa

ini adalah berdasarkan satu payback period selama 25 tahun. Dengan dasar tariff yang fluctuating ini, bagaimanakah pihak Yang Berhormat Menteri boleh menarik lebih banyak pelabur merancang pelaburan mereka. Ini adalah satu kesan yang negatif untuk pelabur-pelabur asing.

Tuan Pengerusi, Industrial Master Plan juga akan terjejas kerana kadar tariff yang diduga dikekalkan pada tahap kini dalam Rancangan Malaysia Keenam tidak akan dikekalkan begitu. Lebih-lebih lagi tidak ada satu jaminan bahawa tariff akan dikurangkan kalau harga minyak turun.

Kesemua ini menunjukkan bahawa pihak urusan TNB tidak mempunyai sifat atau mempunyai questionable conduct dan capability, dengan izin. Yang Berhormat Menteri mestilah mengakui bahawa kalau seorang General seperti yang dia sebutkan dalam perbahasan di Dewan yang mulia ini beberapa minggu yang lepas, dengan izin, "A General who has no experience with the design on operation of a tank will not be able to strategize the effective fuse of the tank." We are thankful that the Minister is not leading our Armed—Forces.

Tuan Pengerusi, Yang Berhormat Menteri harus mengambil berat tentang rasuah dan ketidakcekapan, tidak keberkesanan dan tidak bertanggungjawab dalam TNB yang telah membahayakan penswastaan dalam negara dan juga Industrial Master Plan negara Malaysia.

Tadi Yang Berhormat dari Petaling Jaya telah dengan begitu mendalam dan terperinci menjelaskan dan menyenaraikan kegiatan-kegiatan TNB atau sebelum itu LLN, di mana menunjukkan bahawa Yang Berhormat Menteri telah mengelirukan Dewan yang mulia ini. Dan saya harap bahawa satu Suruhanjaya Siasatan DiRaja boleh ditubuhkan untuk memastikan bahawa kesemua pertanyaan boleh dijelaskan kerana

beribu-ribu juta ringgit terlibat. Bukan sahaja beribu-ribu juta ringgit terlibat tetapi prestasi dan reputasi negara juga terlibat.

Tuan Haji Ibrahim bin Jendol: (Bangun)

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat, ada yang bangun.

Tuan Lim Guan Eng: Kita tidak mahu apa yang berlaku di Melaka, kerana ketiadaan air atas kecuaiannya negeri Melaka berlaku dalam TNB atau LLN.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat, nanti sebentar, ada Ahli bangun. Hendak beri jalan atau tidak?

Tuan Lim Guan Eng: Tidak beri. Minta maaf.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Sila gulung ya.

Tuan Lim Guan Eng: Ya, saya akan menggulung. Saya harap kita tidak akan sampai di mana negara akan di black-out oleh kerana penyelewengan yang berlaku dalam TNB ini. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Masa yang diperuntukkan sudah cukup. Kita minta Menteri yang berkenaan menjawab.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Tuan Pengerusi, saya juga ingin berucap. Dua minit.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Ada dua minit. Dua minit sahaja, tidak boleh lebih.

6.58 ptg.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan (Larut): Terima kasih kerana memberi peluang. Saya amatlah dukacita kerana

Tuan Lim Guan Eng: Tuan Pengerusi, kenapa ada dua minit. Saya berhenti kerana Tuan Pengerusi cakap sila gulung.

Beberapa Ahli: Duduklah!

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Teruskan, Yang Berhormat, dua minit ya.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Saya rasa
(Disampuk)

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Bertenang, bertenang.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Saya berasa amat dukacita sekali kerana dibawa surat saya masuk ke dalam Dewan ini. Setahu saya, saya hanya ada menulis satu surat apabila Lembaga Pengarah bermesyuarat di Ipoh dan saya tidak sihat, tidak dapat pergi ke Ipoh. Sebagai Ahli Lembaga Pengarah yang mana berkelulusan undang-undang dan bukan teknikal, walaupun demikian saya dapat membaca warkah-warkah kertas-kertas Lembaga itu setakat mana kemampuan yang ada pada saya. Saya minta Lembaga mengambil perhatian tentang pendapat saya pada hari itu. Bukan saya memohon supaya Lembaga mengikut cakap saya.

Jadi, saya rasa sebagai Ahli Lembaga Pengarah yang bertanggungjawab dan membuat sesuatu in good faith without malice, prejudice or any other effort towards our loved Minister, dengan izin, (Ketawa) saya rasa, itulah sahaja yang saya dapat mempertahankan di dalam Dewan ini dan segala keputusan Lembaga memang ada. Tetapi kita mesti ingat di dalam negara berdemokratik dan yang mengamalkan rule of law, Menteri mempunyai kuasa di dalam Seksyen 15 yang mana kadangkala Lembaga membuat keputusan dan Menteri masih boleh memikirkan, menolak ataupun menerima.

Pada kebanyakannya Menteri menerima segala keputusan Lembaga-lembaga dan kalau Menteri itu menolak, Menteri itu lebih tahu daripada Lembaga, apatah lagi saya sebagai seorang peguam bukan ada degree di dalam engineering ataupun electrical engineering, hanya dengan ada ability, capacity membaca semua report-report sahaja.

Saya percaya Menteri kita yang bertanggungjawab lebih tahu, lebih peka, lebih arif dan lebih mengetahui dengan canggihnya apa yang dibuat olehnya. Jadi, masalah-masalah highly-technical, dengan izin, saya sendiripun, kadang-kadang tidak dapat memberi penerangan mengenainya.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat, masa sudah cukup.

Tuan Lim Guan Eng: (*Bangun*)

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Tak beri jalan.

Tuan Lim Guan Eng: Point of order.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat, diminta duduk semua. Masa sudah habis.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Point of order apa?

Tuan Lim Guan Eng: 35 (6), oleh kerana Ahli Yang Berhormat sebagai seorang Ahli Lembaga TNB. . .

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Apa dia 35 (6)?

Seorang Ahli: Bacalah!

Tuan Lim Guan Eng: Seseorang ahli tidak boleh bercakap berkenaan dengan apa-apa perkara yang ada di dalamnya faedah kewangan?

Saya hendak tahu sama ada sebagai seorang Ahli Lembaga TNB, dia boleh berucap mengenai perkara ini.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Ini bukan ada apa-apa interest.

Tuan Lim Guan Eng: Sebab saya hendak minta satu ruling daripada Tuan Pengerusi. Itu sahaja.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Tuan Pengerusi, saya hendak habiskan . . . (*Disampuk*)

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Semua Yang Berhormat diminta duduk. (*Disampuk*) Bertenang.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Inilah yang susahnyanya . . .

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Saya minta semua Yang Berhormat duduk!

Tuan Shahidan bin Kassim: Peraturan Mesyuarat 36 (6), dia buat sangkaan jahat tadi.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Masa sudah cukup.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Mohd. Hassan: Sedikit lagi. Inilah yang susahnyanya kita ada orang macam DAP, tak tahu apa pun, hendak bangkang. Terima kasih.

Tuan Lim Guan Eng: (*Bangun*)

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Bertenang. Yang Berhormat dari Kota Melaka, sila duduk. Diminta Yang Berhormat Menteri menjawab.

7.02 mlm.

Menteri Tenaga, Telekom dan Pos (Dato' Seri S. Samy Vellu): Tuan Pengerusi, saya ucapkan terima kasih di atas peluang yang diberikan kepada saya untuk memberi beberapa penjelasan berkenaan dengan tuduhan-tuduhan yang telah dibuat oleh seorang Ahli baru yang tidak mempunyai pengalaman, tidak tahu apa berkenaan dengan elektrik (*Disampuk*)

Tuan Lim Guan Eng: (*Bangun*)

Dato' Seri S. Samy Vellu: Duduk, saya tak beri. (*Disampuk*) Dulu saya beri, sekarang saya tak beri.

Saya rasa kesal, Tuan Pengerusi, oleh kerana dua orang Ahli Yang Berhormat iaitu seorang dari Petaling Jaya dan seorang dari Kota Melaka yang bertanggungjawab telah menjadi alat kepada sepucuk surat yang telah ditulis oleh seorang yang tidak bertanggungjawab. (*Disampuk*) Kawan awaklah!

Tuan Pengerusi, beberapa hari lalu saya telah menjelaskan berkenaan dengan beberapa perkara yang telah dibangkitkan oleh beberapa orang Ahli Yang Berhormat dan Ahli Yang Berhormat dari Pasir Mas yang telah menunjukkan surat itu. Tuan Speaker telah memberi penjelasan dan telah memberi ruling, surat yang tidak yang mempunyai nama atau tandatangan tidak boleh dibangkitkan di dalam Dewan ini. Tetapi pada hari ini, suka saya memberi sedikit pengajaran kepada Ahli Yang Berhormat dari Petaling Jaya.

Ahli Yang Berhormat itu seorang doktor, saya seorang ahli teknikal, saya lebih mengetahui daripada Ahli Yang Berhormat dari Petaling Jaya. Ahli Yang Berhormat hanya mendengar daripada orang lain. Bila ada masalah, bila ada penjelasan—kalau mana-mana Ahli dari DAP minta penjelasan, saya beri. Oleh kerana saya percaya itu adalah tugas dan tanggungjawab saya. Tetapi apabila kita

bangkitkan sesuatu perkara, perkara itu mestilah ada sedikit asas. Jikalau tidak, saya percaya, kita tidak boleh menjalankan apa-apa perkara dalam Dewan yang mulia ini.

Tuan Pengerusi, untuk perhatian kedua-dua Ahli Yang Berhormat tadi, tender-tender telah dipelawa oleh LLN, tender yang pertama apabila kita mengikuti keputusan yang telah dibuat oleh Lembaga Pengarah, tetapi seperti apa yang dikatakan oleh Ahli Yang Berhormat dari Petaling Jaya tadi iaitu beliau mengatakan saya melawat John Brown. Jikalau saya melawat John Brown, jikalau John Brown menjadi sahabat saya, jika itu dikatakan menjadi suatu rasuah, saya mestilah memberikan kontrak ini kepada John Brown, bukan? John Brown tidak dapat kontrak. Tetapi dia mewakili John Brown. Marah John Brown, mewakili John Brown, selepas itu dia kata saya melawat John Brown. Itulah satu pengertian yang mana Ahli Yang Berhormat dari Petaling Jaya boleh dapat tahu. Itu satu.

Yang kedua, berkenaan dengan kontrak Mitsui-Mitsui buying—syarikat yang buying. Oleh kerana Mitsui sahajalah hari ini pakar power station kita menghadapi banyak masalah. Mitsui! Mitsui! Mitsui!

Tuan Pengerusi, suka saya menjelaskan sedikit, apabila Mitsui dan gabungan-gabungan beliau tidak dapat kontrak ini, mereka datang ke negeri Melaka pada satu hari di mana saya telah melawat ke sana untuk mengadakan suatu mesyuarat MIC. Di waktu malam pukul 2.30, saya balik ke hotel—Ramada Renaissance Hotel, dua orang Jepun telah menunggu di luar pintu bilik saya. Itu mungkin kawan Yang Berhormat dari Kota Melaka. Mereka minta berjumpa dengan saya. Kebudayaan saya, jikalau ada sesiapa mahu berjumpa dengan saya, walaupun tengah malam pukul 2.00 atau pagi pukul 1.00, saya tak kira, saya sedia jumpa dia oleh kerana itu telah menjadi kebudayaan saya. Saya tanya dia, apa

tahun 1990, LLN tidak mengurangkan tariff. Akibatnya pengguna-pengguna tidak mempunyai peluang menikmati kejatuhan harga minyak.

Ini jelas menunjukkan juga bahawa alat-alat yang dibeli oleh LLN atau TNB juga tidak dikenakan membayar cukai. Ini adalah satu subsidi kepada LLN atau TNB.

Pihak Kerajaan telah melaksanakan satu dasar kuasa dalam tahun 1980an di mana fuel mix, dengan izin adalah satu campuran hidro, gas, arang batu dan juga minyak, dan mungkin juga nuklear. Ini adalah untuk menjamin bahawa kita tidak terlalu bergantung kepada minyak. Tetapi pada akhir tahun 1980an, stesen-stesen kuasa yang menggunakan minyak adalah kurang daripada 50% generating capacitynya. Justeru itu, dengan harga minyak yang turun naik tidaklah sepatutnya memaksa kadar tariff dinaikkan.

Yang Berhormat Menteri patut menjelaskan mengapakah harga minyak yang naik secara sedikit mempunyai satu akibat menjejaskan dengan banyak sekali TNB sedangkan Dasar Tenaga Kerajaan adalah khusus dilaksanakan untuk mengelakkan perkara ini berlaku. Adakah ini satu perakuan bahawa Dasar Tenaga telah gagal. Kalau pihak LLN atau TNB boleh membuat keuntungan yang besar dalam masa 10 tahun yang lepas dengan windfall profit, dengan izin, akibat harga minyak yang rendah ini; dan kalau keuntungan ini dilabur dengan baik, bolehkah Yang Berhormat Menteri menjelaskan mengapakah TNB tidak boleh menanggung turun naik harga minyak ini?

Untuk Pengarah Urusan TNB mengatakan bahawa financial planning atau perancangan kewangan bergantung kepada kenaikan harga minyak setiap bulan, bukankah ini menunjukkan kegagalan Dasar Pelaburan Kewangan kerana returned on investment atau pulangan pelaburan untuk kilang kuasa

ini adalah berdasarkan satu payback period selama 25 tahun. Dengan dasar tariff yang fluctuating ini, bagaimanakah pihak Yang Berhormat Menteri boleh menarik lebih banyak pelabur merancang pelaburan mereka. Ini adalah satu kesan yang negatif untuk pelabur-pelabur asing.

Tuan Pengerusi, Industrial Master Plan juga akan terjejas kerana kadar tariff yang diduga dikekalkan pada tahap ini dalam Rancangan Malaysia Keenam tidak akan dikekalkan begitu. Lebih-lebih lagi tidak ada satu jaminan bahawa tariff akan dikurangkan kalau harga minyak turun.

Kesemua ini menunjukkan bahawa pihak urusan TNB tidak mempunyai sifat atau mempunyai questionable conduct dan capability, dengan izin. Yang Berhormat Menteri mestilah mengakui bahawa kalau seorang General seperti yang dia sebutkan dalam perbahasan di Dewan yang mulia ini beberapa minggu yang lepas, dengan izin, "A General who has no experience with the design on operation of a tank will not be able to strategize the effective fuse of the tank." We are thankful that the Minister is not leading our Armed—Forces.

Tuan Pengerusi, Yang Berhormat Menteri harus mengambil berat tentang rasuah dan ketidakcekapan, tidak keberkesanan dan tidak bertanggungjawab dalam TNB yang telah membahayakan penswastaan dalam negara dan juga Industrial Master Plan negara Malaysia.

Tadi Yang Berhormat dari Petaling Jaya telah dengan begitu mendalam dan terperinci menjelaskan dan menyenaraikan kegiatan-kegiatan TNB atau sebelum itu LLN, di mana menunjukkan bahawa Yang Berhormat Menteri telah mengelirukan Dewan yang mulia ini. Dan saya harap bahawa satu Suruhanjaya Siasatan DiRaja boleh ditubuhkan untuk memastikan bahawa kesemua pertanyaan boleh dijelaskan kerana

beribu-ribu juta ringgit terlibat. Bukan sahaja beribu-ribu juta ringgit terlibat tetapi prestasi dan reputasi negara juga terlibat.

Tuan Haji Ibrahim bin Jendol: (Bangun)

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat, ada yang bangun.

Tuan Lim Guan Eng: Kita tidak mahu apa yang berlaku di Melaka, kerana ketiadaan air atas kecuaiannya negeri Melaka berlaku dalam TNB atau LLN.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat, nanti sebentar, ada Ahli bangun. Hendak beri jalan atau tidak?

Tuan Lim Guan Eng: Tidak beri. Minta maaf.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Sila gulung ya.

Tuan Lim Guan Eng: Ya, saya akan menggulung. Saya harap kita tidak akan sampai di mana negara akan di black-out oleh kerana penyelewengan yang berlaku dalam TNB ini. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Masa yang diperuntukkan sudah cukup. Kita minta Menteri yang berkenaan menjawab.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Tuan Pengerusi, saya juga ingin berucap. Dua minit.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Ada dua minit. Dua minit sahaja, tidak boleh lebih.

6.58 ptg.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan (Larut): Terima kasih kerana memberi peluang. Saya amatlah dukacita kerana

Tuan Lim Guan Eng: Tuan Pengerusi, kenapa ada dua minit. Saya berhenti kerana Tuan Pengerusi cakap sila gulung.

Beberapa Ahli: Duduklah!

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Teruskan, Yang Berhormat, dua minit ya.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Saya rasa
(Disampuk)

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Bertenang, bertenang.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Saya berasa amat dukacita sekali kerana dibawa surat saya masuk ke dalam Dewan ini. Setahu saya, saya hanya ada menulis satu surat apabila Lembaga Pengarah bermesyuarat di Ipoh dan saya tidak sihat, tidak dapat pergi ke Ipoh. Sebagai Ahli Lembaga Pengarah yang mana berkelulusan undang-undang dan bukan teknikal, walaupun demikian saya dapat membaca warkah-warkah kertas-kertas Lembaga itu setakat mana kemampuan yang ada pada saya. Saya minta Lembaga mengambil perhatian tentang pendapat saya pada hari itu. Bukan saya memohon supaya Lembaga mengikut cakap saya.

Jadi, saya rasa sebagai Ahli Lembaga Pengarah yang bertanggungjawab dan membuat sesuatu in good faith without malice, prejudice or any other effort towards our loved Minister, dengan izin, (Ketawa) saya rasa, itulah sahaja yang saya dapat mempertahankan di dalam Dewan ini dan segala keputusan Lembaga memang ada. Tetapi kita mesti ingat di dalam negara berdemokratik dan yang mengamalkan rule of law, Menteri mempunyai kuasa di dalam Seksyen 15 yang mana kadangkala Lembaga membuat keputusan dan Menteri masih boleh memikirkan, menolak ataupun menerima.

Pada kebanyakannya Menteri menerima segala keputusan Lembaga-lembaga dan kalau Menteri itu menolak, Menteri itu lebih tahu daripada Lembaga, apatah lagi saya sebagai seorang peguam bukan ada degree di dalam engineering ataupun electrical engineering, hanya dengan ada ability, capacity membaca semua report-report sahaja.

Saya percaya Menteri kita yang bertanggungjawab lebih tahu, lebih peka, lebih arif dan lebih mengetahui dengan canggihnya apa yang dibuat olehnya. Jadi, masalah-masalah highly-technical, dengan izin, saya sendiripun, kadang-kadang tidak dapat memberi penerangan mengenainya.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat, masa sudah cukup.

Tuan Lim Guan Eng: *(Bangun)*

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Tak beri jalan.

Tuan Lim Guan Eng: Point of order.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Yang Berhormat, diminta duduk semua. Masa sudah habis.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Point of order apa?

Tuan Lim Guan Eng: 35 (6), oleh kerana Ahli Yang Berhormat sebagai seorang Ahli Lembaga TNB. . .

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Apa dia 35 (6)?

Seorang Ahli: Bacalah!

Tuan Lim Guan Eng: Seseorang ahli tidak boleh bercakap berkenaan dengan apa-apa perkara yang ada di dalamnya faedah kewangan?

Saya hendak tahu sama ada sebagai seorang Ahli Lembaga TNB, dia boleh berucap mengenai perkara ini.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Ini bukan ada apa-apa interest.

Tuan Lim Guan Eng: Sebab saya hendak minta satu ruling daripada Tuan Pengerusi. Itu sahaja.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Tuan Pengerusi, saya hendak habiskan . . . *(Disampuk)*

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Semua Yang Berhormat diminta duduk. *(Disampuk)* Bertenang.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Inilah yang susahnyanya . . .

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Saya minta semua Yang Berhormat duduk!

Tuan Shahidan bin Kassim: Peraturan Mesyuarat 36 (6), dia buat sangkaan jahat tadi.

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Masa sudah cukup.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Mohd. Hassan: Sedikit lagi. Inilah yang susahnyanya kita ada orang macam DAP, tak tahu apa pun, hendak bangkang. Terima kasih.

Tuan Lim Guan Eng: *(Bangun)*

Tuan Pengerusi (Tuan Haji Juhar bin Haji Mahiruddin): Bertenang. Yang Berhormat dari Kota Melaka, sila duduk. Diminta Yang Berhormat Menteri menjawab.

7.02 mlm.

Menteri Tenaga, Telekom dan Pos (Dato' Seri S. Samy Vellu): Tuan Pengerusi, saya ucapkan terima kasih di atas peluang yang diberikan kepada saya untuk memberi beberapa penjelasan berkenaan dengan tuduhan-tuduhan yang telah dibuat oleh seorang Ahli baru yang tidak mempunyai pengalaman, tidak tahu apa berkenaan dengan elektrik (*Disampuk*)

Tuan Lim Guan Eng: (*Bangun*)

Dato' Seri S. Samy Vellu: Duduk, saya tak beri. (*Disampuk*) Dulu saya beri, sekarang saya tak beri.

Saya rasa kesal, Tuan Pengerusi, oleh kerana dua orang Ahli Yang Berhormat iaitu seorang dari Petaling Jaya dan seorang dari Kota Melaka yang bertanggungjawab telah menjadi alat kepada sepucuk surat yang telah ditulis oleh seorang yang tidak bertanggungjawab. (*Disampuk*) Kawan awaklah!

Tuan Pengerusi, beberapa hari lalu saya telah menjelaskan berkenaan dengan beberapa perkara yang telah dibangkitkan oleh beberapa orang Ahli Yang Berhormat dan Ahli Yang Berhormat dari Pasir Mas yang telah menunjukkan surat itu. Tuan Speaker telah memberi penjelasan dan telah memberi ruling, surat yang tidak yang mempunyai nama atau tandatangan tidak boleh dibangkitkan di dalam Dewan ini. Tetapi pada hari ini, suka saya memberi sedikit pengajaran kepada Ahli Yang Berhormat dari Petaling Jaya.

Ahli Yang Berhormat itu seorang doktor, saya seorang ahli teknikal, saya lebih mengetahui daripada Ahli Yang Berhormat dari Petaling Jaya. Ahli Yang Berhormat hanya mendengar daripada orang lain. Bila ada masalah, bila ada penjelasan—kalau mana-mana Ahli dari DAP minta penjelasan, saya beri. Oleh kerana saya percaya itu adalah tugas dan tanggungjawab saya. Tetapi apabila kita

bangkitkan sesuatu perkara, perkara itu mestilah ada sedikit asas. Jikalau tidak, saya percaya, kita tidak boleh menjalankan apa-apa perkara dalam Dewan yang mulia ini.

Tuan Pengerusi, untuk perhatian kedua-dua Ahli Yang Berhormat tadi, tender-tender telah dipelawa oleh LLN, tender yang pertama apabila kita mengikuti keputusan yang telah dibuat oleh Lembaga Pengarah, tetapi seperti apa yang dikatakan oleh Ahli Yang Berhormat dari Petaling Jaya tadi iaitu beliau mengatakan saya melawat John Brown. Jikalau saya melawat John Brown, jikalau John Brown menjadi sahabat saya, jika itu dikatakan menjadi suatu rasuah, saya mestilah memberikan kontrak ini kepada John Brown, bukan? John Brown tidak dapat kontrak. Tetapi dia mewakili John Brown. Marah John Brown, mewakili John Brown, selepas itu dia kata saya melawat John Brown. Itulah satu pengertian yang mana Ahli Yang Berhormat dari Petaling Jaya boleh dapat tahu. Itu satu.

Yang kedua, berkenaan dengan kontrak Mitsui-Mitsui buying—syarikat yang buying. Oleh kerana Mitsui sahajalah hari ini pakar power station kita menghadapi banyak masalah. Mitsui! Mitsui! Mitsui!

Tuan Pengerusi, suka saya menjelaskan sedikit, apabila Mitsui dan gabungan-gabungan beliau tidak dapat kontrak ini, mereka datang ke negeri Melaka pada satu hari di mana saya telah melawat ke sana untuk mengadakan suatu mesyuarat MIC. Di waktu malam pukul 2.30, saya balik ke hotel—Ramada Renaissance Hotel, dua orang Jepun telah menunggu di luar pintu bilik saya. Itu mungkin kawan Yang Berhormat dari Kota Melaka. Mereka minta berjumpa dengan saya. Kebudayaan saya, jikalau ada sesiapa mahu berjumpa dengan saya, walaupun tengah malam pukul 2.00 atau pagi pukul 1.00, saya tak kira, saya sedia jumpa dia oleh kerana itu telah menjadi kebudayaan saya. Saya tanya dia, apa

hal? Kedua-dua orang itu menyatakan kepada saya bahawa Encik Suzuki dari Mitsui meminta mereka berjumpa dengan saya dan mereka tanya saya, bolehkah kontrak ini diberikan kepada mereka dan batalkan kontrak daripada NEI, Parkson & ABB.

Tuan Pengerusi, saya akui betul saya melawat Zurich. Saya melawat Zurich atas kebenaran yang telah diberikan oleh Jemaah Menteri. Saya melawat Frankfurt, saya melawat tiga tempat untuk mendapat tahu bolehkah kita dapat mesin itu atau tidak, mesin turbine. Pada masa itu di mana tempat pun kita tidak boleh dapat turbine. Saya mempunyai beberapa surat, surat ini ditulis kepada Mitsui, kepada John Brown, kepada syarikat-syarikat yang lain iaitu saya telah memberi beberapa tawaran. Sedikit sahaja petikan, Tuan Pengerusi, iaitu, dengan izin: "A comparison of prices, delivery schedule and capacities between the lowest tenderer on each side." Ini dibuat oleh saya dalam komputer saya sendiri, saya tidak percaya komputer orang lain. (*Ketawa*)

Tender-tender berkenaan, Tuan Pengerusi, di Connaught Bridge Power Station, tender diberi oleh John Brown iaitu \$483 juta untuk membekalkan 3 mesin; tender diberi oleh NEI-ABB iaitu \$467 juta, kita dapat menjimatkan \$16 juta. Tetapi John Brown dengan tiga mesin berkapasiti 309 megawatt sahaja tetapi pihak NEI-ABB berkeupayaan 402 megawatt—lebih 100 megawatt, harga \$16 juta kurang daripada tender.

Yang kedua iaitu projek Pasir Gudang. ALSTHOM, satu kontraktor yang terbesar dari negeri Perancis, harga tawaran ALSTHOM, \$320 juta untuk membekalkan 2 mesin dan harga tawaran NEI-ABB \$242 juta. Jadi, kita dapat menjimatkan \$78 juta.

Bukan itu sahaja, Tuan Pengerusi, tetapi kapasiti daripada NEI-ABB kurang 12 megawatt daripada ALSTHOM machine. 12 megawatt ini

menjadi 24 megawatt untuk dua buah mesin jikalau kita bandingkan dengan harga yang kita dapat. Yang ketiga ALSTHOM sahaja menender sekali lagi untuk pakar dengan harga \$320 juta dibandingkan dengan NEI-ABB iaitu \$223 juta. Jadi kita menjimatkan \$97 juta.

Tuan Pengerusi, jikalau saya belanjakan wang Kerajaan dan kalau kawan-kawan daripada parti Pembangkang marah kepada saya, saya tidak kira apa-apa. Saya jimatkan wang untuk Kerajaan sebanyak \$167 juta, (*Tepuk*) itupun kena marah juga. (*Ketawa*) Saya tidak tahu kenapa. Untuk pengetahuan Ahli Yang Berhormat dari Petaling Jaya, saya tidak marah kepada Ahli Yang Berhormat dari Petaling Jaya kerana saya tahu bahawa butir-butir ini telah diberi kepada Ahli Yang Berhormat itu oleh seorang yang saya pun kenal. Beliau datang berjumpa saya selepas saya menjadi Menteri. Nama dia, dengan izin daripada Tuan Pengerusi ialah Parabunna, iaitu seorang penulis surat kepada Perdana Menteri dan apabila dia beri surat kepada Ahli-ahli Yang Berhormat di sini, muka yang terakhir itu dia koyak, yang lain semuanya dia beri. Siapa Parabunna? Parabunna ialah anak kepada bekas Deputy General Manager LLN dahulu iaitu Ramna. Ramna punya anak.

Dr Kua Kia Soong: (*Bangun*)

Dato' Seri S. Samy Vellu: Saya tidak beri jalan.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Dia tidak beri jalan.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Pengerusi, beliau datang berjumpa dengan saya dan beliau memberi beberapa aduan berkenaan dengan pakar. Mengikut kepada aduan dia sahaja maka saya tulis surat kepada LLN minta laporan berkenaan dengan pakar. Saya tidak ikut sesiapa punya aduan, tetapi aduan daripada dia saya ikut. Pada akhirnya saya tahu bahawa pakar itu

ialah di Syarikat Mitsui campur dengan ALSTHOM. Mereka berdua telah menjalankan kerja-kerja itu dengan harga lebih kurang \$1 bilion. Pada hari ini kita mempunyai banyak masalah. Bukan saya kata kita tidak mempunyai masalah, masalah ada, tetapi siapakah yang menjadi punca kepada masalah itu? Itulah Mitsui Contractor—nantı sedikit hari saya paku sama dia (*Ketawa*). Saya minta LLN tarik dia pergi Mahkamah untuk bayar ganti rugi sebanyak \$12 juta. Ini sedang dalam proses dan belum keluar lagi. Orang yang main dengan wang Kerajaan, saya tidak akan beri dia lari, saya mesti pegang sama dia.

Tuan Pengerusi, berkenaan dengan ramalan bebanan, satu siasatan telah dibuat oleh beberapa pihak. Tahun Kewangan, seperti apa yang diberi oleh LLN kepada saya, kita ada dua laporan. Laporan yang telah dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Petaling Jaya itu bukan salah, itu betul tetapi itu adalah laporan lama. (*Ketawa*) Seperti apa yang dikatakan oleh Ahli Yang Berhormat iaitu ramalan bebanan tahun 1988 dan 1989, untuk tahun 1990 3,188 megawatt, kita gunakan. Mengikut laporan baru untuk tahun 1990 ialah 3,436 megawatt. Tahun 1991—3,580 megawatt, laporan baru 3,858 megawatt. Tahun 1992—3891 megawatt itu laporan lama, tetapi ramalan baru ialah 4,332 megawatt. Seperti itulah juga untuk tahun 1993 iaitu 4,230 megawatt untuk laporan lama, laporan baru ialah 4,890 megawatt. Pada akhirnya tahun 1997, mengikut laporan lama ialah 5727 megawatt sahaja tetapi laporan baru 6,968 megawatt. Jadi, Tuan Pengerusi, if I don't carry out the planning of the plant process, I will be responsible to the Honourable Members in this House, dengan izin, betulkah, tidak?

Beberapa Ahli: Betul.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Oleh kerana itulah Ahli-ahli Yang Berhormat, suka saya menjelaskan sedikit bahawa lawatan-lawatan saya ke luar negeri

adalah untuk kebaikan negara kita. Saya pergi ke India dua minggu yang lalu. BXCL panggil saya pergi makan-makan—saya makan, (*Ketawa*) tetapi hotel, saya kata, saya sendiri bayar, kereta saya sendiri bayar. Makan pun sekarang tidak mahal kerana saya makan sayur sahaja, cuma \$2.50 sudah cukup, saya tidak makan yang lain. Tetapi Ahli di sebelah, saya panggil dia makan dan saya beri makanan kepada mereka atas perbelanjaan Kerajaan sebagai Menteri Tenaga, Telekom dan Pos. Tetapi saya belanja cuma 70 rupiah sahaja—70 rupiah itu berapa? Tidak lebih daripada \$20.00 iaitu makan roti canailah, tidak ada lain-lain.

Ada juga tuduhan-tuduhan yang telah diberi oleh orang yang hendak rosakkan nama saya dan parti MIC. Jikalau parti MIC mendapat duit rasuah, Tuan Pengerusi, pada hari ini MIC boleh membina sebuah bangunan sekurang-kurangnya 25 tingkat.

Beberapa Ahli: Macam UMNO.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Saya tidak mahu rujuk kepada UMNO, UMNO punya—UMNO punya hal.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Yang Berhormat—Yang Berhormat yang lain jangan berdialog di sini.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Bila kita menjalankan tugas kita, ada juga tuduhan-tuduhan seperti itu. Kita semua adalah manusia, siapa yang tidak ada tuduh-menuduh, ada juga. Tetapi saya percaya tanggungjawab saya adalah untuk memberi jawapan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat. Menuduh nama MIC dalam projek-projek ini, hari ini sedap dengar, tetapi kalau ahli atau Menteri MIC sudah keluar dari Parlimen ini, 5 tahun atau 6 tahun kemudian, dia akan tahu sama ada MIC itu baik atau tidak. Parti MIC adalah sebuah parti orang miskin. (*Disampuk*) Saya adalah

wakil daripada orang miskin. Tahukah? Saya tidak mengambil wang ini beri orang, tetapi sebagai Menteri Tenaga, Telekom dan Pos, gaji yang saya dapat saya beri kepada orang miskin. Ini ada proof. Boleh tanya kepada orang miskin di luar, mereka tahu.

Oleh kerana itu, Tuan Pengerusi, saya suka juga memberi sedikit penjelasan kepada kedua-dua Ahli Yang Berhormat iaitu Ahli Yang Berhormat dari Petaling Jaya dan Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka mengenai perkara-perkara yang telah dibangkitkan oleh mereka, saya akan tulis satu surat kepada mereka berdua dan memberi satu penjelasan yang lebih terang. Mahu atau tidak?

Beberapa Ahli: Mahu.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Mahu?

Tuan Lim Guan Eng: (*Bangun*)

Dato' Seri S. Samy Vellu: Sekarang saya beri.

Tuan Lim Guan Eng: Saya bertanya Yang Berhormat Menteri tadi tentang "generation over capacity" sebanyak 1,690 megawatt dalam sistem TNB, tetapi mengapakah pada 4hb Januari excess capacity hanya 25 megawatt. Kedua, mungkin kerana Yang Berhormat Menteri tidak mempunyai butir-butir secara spesifik.

Soalan yang kedua, ini secara am iaitu mengenai kadar tarif. Adakah Yang Berhormat Menteri mengakui bahawa kadar tarif yang ditetapkan adalah berasaskan harga minyak pada tahun 70-an di mana ia dalam tahap US\$30 setong tetapi sekarang dalam tahun 1980an apabila harga minyak turun, mengapakah LLN tidak mengurangkan tarif tersebut sebelum ia diswastakan? Tentulah setelah Perang Teluk meletus sekarang harga minyak adalah sangat tinggi, tetapi semasa ia jatuh ke tahap US\$15 setong, ada masa ianya jatuh ke

US\$10 setong, mengapakah kadar tarif masih tinggi? Kedua, kerana semua alat-alat kelengkapan yang dibeli oleh LLN dan TNB adalah tidak dikenakan membayar cukai dan ini adalah satu faedah yang sangat besar, mengapakah kadar tarif ini tidak dikurangkan? Dengan semua windfall profits ini kerana ianya ditetapkan pada kadar \$30 setong dan selepas harganya jatuh, semua keuntungan yang diperolehi adalah windfall profits, kenapa ia tidak dibahagikan kepada pengguna-pengguna terutama mereka yang miskin yang mahu dibela oleh Yang Berhormat Menteri? Mengapakah orang-orang miskin ini tidak menikmati tarif yang kurang. . . .

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tadi Yang Berhormat minta penjelasan sahaja dan saya beri peluang, tetapi Yang Berhormat ucap. . . .

Tuan Lim Guan Eng: Itu sahajalah—dua soalan.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Dua soalan? Ya, sila.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Kita tidak boleh mengikut harga tarif kita dengan pasaran minyak di negara Arab. Hari ini harga minyak kurang \$10 satu tong, esok—\$15, satu hari lagi—\$20. Mahukah tiap-tiap hari saya kira hari ini 30 sen satu unit, hari ini 15 sen satu unit, hari ini 16 sen satu unit dan sebagainya?

Kita tidak boleh menjalankan sebagai sebuah badan seperti ini. Tetapi apa-apa keuntungan yang kita dapat kita bayar balik kepada hutang yang berjumlah lebih dari \$4 billion—kita bayar dan tidak ambil satu sen daripada Kerajaan pada masa itu. Kita bagi diskaun kepada industri, diskaun kepada hotel dan juga diskaun kepada kawasan-kawasan luar bandar—semua ada juga. Kalau kita turunkan harga kadar tarif tiap-tiap bulan satu kali, saya percaya kita perlukan lebih kurang 2,000 pegawai-pegawai

lagi untuk menjalankan economy of oil stability, naik-turun, naik-turun, naik-turun—susahlah.

Tuan Lim Guan Eng: (Bangun)

Dato' Seri S. Samy Vellu: Sudah, satu kali sahaja. Tuan Pengerusi, tadi saya sudah jelaskan kepada Ahli Yang Berhormat tentang macam mana kapasiti yang tinggi kita mesti adakan dalam simpanan kita untuk membekalkan kepada, dengan izin, increasing capacity of demands. Oleh kerana itulah Tenaga Nasional telah menjalankan beberapa projek sekarang. Walau bagaimanapun, Tuan Pengerusi, dua, tiga tuduhan yang telah ditimbulkan oleh kedua-dua Ahli Yang Berhormat itu tadi saya sudah jawab.

Selain daripada itu, banyak soalan-soalan tadi sudahpun ditimbulkan dalam Dewan ini apabila kita telah membahaskan perkara ini dalam prinsip.

Dengan ini, saya ucapkan terima kasih kepada Tuan Pengerusi atas peluang ini tetapi saya ada satu permintaan. Pada masa akan datang, jangan minta dipotong sepuluh ringgitlah, sebab menurut ekonomi sekarang, potongan sepuluh ringgit amat kecil. Kalau hendak potong, potong satu ribu ringgitlah. (*Ketawa*) Itu lebih baik. Terima kasih. (*Tepuk*)

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah bagi diputuskan bahawa wang yang diperuntukkan bagi Maksud Bekalan 49, Butiran 010000 dikurangkan sebanyak \$10.00.

Usul dikemuka bagi diputuskan, dan tidak disetujui.

Perbahasan disambung semula.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Ahli-ahli Yang Berhormat, masalah bahawa wang sejumlah

\$53,515,110 di bawah Kepala B.49 dan B.50 serta \$30,749,020 untuk P.49 dan P.50 jadi sebahagian daripada Jadual dan Anggaran Pembangunan, 1991 terbuka untuk perbahasan semula. Bukit Mertajam.

7.25 mlm.

Tuan Chian Heng Kai (Bukit Mertajam): Tuan Pengerusi, saya ingin merujuk kepada Butiran 010000, Program 010100—Pentadbiran Am. Di sini, Tuan Pengerusi, saya hendak membangkitkan satu perkara sahaja iaitu masalah berkenaan dengan penduduk-penduduk yang tinggal di tanah persendirian. Masalah ini saya telah bangkitkan di dalam Dewan ini yang lalu. Yang Berhormat Menteri mengatakan hatinya sangat baik dan ia akan membela kepentingan orang miskin. Penduduk-penduduk yang tinggal di tanah persendirian susah dapat bekalan elektrik oleh kerana tuan tanah tidak membenarkannya. Oleh sebab itu, mereka tidak dapat bekalan elektrik dan kebanyakan mereka adalah orang miskin. Yang Berhormat telah berjanji akan menimbangkan perkara ini. Saya berharap Yang Berhormat boleh memberitahu keputusannya dan saya berharap juga perkara itu boleh diselesaikan dengan secepat mungkin. Sekian, terima kasih.

7.28 mlm.

Tuan Haji Wan Mohd. Jamil bin Wan Mahmood (Tumpat): Tuan Pengerusi, mukasurat 229, B.49, Kertas Perintah 19, Butiran 010000 Khidmat Bantuan, Butiran Kecil 010200 Perancangan dan Pembangunan serta juga Kertas Perintah 20, No. 1 dan No. 2 dalam mukasurat 151 dan 152.

Tuan Pengerusi, walaupun Telekom merupakan syarikat korporat yang besar tetapi masih banyak kenderaan yang digunakan kita dapati sudah buruk ataupun sudah usang dan selalu mengalami kerosakan. Ini menjejaskan

kerja-kerja harian, malahan kenderaan tersebut tidak selamat untuk digunakan. Langkah keselamatan, jika tidak diambil berat oleh pihak yang berwajib. Contohnya pada akhir bulan Disember yang baru lalu, satu kemalangan telah berlaku di Bukit Larut, Taiping yang mengakibatkan dua orang pekerja telah mati dan tiga orang telah cedera. Berapakah saguhati yang telah dibayarkan kepada keluarga simati itu oleh pihak yang berkenaan? Di samping itu, Tuan Pengerusi, walaupun sudah 4 tahun dia diswastakan, masih jua terdapat kereta-kereta Telekom yang berwarna hijau, Jabatan Telekom. Sepatutnya hal yang demikian itu tidak berlaku.

Persoalan yang kedua, Tuan Pengerusi, masalah kemudahan. Hampir 90% adalah untuk kediaman terutama di kampung. Contohnya pada tahun 1991, di Kedah jumlah yang telah diluluskan ialah sebanyak 134 tetapi yang belum dipasang sehingga sekarang ialah 115. Contoh yang kedua dapat kita lihat di Perak. Yang diluluskan ialah sebanyak 349 dan sehingga sekarang yang belum dipasang walaupun telah diluluskan ialah sebanyak 348.

Perangkaan ini saya ambil ialah berdasarkan laporan kedudukan rancangan telefon awam luar bandar yang belum dipasang sehingga 30-11-1990. Ini menggambarkan kecuaihan Jabatan ini.

Yang kedua, Tuan Pengerusi, didapati banyak projek-projek dirancang untuk memberi kemudahan telefon kepada awam tidak lebih daripada 70% ianya telah siap. Ini berlaku kerana masalah kekurangan kabel sama ada kabel plastik untuk projek kabel utama bawah tanah, dengan izin, underground, atau kabel IB di atas tiang berbagai saiz untuk projek kecil, untuk projek kabel agihan talian atas, bukan sahaja projek yang telah diberikan kepada kontraktor JKH yang terlibat. Projek yang berbagai yang

diberikan kepada kontraktor tangki juga tergendala kerana short notice, dengan izin, sehingga masa untuk mereka order kabel daripada kilang memakan masa, sehingga ada memakan masa 5-6 bulan. Saya kira pihak Yang Berhormat Menteri telah tahu persoalan ini, dan sekiranya pihak Yang Berhormat Menteri sedar saya rasa perlulah persoalan-persoalan seperti ini mestilah disegerakan kerana ia adalah melibatkan rakyat-rakyat yang miskin dan sebagaimana yang dikatakan oleh Yang Berhormat Menteri tadi, Yang Berhormat Menteri adalah merupakan Menteri kepada orang-orang yang miskin.

Yang ketiga, Tuan Pengerusi, menunggu kemudahan telefon terutamanya di kampung-kampung. Ini juga adalah merupakan persoalan, adalah perkara biasa juga kerana dasar syarikat yang melaksanakan projek mengikut Return of Investment (R.I.O), dengan izin, menunggu sehingga 3-4 tahun adalah merupakan perkara biasa bagi mendapatkan bekalan. Perkara ini telah berlaku dan pihak Menteri sudah tahu dan saya minta supaya tindakan juga mestilah disegerakan.

Yang keempat, rancangan projek yang tidak teliti juga menyebabkan banyak projek-projek yang telah dilaksanakan di tempat bukan tempat yang sebenarnya atau tempat yang diperlukan dan ditempatkan yang diperlukan pula bilangannya kecil, bilangan kabel yang dimasukkan tidak mencukupi untuk memenuhi permintaan pelanggan.

Yang kelima, projek yang dilaksanakan lebih memberi keutamaan di negeri-negeri yang tekanan politik adalah tinggi di mana barang-barang keperluan projek ditumpukan di tempat berkenaan yang menyebabkan negeri-negeri lain adalah sudah terjejas dan kemungkinan akan terjejas kalau tidak cepat-cepat diatasi.

Yang keenam, kekurangan bahan-bahan terutama kabel yang telah menjejaskan kerja penyelenggaraan.

Sekarang ini kerja-kerja penyelenggaraan terpaksa menggunakan kabel second hand, dengan izin, begitu juga kekurangan tiang besi, wire hitam dan kekurangan bahan-bahan yang lain menyebabkan pemasangan telefon tergendala.

Yang ketujuh, Tuan Pengerusi, keadaan pondok telefon awam di luar bandar PCCB. Menurut satu pengkajian yang telah dibuat banyak pondok-pondok telefon awam di luar bandar didapati telah mengalami berbagai-bagai kerosakan seperti berkarat, tidak berlampu, dinding pondok pecah dan sebagainya, malahan alat-alat yang digunakan adalah jenis G.E.C iaitu jenis tahun 1950an dan 1960an masih didapati digunakan. Bahan-bahan seperti ini selalunya mengalami kerosakan, jika rosak amat sukar bahkan tidak ada alat-alat gantinya di Malaysia, kemungkinan di negeri-negeri lain juga tidak ada. Antara 30%-40% PCCB yang ada di bandar adalah jenis G.E.C, saya kira pihak Yang Berhormat Menteri sedar dalam masalah ini. Selain daripada jenis PCCB, G.E.C, jenis BTN tahun 1980an masih banyak digunakan. Persoalannya sekarang, Tuan Pengerusi, apabila alat-alat itu mengalami kerosakan sukar juga untuk mendapatkan alat gantinya kerana pengeluaran sudah dihentikan, dan juga ada setengahnya saya melihat dan difahamkan kerana alat-alat gantinya dikontrol oleh pihak Uniphone Sdn. Bhd. Apakah ini betul ataupun tidak? Menteri akan memberi penjelasan pada kita pada hari ini.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Yang Berhormat, sila gulung ucapan.

Tuan Haji Wan Mohd. Jamil bin Wan Mahmood: Bagi penggulangannya, saya ingin mengemukakan beberapa persoalan kepada Yang Berhormat Menteri.

Soalan yang pertama kenapakah anak syarikat STM iaitu Selcom yang dahulunya 51% milik STMB, 49%

adalah milik Fleet Group dijual kepada Alphine Resources, dengan izin, sedangkan Selcom adalah anak syarikat yang menguntungkan STMB—kenapa?

Soalan yang kedua, Selcom yang telah diberi lesen untuk beroperasi seluruh Malaysia dengan ATUR ART900 milik siapa?

Soalan yang ketiga, kenapa pada 15-3-1989 saya difahamkan Kabinet telah membuat keputusan supaya STMB mesti menjual share 51% di dalam Selcom?

Soalan yang keempat, mengapa lesen untuk operasi ATUR 800 kepada STMB telah ditangguhkan ke satu tarikh, entah bila tidak tahu, sedangkan Kerajaan telah berjanji sekiranya STMB jual sharenya di dalam Selcom lesen itu akan diberi kepada STMB. Persoalannya sekarang STMB sudah mengambil langkah untuk menghubungi dan mendapatkan pembekalannya ATUR 800?

Soalan saya yang terakhir, Tuan Pengerusi, kenapa lesen untuk Uniphone Sdn. Bhd. yang beroperasi untuk PCCB yang telah mati telah disambung lesennya kepada 15 tahun lagi, sedangkan menurut pakar di dalam STMB menganggap sepatutnya itu mesti diserahkan kepada STMB untuk beroperasi kerana PCCB dapat memberi keuntungan yang besar kepada syarikat Kerajaan. Kenapa Kerajaan tidak membenarkan STMB untuk memasang PCCB di bangunan Kerajaan, di Pejabat Pos, Stesen Keretapi dan lain-lain, sedangkan STMB milik Kerajaan dan Uniphone adalah milik bukan Kerajaan, tolong jelaskan Yang Berhormat Menteri. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Batang Lupar.

7.38 mlm.

Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar (Batang Lupar): Tuan Pengerusi, saya pun tidak hendak bercakap banyak sebab sudah sunyi macam bernyanyi di dalam tandas.

Saya ingin merujuk Maksud Bekalan 45, Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos, mukasurat 229, Butiran 030000 - Kawalselia Telekom.

Saya ingin bercakap di bawah rujukan ini adalah pendek sahaja ialah untuk membawa kepada perhatian Kementerian ini iaitu terdapat di Sarawak, kalau kita hendak bercakap menerusi telefon selalu percakapan kita itu boleh didengar di dalam radio. Jadi siapa yang hendak bercakap dengan isteri dia cerita-cerita yang tidak boleh didengar orang lain kalau turunkan radio boleh dengar percakapan, hendak dengar girl friend cakap pun boleh menerusi radio. Jadi perkara ini telah dibangkitkan di dalam beberapa suratkhbar 4-5 bulan lepas, tetapi jawapan yang diberi oleh pihak Telekom di Sarawak tidak memuaskan sekali.

Pernah saya bercakap dengan seorang Pengarah Telekom, saya lupa namanya berhubung dengan perkara ini, tetapi jawapan daripada beliau belum lagi saya dapati. Oleh itu saya membawa perkara ini ke Dewan ini agar perkara sebegini tidak berlaku, bahkan boleh dicuba pada bila-bila masapun apabila kita ber-telefon ke Sarawak, kita boleh mendengar cross line orang bercakap menerusi telefon dan ini telah mendatangkan satu perasaan yang tidak sedap hati oleh apa-apa perkataan kita itu boleh didengar oleh sesiapa pun. Oleh kerana tidak ada soalan teknikal yang boleh saya persalahkan, saya haraplah pihak Kementerian boleh mengambil tindakan supaya perkara ini tidak berlaku dan berterusan.

Ingin saya merujuk kepada muka 230, Butiran 02500 iaitu Perbadanan Pembekalan letrik Sarawak, 06—Mini Haidro. Untuk mini haidro di sini diperuntukan \$1,500,000. Nampaknya untuk membuat mini haidro peruntukan \$1.5 juta ini ialah untuk menerangi di satu rumah panjang atau sebuah kampung sahaja, Sarawak itu begitu besar sekali. Jadi kalau kita hendak binakan mini haidro untuk menjanakan kuasa memberi bekalan tenaga kepada

semua kawasan di Sarawak itu, mini haidro macam ini memang tidak mencukupi dan tidak memuaskan.

Sehubungan dengan itu inginlah saya bertanya kepada pihak Kementerian di manakah hilangnya kisah-kisah projek Haidro Elektrik Bakun yang telah banyak disebutkan beberapa tahun yang lalu dan projek Bakun ini walaupun dianggap sebagai satu projek yang kontroversi sedikit, tetapi memandangkan keadaan di Sarawak saya memang berminat benar pihak Kerajaan dan Kementerian untuk membina projek elektrik di Bakun. Walaupun dalam tahun 1983 penilaian untuk membina projek Bakun dengan menyediakan HVAC atau High Voltage Alternating Cable Transmission dan High Voltage Direct Cable Transmission ke Semenanjung Malaysia, Sarawak dan Sabah menggunakan perbelanjaan sebanyak \$8.2 billion tetapi memandangkan ongkos maintenance, dengan izin, janakuasa projek ini dan jangka panjang adalah murah iaitu sekurang-kurangnya 16% daripada menggunakan fossil fuel ataupun minyak. Sebagaimana yang kita pasti maklum, minyak, gas dan kayu-kayan di Sarawak itu akan hilang bahkan mungkin minyak itu akan hilang dalam masa 20 tahun yang akan datang dan kayu itu mungkin tidak boleh ditebang lagi dengan adanya bantahan dan tindakan-tindakan Kerajaan ataupun orang-orang di luar Kerajaan, jadi dengan itu Sarawak itu nanti akan tinggal kebelakangan.

Dengan itu kalau terbinanya projek Bakun ini, insya Allah, dapatlah Sarawak sedikit sebanyak maju ke hadapan untuk membina Sarawak itu sendiri, kalau tidak pun memberi kuasa kepada negeri Sabah, Brunai, Kalimantan Barat dan Semenanjung Malaysia seterusnya, kerana projek Bakun kalau dibina dengan sepenuhnya boleh menjanakan kuasa sebanyak 2,040 megawatt dengan 8 turbines. Walaupun pembinaan projek itu akan membanjiri sebesar 695 kilometer tetapi di pandang daripada pencemaran alam tidaklah begitu walaupun ada orang mengatakan

banyak binatang-binatang dan bunga-bungan dan kayu-kayuan akan binasa oleh kerana pembanjiran oleh kerana pembinaan reservoir untuk dam yang bakal dibina untuk projek Bakun ini. Tetapi sebaliknya pula kita akan membinakan satu tasek yang mungkin indah dan mungkin dapat dijadikan satu kegemaran pelancong dan di sebaliknya pula kita boleh menjadikan satu tasek yang mempunyai eko-sistem yang bersendirian.

Jadi kehilangan binatang-binatang dan tanaman-tanaman di kawasan itu akan diganti dengan ikan dan benda-benda lain yang hidup di air. Ada juga mengatakan orang-orang yang diam di kawasan yang sebesar itu terpaksa dipindah-randah ke tempat yang lain. Walaupun mengikut statistik yang ada iaitu seramai 5,000 orang lebih yang akan dipindah mengandungi enam puak dan 1,000 kelamin, penempatan semula mereka ini ke satu tempat akan memakan belanja sebanyak \$65 juta dan sebaliknya ini akan memberikan satu kehidupan baru kepada mereka ini yang mana mungkin tidak akan menerima apa-apa pembangunan daripada pihak Kerajaan. Dengan adanya pemindahan itu nanti dapatlah pihak Kerajaan memberi tempat kediaman bahkan boleh juga memberi pembangunan, boleh juga memberi persekolahan dan kemudahan-kemudahan kesihatan kepada mereka.

Tuan Pengerusi, dari segi ekonomi projek Bakun ini oleh kerana tidak dijanakan menggunakan fossil fuel dan menggunakan janakuasa air jadi economic internal rate of return adalah lebih baik daripada menggunakan minyak yang begitu mahal dan harga ini akan tertakluk kepada harga minyak. Memandangkan keadaan yang ada sekarang ini, harga minyak akan terus naik dan mungkin minyak atau fossil fuel akan hilang, jadi kemudahan dan keuntungan yang kita dapati daripada haidro elektrik ini adalah tidak terbatas sama sekali dan tidak ada kehabisannya. Ada juga orang mengatakan kalau projek Bakun ini dibina akan mendatangkan satu bencana alam iaitu earthquake dan

sebagainya. Ini juga belum dapat dibuktikan dan perlulah kajian terperinci dibuat. Tetapi di dalam kajian yang telah dibuat ini tidaklah semestinya akan berlaku kerana negeri kita bukanlah di dalam belt earthquake.

Dengan itu saya ingin bertanya kepada pihak Kementerian sama ada pihak.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Yang Berhormat, sila gulung ucapan.

Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Tidak lama, sedikit sahaja, ada tiga persoalan lagi. Saya ingin bertanya sama ada pihak Kerajaan akan membina janakuasa Bakun yang saya sebutkan tadi, jika tidak, mengapa projek haidro elektrik Bakun ini tidak dibina? Juga, kalau tidak ada, apakah alternatif yang akan dibuat untuk menggunakan sepenuhnya kemudahan yang ada di Upper Rajang River Basin untuk janakuasa. Bolehkah pihak Kementerian memberi jangka output dibanding dengan projek Bakun Haidro Elektrik jikalau ada projek-projek alternatif yang bakal dibina atau hendak dibina itu.

Sekianlah sahaja daripada saya dan terima kasih.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Rompin.

7.50 mlm.

Dr Haji Jamaluddin bin Haji Jarjis [Rompin]: Tuan Pengerusi, saya ingin menyertai perbincangan iaitu dalam Kertas Perintah 19 dan 20, B.49, Butiran 010000 hingga 040000 dan juga P.49 Butiran 030000 dan 040000.

Saya ingin mengambil kesempatan yang ada pada petang ini untuk mengucapkan tahniah kepada Kerajaan kerana baru-baru ini telah menswastakan Lembaga Letrik Negara, oleh kerana itu ia telah diberi nama baru, iaitu TNB (Tenaga Nasional) dan ada juga nama yang kedua yang dipakai oleh akhbar,

iaitu TEN. TEN ini mungkin dianggapkan sebagai satu nombor yang perfect, the perfect ten. Kita mengharapakan supaya Tenaga Nasional boleh memberikan perkhidmatan (service) yang baik supaya kita semua boleh berbangga ia pada tahap prestasinya the perfect ten.

Tuan Pengerusi, kalau kita lihat juga pandangan-pandangan yang telah dibuat daripada pihak-pihak perunding, nescaya kita dapati bahawa Tenaga Nasional itu tidaklah seburuk yang disangkakan, tuduhan-tuduhan yang dilemparkan oleh pihak DAP. Bukanlah saya bangun untuk memuji tetapi kenyataan itu hendaklah dianggap sebagai satu kenyataan.

Saya juga baru-baru ini mendapat satu salinan tentang kajian yang telah dibuat oleh pihak World Bank, kajian tentang prestasi Tenaga Nasional. Pihak World Bank ini amat berbangga dengan prestasi yang telah dilaksanakan oleh Tenaga Nasional. Oleh kerana itulah maka kita sering dengar bahawa Tenaga Nasional telah mendapat pinjaman yang begitu banyak daripada World Bank dan juga daripada ADB, satu bank yang dipanggil Asean Development Bank. Kalaulah TNB begitu berat, begitu teruk dari segi rekodnya, tak mungkin satu badan kewangan dunia seperti World Bank dan ADB dapat memberikan jumlah pinjaman yang amat banyak. Oleh kerana itu, saya nampak tohmah yang dikemukakan oleh DAP merupakan satu lagi permainan politik yang saya anggap sebagai satu cara yang selalu dibawa oleh DAP.

Saya ingin mengesyorkan satu perkara, kalaulah Tenaga Nasional ini terlalu berat, saya mencadangkan pihak DAP ini, mereka ini potong wayar, tak usah pakai api elektrik, pakai pelita sahaja senang. Tak payah bayar apa-apa, pakai pelita, beli minyak sahaja.

Tuan Pengerusi, saya ingin menyentuh satu perkara dalam hal ini dari segi penjanaan kuasa ataupun generation, dengan izin. Saya nampak

dalam mukasurat 151, konsep penjanaan kuasa yang telah digunakan oleh Kerajaan, iaitu strategi empat bahanapi iaitu minyak, gas, hidro dan arang batu. Saya mintalah supaya polisi ini diteruskan, kita janganlah terbawa oleh kerana saranan ataupun pandangan yang dibuat oleh negara-negara maju yang menggunakan tenaga nuklear. Walaupun pada peringkat awal ramai pengkaji-pengkaji, penyelidik-penyelidik berbangga mengatakan bahawa tenaga nuklear ini boleh menjanakan kuasa pada kos yang amat rendah, tetapi jelas sekarang kalau kita melihat dari segi kajian-kajian dan data-data yang ada pada janakuasa-janakuasa yang besar, kos satu unit agak tinggi dirasakan ataupun harganya adalah lebih kurang dengan tenaga daripada minyak. Oleh kerana itu, biarlah kita terus dengan dasar empat bahanapi ini, tak payahlah kita menggunakan tenaga nuklear di masa-masa yang akan datang untuk menjanakuasa bagi negara kita.

Tuan Pengerusi, juga dalam hal bahanapi ini saya memberi sokongan kepada Yang Berhormat tadi daripada Sarawak iaitu dari Batang Lupar, bukannya Batang Lubang apa Yang Berhormat kata, salah cakap hari itu - Batang Lupar, bahawa hendaklah kita dari segi empat tenaga tadi, yang paling ekonomik sekali ialah air, saya rasa kosnya hanya dalam 4-5 sen satu unit sahaja. Patutlah kita teruskan nampak gaya sekarang ini tenaga kita, dengan izin, the energy mix sudah pada peringkat 50% minyak, hendaklah kita memastikan pada masa-masa yang akan datang kita tingkatkan makes kita atau tingkatkan komponen kita daripada air. Oleh kerana itu, kita mengucapkan tahniah kepada Kerajaan kerana baru-baru ini difahamkan telah bersetuju untuk meneruskan projek hidro di Kelantan, saya pun lupa namanya. Ini satu arah dan pendekatan yang amat baik untuk kita meningkatkan lagi komponen tenaga kita daripada tenaga yang murah, iaitu tenaga air.

Tuan Pengerusi, perkara yang kedua saya ingin bangkitkan pada petang yang mulia ini ialah tentang, dengan izin, efficiency. Baru-baru ini dalam akhbar kita mendengar bahawa Tenaga Nasional akan mengurangkan kerugiannya (losses). Saya menyarankan supaya perkara ini dipertingkatkan lagi supaya tahap kerugian (power losses) kita bila kita menjanakusa kita bawa dari A dan B, kita hilang kuasanya melalui talian penghantaran dan talian pengagihan. Kita minta supaya diadakan perancangan-perancangan yang lebih teliti, termasuk menggunakan strategi-strategi yang moden, termasuk menggunakan komputer-komputer. Saya difahamkan pengawasan dan pelaksanaan atau the planning and operating strategy, dengan izin, tenaga kuasa di negara kita belum lagi kita automatikkan, masih lagi manual, tidak ada, dengan izin, automatic generation re-scheduling, belum ada lagi computer operated monitoring and control, dengan izin. Kita patutlah menggunakan strategi-strategi yang moden supaya kita mem pertingkatkan lagi prestasi dan juga performance, dengan izin, sistem elektrik di negara kita.

Saya sungguh yakin bahawa Tenaga Nasional mempunyai pakar-pakar yang saya fikir amat tinggi kualitinya, kita juga tidak kurang dari segi kepakaran-kepakaran yang ada di dalam Tenaga Nasional. Oleh kerana itu, Kerajaan patutlah memberi sokongan kepada Tenaga Nasional supaya memper-tingkatkan alat-alat, termasuk penggunaan komputer-komputer dan juga strategi-strategi yang moden supaya kita mengurangkan kerugian-kerugian dalam sistem penghantaran kuasa elektrik di negara kita.

Tuan Pengerusi, yang akhir saya ingin sentuh pada petang ini ialah dari segi DEB. Kita tidak lari dari segi pembangunan Dasar Ekonomi Negara selepas tahun 1990 bahawa kita mengalu-alukan usaha-usaha yang telah dilaksanakan oleh Kerajaan dalam meningkatkan lagi penglibatan. . . .

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Yang Berhormat, itu Butiran yang ke berapa?

Dr Haji Jamaluddin bin Haji Jarjis: Di bawah Pentadbiran - polisi.

Tuan Pengerusi (Tuan Ong Tee Keat): Tetapi jangan menyentuh dasar, Yang Berhormat.

Dr Haji Jamaluddin bin Haji Jarjis: Ya. Saya bawalah saranan saya dari segi Sistem Pentadbiran, iaitu Sistem Perolehan. Kita difahamkan bahawa sistem perolehan di Tenaga Nasional dan juga sistem, dengan izin, stocknya bahawa Tenaga Nasional telah mengadakan satu sistem on-line untuk mengendalikan sistem perolehan. Saya menyarankan supaya dalam ia meningkatkan lagi sistem perolehan di Tenaga Nasional supaya dari segi pengawasan, kita ada Kawalselia Elektrik—Butiran 020000. Dalam mengawasi perjalanan Tenaga Nasional hendaklah juga dipastikan penyertaan-penyertaan semua masyarakat di negara ini, terutama sekali dalam pelaksanaan Dasar Ekonomi Negara.

Itu sahaja yang dapat saya sarankan. (Saya menyokong peruntukan yang dibentangkan untuk Kementerian ini.

(Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Jawatankuasa*)

Tuan Pengerusi: Batu Gajah.

7.59 mlm.

Tuan Foo Piew Kok (Batu Gajah): Tuan Pengerusi, mukasurat 229 dan 230 iaitu Maksud Bekalan B.49 Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos mengenai Butiran 030000 Kawalselia Telekom, Butiran 040000 Perkhidmatan Kawalselia Telekom. Saya akan membahaskan kedua-dua ini dengan sekaligus.

Tuan Pengerusi, sungguhpun operator Syarikat Telekom Malaysia di

bawah penswastaan itu telah lebih bersopan dengan suara lebih manis dan lunak kononnya, ini adalah satu tektik untuk menyenangkan hati pelanggan mereka semasa mereka itu ditindas oleh pihak STM sewenang-wenangnyanya.

Tuan Pengerusi, STM itu telah menjadi satu badan menghisap darah pelanggan mereka dan berharap melalui cara yang tidak sihat untuk meningkatkan keuntungan mereka tanpa menimbangkan kesusahan, kesulitan dan ketidak senang hati pandangan mereka.

Tuan Pengerusi, sejak pelaksanaan pemberhentian automatik perkhidmatan telefon itu, ramai pelanggan telefon itu dikenakan denda ataupun charge menyambung semula perkhidmatan telefon mereka sebanyak \$50.00 sekali. Selepas ia dihentikan perkhidmatan sementara berikutan bil telefonnya tidak dijelaskan dalam tempoh 21 hari, oleh kerana kecuaiannya pelanggan kekeliruan dan keraguan atas bil telefon diasaskan kelambatan mengkreditkan akaun dan lain-lain lagi.

Tuan Pengerusi, pihak STM akan memberikan penjelasan bahawa pihak mereka pernah memberikan peringatan automatik melalui panggilan telefon yang telah dikomputerisekan itu sebelum pemberhentian perkhidmatan itu diambil.

Tuan Pengerusi, pada peringkat permulaan pelaksanaan pemberhentian automatik perkhidmatan telefon itu juga ada ramai pelanggan itu telah menjadi mangsa, oleh kerana tanpa mendapat sebarang notis diberikan.

Tuan Pengerusi, Tenaga Nasional itu mencharge sebanyak \$3.00 ke atas menyambung balik perkhidmatan terhenti oleh kerana kelewatan menjelaskan bil. Kenapa Telekom itu menchargekan sebanyak \$50.00 sekali. Lebih 13 kali ganda dari TEN charge. Tuan Pengerusi, bukankah Telekom itu menjadi penghisap darah. Seumpamanya bil Telekom hanya \$20.00,

tetapi denda itu \$50.00. Ini tidak munasabah, tidak masuk akal dan betul-betul dahsyat.

Tuan Pengerusi, saya berharap Kementerian yang berkenaan itu menyatakan sejak pelaksanaan pemberhentian automatik itu berapa kalikah orang telah dikenakan denda itu dan sama ada itu adalah satu skim cepat kaya yang berada di Telekom, sama ada charge itu akan diturunkan sepertimana charge yang dikenakan oleh TEN. Jika tidak, mengapa?

Tuan Pengerusi, satu lagi ketidaksihatan yang berada di Telekom iaitu Telekom tidak berminat memberikan pembekalan ke luar bandar, oleh kerana perbelanjaan yang sama atas pembekalan perkhidmatan Telekom telefon di bandar dan luar bandar itu selalunya hasil dari bandar itu berkali ganda lebih dari hasil dapat dari luar bandar. Ini mengakibatkan permohonan telefon dari luar bandar akan mengambil masa bertahun-tahun barulah boleh mendapat perkhidmatan tersebut.

Tuan Pengerusi, dalam suratkhbar Utusan Malaysia hari ini juga menegurkan bahawa pihak STM mengambil masa 5 tahun menunggu meluluskan permohonan telefon. Saya ingin menyebut kandungan tersebut dibuat oleh seorang yang bernama 'Sabar Menanti' dari Batu 5, Sik, Kedah. Beliau telah mengatakan, apa yang dapat saya perhatikan ialah, "Sejak diswastakan, STM lebih mementingkan keuntungan daripada khidmat sosial seperti dahulu. Saya mendengar cerita daripada seorang kawan yang terlibat dalam rancangan pembangunan daerah bahawa polisi STM kini ialah mendahulukan kawasan-kawasan yang boleh mendatangkan banyak keuntungan, kawasan-kawasan bandar dan industri diberi perhatian dengan memperbaiki kawasan-kawasan luar bandar".

Tuan Pengerusi, adalah nasib baik itu boleh mendapatkan perkhidmatan seperti di kawasan Menteri yang menyandang Kementerian iaitu di

kawasan Parlimen Sungai Siput. Malangnya, Tuan Pengerusi, satu pekan kecil namanya Dak Lasa di dalam kawasan Parlimen Sungai Siput, jaraknya dari bandar Sungai Siput lebih kurang 13 batu, kononnya kadar sewa telefon di Lasa itu adalah \$79.00 sebulan. Benarkah perkara ini wujud? Saya berharap Menteri yang berkenaan itu menjelaskan perkara ini. Kenapakah sewanya begitu tinggi dibandingkan dengan tempat lain? Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ipoh. Selepas itu Menteri menjawab.

Tuan Lim Hock Seng: Maafkan, Tuan Pengerusi. Minta saya 2 minit sahaja.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, tadi Yang Berhormat tidak ada.

Tuan Lim Hock Seng: Dua minit sahaja.

Tuan Pengerusi: Sila Ipoh.

8.06 mlm.

Tuan Lau Dak Kee (Ipoh): Terima kasih, Tuan Pengerusi. Saya hendak mengambil bahagian Kementerian untuk membahaskan Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos bagi Maksud 49, Butiran 010000, 010100, berkenaan dengan Perkhidmatan Bekalan dan 020000, Kawalselia Elektrik, Kod 20000, Perkhidmatan dan Bekalan, 030000, Kawalselia Telekom dengan Maksud 50, 010000, Perkhidmatan Pos.

Tuan Pengerusi, saya dapati bahawa pada 8hb Mac tahun yang lalu Timbalan Menteri Tenaga, Telekom dan Pos telah menyatakan Telekom tidak mempunyai satu garis panduan bagi kontraktor-kontraktor bumiputera di mana Timbalan Menteri telah menyaran bahawa Telekom hanya mementingkan keuntungannya. Kontraktor-kontraktor bumiputera itu telah diabaikan. Saya hendak minta Menteri yang berkenaan keadaan ini masih berlaku atau tidak?

Adakah Kementerian ini telah bertambah baik dengan lebih memberi perhatian yang lebih serius terhadap kontraktor-kontraktor bumiputera, oleh kerana telah disebut oleh Timbalan Menteri.

Tuan Pengerusi, berkenaan dengan menggunakan telefon awam tidak kena bayar. Adakah ini benar, sebab pada 2hb April tahun lalu di Ipoh, Public Relations Officer bagi kawasan Barat, Encik Sulaiman telah berkata bahawa ada satu lagi automatik boleh digunakan untuk menalefon, menggunakan telefon orang lain untuk menelefon kepada luar negeri seperti Amerika Syarikat, British atau lain-lain tempat. Adakah alat-alat itu telah diluluskan oleh Telekom ataupun sekiranya tidak diluluskan, maka apa tindakan-tindakan telah diambil untuk memastikan bahawa perkara ini tidak berlaku lagi. Dan saya dapati bahawa satu restoran yang telah dikatakan oleh PRO itu yang telah dihantar daripada Telekom untuk menguji sama ada alat automatik itu boleh diguna sedemikian. Dan didapati bahawa telefon daripada restoran itu boleh digunakan untuk menelefon kepada Amerika Syarikat telah dibuktikan. Begitu saya hendak minta penjelasan daripada Menteri yang berkenaan.

Di sini juga pada 27hb Mac tahun lalu, Timbalan Menteri telah berkata di Kuala Kangsar bahawa dalam tiga tahun, bekalan elektrik akan diberikan sepenuh-penuhnya, 100% di negeri Perak. Saya hendak tahu sama ada bekalan elektrik 100% di negeri Perak telah dilaksanakan atau belum? Setakat ini, berapa peratuskah telah dipenuhi oleh Kementerian ini.

Berkenaan dengan telefon, dikatakan bahawa Telekom akan cuba sedaya upaya untuk memberi perkhidmatan telefon di luar bandar. Dalam bandar itu senanglah kerana didapati banyak line yang telah disediakan pun tidak digunakan. Saya hendak diminta di kawasan yang berhampiran dengan kawasan Yang Berhormat iaitu Taman Keladang Jaya, Jalan Kuala Kangsar

didapati bahawa ada 1,500 lebih penghuni rumah telah diduduki oleh mereka dan hingga sekarang ini tidak ada perkhidmatan telefon walaupun sebuah telefon awam. Maka saya hendak minta Menteri yang berkenaan bolehkah mendirikan satu pondok telefon awam untuk penghuni-penghuni di situ supaya perkara-perkara atau apa-apa hal kecemasan dapat dihubung dengan lebih cepat.

Di sini juga didapati bahawa Menteri sendiri di Kuala Lumpur telah berkata pada 21hb Julai tahun lalu bahawa terdapat banyak Kerajaan Tempatan telah terhutang kepada Pejabat Pos dan hutangnya sebanyak \$4 hingga \$5 juta tiap-tiap tahun. Maka saya hendak tahu sama ada Kementerianya telah menuntut hutang-hutang yang telah dihutang oleh Kerajaan Tempatan itu dapat dituntut balik atau tidak, sebab ini satu angka yang besar.

Di sini juga pada tahun yang lalu kita pun didapati bahawa kekurangan bekalan alat telefon ataupun telephone line begitu rumit sama ada keadaan ini telah diperbaiki atau belum. Bukan hanya berlaku di negeri Perak tetapi lain-lain bandar pun menghadapi masalah seumpama itu. Jadi, di sini saya hendak minta Menteri yang berkenaan yang telah berkata bahawa kekurangan kadar elektrik kepada shopping complex, kepada hotel-hotel dan kepada industri. Saya dapati banyak industri-industri kecil tidak menikmati faedah ini kerana kekurangan tarif bekalan elektrik itu. Begitu juga saya hendak minta mengapa mereka tidak dapat menikmati keadaan itu. Yang kedua, mengapa Kementerian tidak bercadang untuk mengurangkan kadar bekalan elektrik kepada lombong-lombong bijih timah memandangkan perusahaan perlombongan timah itu menghadapi satu keadaan yang begitu teruk. Saya merayu Kementerian itu untuk mengurangkan 50% tarif kadar elektrik itu sehingga keadaan harga bijih timah itu dapat dinaikkan semula.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, masa Yang Berhormat sudah cukup.

Tuan Lau Dak Kee: Terima kasih.

Tuan Pengerusi: Bagan, sila. Saya beri dua minit sahaja.

8.15 mlm.

Tuan Lim Hock Seng (Bagan): Terima kasih kepada Tuan Pengerusi. . .

Tuan Pengerusi: Ya, dua minit itu.

Tuan Lim Hock Seng: ..cuma satu masalah yang dihadapi oleh saya di kawasan saya. Sepertimana Yang Berhormat Menteri telah berjanji akan membekalkan elektrik kepada gerai-gerai yang berada di Chai Lin Park...

Seorang Ahli: Penjaja-penjaja.

Tuan Lim Hock Seng: Ya, penjaja-penjaja gerai di Chai Lin Park. Saya telah menulis surat kepada Pengurus Daerah di Butterworth dan didapati tiada sesiapa pun yang mengemukakan permohonan dan saya telah mengemukakan permohonan tersebut. Saya ucap terima kasih kepada Pengurus Daerah di Butterworth dan dia bersedia untuk membekalkan elektrik kepada gerai-gerai penjaja ini. Tetapi Pengurus Daerah tersebut telah menulis sepucuk surat kepada Majlis Perbandaran Seberang Perai menanyakan bersetuju atau tidak berkenaan dengan perbekalan elektrik ini. Pihak MPSP telah menjawab mengatakan bahawa gerai-gerai penjaja itu adalah gerai-gerai haram dan ia tidak bersetuju bekalan elektrik itu diberikan. Saya memintalah jasa baik Yang Berhormat Menteri untuk override atau mengarahkan supaya TEN membekalkan elektrik kepada gerai-gerai ini sepertimana yang diberi kepada rumah-rumah haram yang tidak ada nombor rumah. Dengan itu saya meminta Yang Berhormat Menteri menunaikan janjinya yang telah dijanjikan kepada penjaja-penjaja itu. Terima kasih.

Tuan Pengerusi: Sila, Yang Berhormat Menteri. Bolehkah Yang Berhormat menjawab sebelum kita

habiskan masa pada 8.30 malam— boleh atau tidak?

Dato' Seri S. Samy Vellu: Boleh, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Sila.

8.17 mlm.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Pengerusi, saya ucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbincangan berkenaan dengan Kementerian saya. Suka saya menjawab terus kepada Ahli-ahli Yang Berhormat iaitu Ahli Yang Berhormat dari Bukit Mertajam telah memohon berkenaan dengan bekalan elektrik kepada penduduk-penduduk di tanah-tanah milik persendirian. Jawapan daripada saya walaupun Tenaga Nasional tidak mempunyai kuasa untuk membekal elektrik tetapi sebahagian tanah-tanah persendirian itu saya kadangkala minta wakil saya untuk menghubungi mereka untuk memberi lampu elektrik. Ada juga satu dua tempat kita telah memberi bekalan elektrik kepada mereka.

Yang kedua, Yang Berhormat dari Tumpat telah mengemukakan beberapa soalan. Soalan pertama ialah berkenaan dengan kemalangan yang telah berlaku di Bukit Larut. Suka saya menjelaskan kepada Yang Berhormat bahawa Syarikat Telekom Malaysia telah mengambil beberapa tindakan untuk memperbaiki keadaan ini dan kemalangan ini telah berlaku bukan di jalanraya, ini di atas Bukit Larut. Oleh kerana itu saya telah minta Syarikat Telekom Malaysia untuk mengadakan kenderaan-kenderaan yang lebih kuasa untuk digunakan di tempat seperti Bukit Larut itu. Saya juga telah minta Syarikat Telekom Malaysia untuk menghubungi keluarga mangsa-mangsa kemalangan itu untuk membantu.

Berkenaan dengan telefon dan infrastruktur di kampung-kampung seperti apa yang dikatakan oleh Ahli Yang Berhormat tadi, saya telahpun

menjawab di dalam Dewan yang mulia ini bahawa mulai dari tahun ini kita akan membelanjakan lebih dari \$175 juta untuk memperbaiki keadaan bekalan telefon kepada tiap-tiap kawawan luar bandar termasuk kampung-kampung yang mana kampung-kampung itu terletak jauh dari bandar-bandar atau lbusawat Telekom sekarang, boleh juga mendapat bekalan telefon dengan harga yang rendah dan sama dengan bandar-bandar sekarang. Dan mana-mana kawasan yang kita rancang untuk mengadakan telefon itu, saya akan mengarahkan kepada pihak Telekom Malaysia untuk memenuhi janji-janji yang telah dibuat oleh mereka kepada penduduk-penduduk kampung itu.

Berkenaan kabel, saya percaya saya sudah menjawab soalan berkenaan dengan kabel ini. Tetapi berkenaan dengan alat-alat telefon yang lama buatan dari negara Britain iaitu GEC, sedang ditukar di mana banyak tempat-tempat kita akan menggunakan telefon-telefon dari keluaran tempatan sekarang. Kita sekarang mempunyai dua atau tiga agensi yang membuat telefon keluaran tempatan dan saya percaya pada masa akan datang perkara ini boleh diselesaikan.

Berkenaan dengan lesen yang telah diberi kepada SELCOM dan STM untuk menjalankan ART—900, dengan izin, Tuan Pengerusi. Dalam hal ini di antara mereka kedua pihak ada suatu perjanjian iaitu pada masa yang lalu Telekom telah mempunyai 51% saham daripada syarikat itu dan 49% dipunyai oleh SELCOM. Di dalam perbincangan mereka, STM telah berjanji iaitu mereka akan menjual 51% saham itu kepada SELCOM dan pada akhirnya SELCOM akan diambillah oleh syarikat itu dan sebaliknya Kerajaan akan memberi kepada mereka suatu lesen baru iaitu 800 megahertz.

Jadi, perjanjian sudah selesai, lesen sudah diberi kepada SELCOM dan SELCOM pun telah memasang lebih dari 25,000 talian telefon di seluruh tanahair kita dan mereka meminta jikalau kita

memberi lesen ART 800 kepada STM sekarang, STM ialah satu agensi dan badan yang terbesar, saya percaya bahawa tanpa kerjasama daripada mereka, SELCOM tidak boleh membekalkan perkhidmatan ART 900 itu. Oleh kerana itu, Kerajaan iaitu Jemaah Menteri telah memberi tempoh satu tahun kepada SELCOM untuk mendapat semua kemajuan dalam perkhidmatan mereka iaitu suatu keputusan telah dibuat pada bulan Januari, 1990. Oleh itu, dalam tempoh satu minggu lagi saya akan menimbang untuk memberi lesen ART 800 kepada STM, jadi tempoh satu tahun sudah selesai.

Berkenaan dengan suatu soalan dari Yang Berhormat dari Tumpat meminta maklumat siapakah yang mempunyai saham SELCOM itu, saya minta maaf kerana saya tidak ada butir-butir berkenaan pada saya sekarang. Saya mengakui maklumat itu saya boleh berikan kepada Ahli Yang Berhormat pada masa akan datang.

Ahli Yang Berhormat dari Batang Lupar meminta berkenaan dengan telefon ATUR di negeri Sarawak. Beliau juga telah membangkitkan. . .

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat dari Batang Lupar bangun, Yang Berhormat.

Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Penjelasan. Tidak ada telefon ATUR, Yang Berhormat. Saya tadi bercakap mengenai percakapan telefon boleh didengar dalam radio. Telefon ATUR bukan saya yang membangkitkan.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Pengerusi, perkara itu saya hairanlah, macam mana kejadian ini kerana tidak berlaku di rumah saya atau di tepi rumah saya. Walau bagaimanapun, saya akan menyiasat perkara ini. Saya mendengar juga ada aduan beberapa kali daripada pengguna-pengguna telefon ATUR iaitu apabila mereka menggunakan telefon itu, boleh didengar di radio. Perkara itu saya telah menerima beberapa aduan,

tetapi telefon biasa, jikalau kita dapat dengar melalui radio, ini satu perkara yang baru bagi saya. Saya akan menyiasat dalam perkara ini.

Yang kedua berkenaan dengan mini-hidro. Yang Berhormat telah membangkitkan mengapa kita hanya beri \$1.5 juta sahaja. Ini sejarah lama, Ahli Yang Berhormat. Pada masa dahulu kita sudah beri \$5 juta. Peruntukan \$1.5 juta ini menjadi satu tambahan kepada \$5 juta yang kita sudah berikan pada masa yang lalu.

Yang ketiga iaitu berkenaan dengan projek Bakun, suka saya mengumumkan iaitu sejarah Bakun sudah ditutup. Tidak ada Bakun lagi—kawasan Bakun ada, tetapi projek Bakun itu pihak Kerajaan telah memutuskan untuk mencari punca-punca yang lain untuk mendapatkan bekalan letrik. Oleh kerana itu, Kerajaan telah mengarahkan sebuah syarikat untuk menyiasat kawasan Sungai Rejang di Sarawak, seperti yang dikatakan oleh Ahli Yang Berhormat tadi, dengan izin, Upper Rejang River Basin.

Saya percaya, dalam tempoh dua bulan lagi, saya akan mendapat suatu laporan bagaimanakah Sungai Rejang akan menjadi suatu pusat untuk membekalkan elektrik iaitu janaelektrik hidro, bukan sahaja bagi negeri Sarawak tetapi juga kepada negeri Sabah, malahan jikalau boleh ke Kalimantan. Jikalau Kerajaan kita membenarkan, kita akan bekalkan elektrik kepada Filipina, Brunei, Semenanjung dan Thailand.

Ini impian saya— pada suatu masa yang akan datang, Malaysia akan menjadi sebuah negara pembekal besar kepada seluruh negara ASEAN untuk membekalkan kuasa elektrik termasuk Singapura. Saya akan menjawab dengan lebih lanjut apabila saya mendapat laporan daripada syarikat yang sedang menjalankan kajian laporan itu.

Tuan Pengerusi, satu soalan Ahli Yang Berhormat dari Rompin berkenaan dengan TNB, suka saya memberi akuan kepada Ahli Yang Berhormat bahawa Tenaga Nasional mesti meneruskan

penggunaan empat bahan untuk mendapatkan kuasa elektrik iaitu minyak, hidro, gas dan arang batu.

Dan satu lagi projek yang disebutkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Tumpat iaitu Projek Pergau di negeri Kelantan. Kontrak projek itu sedang dalam perbincangan di antara kontraktor dengan TNB. Saya percaya, kerja-kerja selepas perbincangan itu boleh dimulakan dalam tempoh tiga hingga enam bulan lagi, yang mana akan memberi 600 megawatt. Ini satu projek iaitu, dengan izin, picking power, yang bererti bahawa projek ini bukanlah satu station yang boleh dijalankan sepanjang 24 jam. Apabila kuasa elektrik turun, station ini akan mula sendiri untuk menumpukan bekalan kepada semua grid yang sedia ada di dalam tanahair kita.

Satu lagi iaitu sistem Computer Operating and monitoring dengan izin, dan Tuan Pengerusi, ini adalah satu sistem yang sedang dijalankan oleh Tenaga Nasional sekarang yang belum dapat diselesaikan lagi. Saya percara, dalam tempoh dua atau tiga tahun akan datang, Tenaga Nasional akan menjadi satu badan yang mempunyai sistem yang lebih sophisticated daripada badan-badan yang sedia ada berhampiran dengan tanahair kita iaitu di negara-negara yang lain dalam ASEAN.

Saya suka juga menjawab berkenaan dengan soalan-soalan yang telah ditimbulkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Batu Gajah berkenaan dengan bil-bil telefon. Saya sendiri tidak begitu berpuas hati berkenaan dengan \$50.00 denda dikenakan oleh Telekom Malaysia

untuk menyambung semula bekalan. Perkara ini saya sedang dalam perbincangan dengan STM untuk menurunkan kadar denda itu.

Selain daipada itu, Yang Berhormat telah menyoal mengapakah sebahagian kawasan-kawasan iaitu kawasan saya sendiri di Lasah, mengapakah penduduk-penduduk di kawasan itu membayar lebih dari \$79.00 untuk mendapatkan bekalan telefon. Seperti yang saya telah jawabkan tadi, apabila infrastruktur telefon sudah selesai, saya percaya semua kawasan luar bandar kadar bayarannya boleh sama rata dengan kawasan bandar-bandar yang sedia ada sekarang.

Ahli Yang Berhormat dari Ipoh telah meminta penjelasan mengenai beberapa persoalan. . . .

Tuan Pengerusi: Masa sudah cukup, Yang Berhormat. Nampaknya kena sambung besok.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Boleh saya jawab esok.

Tuan Pengerusi: Ya, boleh.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Saya ucapkan terima kasih.

Majlis Mesyuarat bersidang semula

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, mesyuarat ditangguhkan sehingga jam 2.30 petang esok.

Dewan ditangguhkan pada pukul 8.30 malam.